

TALLINNA ÄRIPANGA AS

**2016. AASTA KONSOLIDEERITUD
MAJANDUSAASTA ARUANNE**

SISUKORD

	LK.
1. SISSEJUHATUS	4
1.1 KREDIIDASUTUSE ÜLDANDMED	4
1.2 AUDIITOR	4
2. TEGEVUSARUANNE.....	5
2.1 KREDIIDASUTUSE GRUPI KIRJELDUS.....	5
2.2 TALLINNA ÄRIPANGA ÜLDJUHTIMINE.....	6
2.3 TALLINNA ÄRIPANGA JUHTIMISKORRA PÕHIMÕTTED	7
2.4 TALLINNA ÄRIPANGA SUUREMAD AKTSIONÄRID	8
2.5 2016. AASTA TULEMUSTE ÜLEVAADE	8
2.6 TALLINNA ÄRIPANGA ARENGUSUUNAD 2017. AASTAKS	11
2.7 SISEKONTROLLISÜSTEEM.....	11
2.8 DIVIDENDIPOLIITIKA	12
2.9 TASUSTAMISE PÕHIMÕTTED	12
2.10 SUHTARVUD	13
2.11 TALLINNA ÄRIPANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD BILANSID 2012-2016.....	13
2.12 KOHTUVAIDLUSED	14
2.13 AVALIKUSTATAV TEAVE	14
3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE.....	30
3.1 TALLINNA ÄRIPANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD FINANTSSEISUNDI ARUANNE.....	30
3.2 TALLINNA ÄRIPANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD KOONDKASUMI ARUANNE	31
3.3 TALLINNA ÄRIPANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD RAHAVOOGUDE ARUANNE.....	32
3.4 TALLINNA ÄRIPANGA GRUPI KONSOLIDEERITUD OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANNE	33
RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANDE LISAD	34
LISA 1. GRUPI ÜLDINFO JA KOOSTAMISE ÜLDALUSED.....	34
LISA 2. OLULISED RAAMATUPIDAMISARVESTUSLIKUD OTSUSED JA HINNANGUD	34
LISA 3. OLULISTE ARVESTUSPÕHIMÕTETE KOKKUVÕTE	35
LISA 4. RISKIJUHTIMINE	46
LISA 5. NÕUDED KESKPANGALE	63
LISA 6. NÕUDED KREDIIDASUTUSTELE.....	64
LISA 7. NÕUDED KLIENTIDELE	65
LISA 8. MUU VARA	70
LISA 9. PÕHIVARAD.....	71
LISA 10. KINNISVARAINVESTEERINGUD	72
LISA 11. VÕLGNEVUS KREDIIDASUTUSTELE	74
LISA 12. VÕLGNEVUS KLIENTIDELE	74
LISA 13. MUUD VÕLAD	74
LISA 14. MUUD KOHUSTUSED JA VIITVÕLAD	75
LISA 15. AKTSIAKAPITAL	75
LISA 16. TINGIMUSLIKUD VARAD JA KOHUSTUSED.....	75
LISA 17. INTRESSITULU	76
LISA 18. INTRESSIKULU	76
LISA 19. NÕUETE VÄÄRTUSE LANGUS	77
LISA 20. TEENUSTASUTULU	77
LISA 21. TEENUSTASUKULU	77
LISA 22. NETO KASUM/KAHJUM FINANTSTEHINGUTELT	77
LISA 23. PALGA- JA SOTSIAALMAKSU KULU	77

LISA 24. MUUD HALDUSKULUD.....	78
LISA 25. MUUD TEGEVUSTULUD	78
LISA 26. MUUD TEGEVUSKULUD	78
LISA 27. SEOTUD OSAPOOLED	79
LISA 28. EMAETTEVÖTTE KONSOLIDEERIMATA FINANTSSEISUNDI ARUANNE, KOONDKASUMIARUANNE, OMAKAPITALI MUUTUSTE ARUANNE JA RAHAVOOGUDE ARUANNE	81
4. SÕLTUMATU AUDIITORI ARUANNE	85
5. JUHATUSE ETTEPANEK KASUMI JAOTAMISEKS	88
6. NÕUKOGU AVALDUS 2016. MAJANDUSAASTA ARUANDELE	89

1. SISSEJUHATUS

1.1 Krediidasutuse üldandmed

Aruandeperiood:	1. jaanuar 2016 – 31. detsember 2016
Aruande bilansipäev:	31. detsember 2016
Aruande valuuta:	Euro (EUR)
Aruande ühikud:	tuhandetes eurodes
Ärinimi:	TALLINNA ÄRIPANGA AS
Asukoht ja aadress:	Vana-Viru 7, 10111 Tallinn
Registreerinud riik:	Eesti Vabariik
Registreerimise kuupäev:	30. detsember 1991
Registrikood:	10237984
Register:	Tartu Maakohtu registriosakond
Telefon:	+372 66 88 000
Faks:	+372 66 88 001
E-mail:	info@tbb.ee

1.2 Audiitor

Audiitori nimi:	Ago Vilu
Audiitori kutse andmise aeg:	26.05.1995, litsents nr 325
Audiitoriühingu ärinimi:	AS PricewaterhouseCoopers
Audiitoriühingu registrikood:	10142876
Audiitori asukoht ja aadress:	Pärnu mnt 15, 10141 Tallinn

2. TEGEVUSARUANNE

2.1 Krediidiasutuse Grupi kirjeldus

Tallinna Äripank (edaspidi ka „Pank“) on vanim tegutsev Eesti kommertspank, mis alustas tegevust 1991. aastal. Tallinna Äripanga AS on registreeritud 30.12.1991 Tartu Maakonna registriosakonnas registrikoodiga 10237984. Aktsiakapital 31.12.2016 seisuga oli 25 500 tuhat eurot. Kehtiv krediidiasutusena tegutsemise litsents kannab numbrit EP-08 PO ning kehtib alates 21.01.1993. Seisuga 31. detsember 2016 puudus Tallinna Äripangal rahvusvaheline reiting.

Tallinna Äripank pakub traditsioonilisi pangateenuseid: laenude (nii tavalised laenud kui ka arvelduslaenud) ja kiirliisingute andmine, hoiuste kaasamine, tehingud välisvaluutaga ja väärismetallide vahendamine.

Panga tegevust finantseeritakse peamiselt omakapitali arvelt ja Maaelu Edendamise Sihtasutuselt laenatud vahenditest. Lisaks kasutatakse vahendeid, mis on Panga käsutuses tulenevalt tema põhitegevusest (hoiused, rahalised kohustused seoses maksekorraldustega, pankadevaheliste arveldustega jms).

Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4.

Seisuga 31.12.2016 omab Tallinna Äripanga AS 100% osalust kolmes äriühingus: TBB Liisingu AS, TBB Invest AS ja Morgan Trade AS.

Järgnevalt on toodud Tallinna Äripanga AS (edaspidi ka “Tallinna Äripank” ja “Pank”) konsolideerimisgruppi kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2016 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
Tallinna Äripanga AS	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
TBB Liisingu AS	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
TBB Invest AS	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%
Morgan Trade AS	Vana -Viru 7, Tallinn	ehitus	11169423 03.10.2005	100%

Tallinna Äripanga AS Grupi (IFRS mõistes) ja konsolideerimisgrupi („Krediidiasutuste seaduse“ ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 mõistes) vahel erinevusi ei ole. Sellest tulenevalt on käesolevas aruandes kasutatud läbivalt mõistet “Grupp”.

2.2 Tallinna Äripanga üldjuhtimine

Panga nõukogu

Tallinna Äripanga põhikirja järgi koosneb nõukogu vähemalt viiest liikmest. Nõukogu liikmed valib ja kutsub tagasi aktsionäride üldkoosolek. Nõukogu liikmed valivad enda hulgast nõukogu esimehe, kes korraldab nõukogu tööd. Nõukogu liikmed valitakse kolmeks aastaks. 28.04.2015.a. toimunud aktsionäride koosolekul toimus nõukogu koosseisus muudatus ning Panga nõukogu koosseis on järgmine:

- **Marge Meius**, nõukogu esimees. Aktsiate arv: 0;
- **Veiko Veski**, nõukogu liige. Aktsiate arv: 0;
- **Madis Kiisa**, nõukogu liige. Aktsiate arv: 0;
- **Sergei Gorny**, nõukogu liige. Aktsiate arv: 0;
- **Alexander Larionov**, nõukogu liige. Aktsiate arv: 0.

Panga juhatus

Põhikirja järgi koosneb panga juhatus vähemalt kolmest liikmest, kelle seast valitakse juhatuse esimees, kes korraldab juhatuse tegevust. Juhatus valitakse panga nõukogu poolt. Käesoleva majandusaasta aruande koostamise hetkel kuuluvad juhatusse alljärgnevad isikud, kelle volitused pikendati nõukogu 22.06.2015.a. otsusega järgnevas kolmeks aastaks:

- **Valeri Haritonov**, juhatuse esimees. Aktsiate arv seisuga 31.12.2016: 0. Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajal ei ole muutunud;
- **Andrei Žukov**, juhatuse liige. Aktsiate arv seisuga 31.12.2016: 160 038 (0,6276%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud;
- **Tatjana Levitskaja**, juhatuse liige. Aktsiate arv seisuga 31.12.2016: 1 215 215 (4,7655%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud;
- **Sergei Elošvili**, juhatuse liige. Aktsiate arv seisuga 31.12.2016: 987 424 (3,8723%). Aktsiate arv aastaaruande koostamise ajaks ei ole muutunud.

Juhatus 18.07.2012.a. koosoleku otsusega on juhatuse vastutusvaldkonnad jagatud järgmiselt:

- juhatuse esimees **V. Haritonov** täidab tegevdirectori kohustusi ning tema kohustuste hulka kuulub muu hulgas panga üldjuhtimise ja juhatuse töö korraldamine;
- juhatuse liikme **A. Žukov** i põhiliseks vastutusala on koostöö korraldamine aktsionäride ja välispartneritega;
- juhatuse liikme **T. Levitskaja** vastutusala hulka kuuluvad finantsjuhtimine, raamatupidamine, arveldused, klienditeenindus, personaalpangandus ja kontorite töökorraldus;
- juhatuse liige **S. Elošvili** vastutab panga arengu-, laenu-, haldus- ja turundustegevuse ning infotehnoloogia toimimise eest.

Krediidikomitee, siseauditi osakond ja auditikomitee

Vastavalt Krediidiasutuste seaduse ja Audiitortevõtmise seaduse nõuetele ning põhikirjale on panga nõukogu poolt moodustatud alljärgnevad üksused:

- **Krediidikomitee** on moodustatud 26.09.2006.a. Komitee ülesandeks on laenuosakonna poolt esitatud laenuaotluste, nendele lisatud dokumentide ja muu informatsiooni läbi vaatamine ning selle alusel seisukoha võtmine laenu taotleja maksevõime ja usaldusväärsuse, tema poolt pakutavate tagatiste olemasolu ja piisavuse kohta lähtudes pangas kehtestatud Krediidipoliitikast.
- **Siseauditi osakond** on moodustatud 03.07.1996 ning selle töö hõlmab kõiki panga juhtimis- ja tegevustasandeid, et tagada krediidiasutuse tegevuse efektiivsus, finantsaruandluse usaldusväärsus

ning vastavus seadustele ja muudele õigusaktidele, panga juhtimisorganite poolt kinnitatud dokumentidele ja heale pangandustavale ning otsuste vastuvõtmine usaldusväärse ja asjakohase informatsiooni alusel.

- **Auditikomitee** moodustati AudS nõuetele vastavalt 15.06.2011 eesmärgiga tagada panga majandustegevuse vastavus panga eesmärkidele, olles nõuandev organ panga nõukogule raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli, järelevalve teostamise ja panga tegevuse seaduslikkuse osas.

Aktivate- passivate juhtimise komitee, riskijuhtimise grupp, operatsiooniriskide juhtimise grupp, talituspidevuse komitee, likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupp, arengugrupp

Panga juhatus on moodustanud ja kinnitatud järgnevate panga üksuste tegevuse üldpõhimõtted ja pädevuse:

- **Aktivate-passivate juhtimise komitee** moodustati 12.04.2001. Komitee ülesandeks on Grupi varade ja kohustuste juhtimine, likviidsuse-, rahastamis- ja investeerimisstrateegiate, finantsriskide juhtimine, kapitali planeerimine.
- **Riskijuhtimise grupp** moodustati 25.01.2012. Grupi ülesandeks on panga põhiriskide efektiivse juhtimissüsteemi loomine ja selle toimimise tagamine. Regulaarne monitooring, preventiivne kontroll riskide taseme jälgimise üle, finantsriskide testimine ja mõõtmine.
- **Operatsiooniriskide juhtimise grupp** moodustati 21.07.2005. Grupi ülesandeks on kontrollisüsteemi loomine, mis võimaldab adekvaatselt hinnata ja mõõta operatsiooniriskide mõju panga majandustulemustele.
- **Talituspidevuse komitee** moodustati 15.03.2007. Komitee eesmärk on süsteemi, reeglite, protseduuride ning ennetusmeetmete välja töötamine Grupi talituspidevuse tagamiseks muu hulgas kriisisituatsioonis.
- **Likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupp** moodustati 15.10.2008. Grupi ülesandeks on operatiivne juhtimine ja kontroll riskijuhtimise koosseisu kuuluvate ja panga poolt kehtestatud likviidsuse normatiivaktide täitmise üle.
- **Arengugrupp** moodustati 15.10.2003. Grupi peamisteks eesmärkideks on Panga arengukava väljatöötamine ja selle täitmise monitooring, uute toodete ja teenuste väljatöötamine.

2.3 Tallinna Äripanga juhtimiskorra põhimõtted

Kehtiva krediitiasutuste seaduse alusel loetakse krediitiasutuse juhtideks nõukogu ja juhatuse liikmed.

Tallinna Äripangal kui väikest turuosa omaval ja tavapäraseid pangatooteid pakkuval pangal on väiksekoosseisuline ning lihtne juhtimisstruktuur, seoses millega ei ole tekkinud vajadust eraldi dokumendina välja töötada ja kehtestada juhtorgani liikmete valikuks värbamispõhimõtteid. Juhtorgani liikmete valikul lähtub pank krediitiasutuse seaduse §-is 48 sätestatud nõuetest:

- 1) panga juhtorgani liikmetel on panga juhtimiseks vajalikud teadmised, oskused, kogemused, haridus, kutsealane sobivus ja laitmatu ärialane reputatsioon;
- 2) panga nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis on piisavalt mitmekesine ja vastab juhtorganite koosseisu mitmekesisuse põhimõtetele;
- 3) panga juhtorgani liikmeteks ei ole isikud, kelle varasem tegevus on kaasa toonud äriühingu pankroti või sundlikvideerimise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise või kellelt on seaduse alusel ära võetud õigus olla ettevõtja või kelle varasem tegevus äriühingu juhina on näidanud, et ta ei ole suuteline korraldama äriühingu juhtimist selliselt, et äriühingu aktsionäride, osanike, liikmete, võlausaldajate ja klientide huvid oleksid küllaldaselt kaitstud või kelle varasem tegevus on näidanud, et ta muul mõjuval põhjusel ei ole sobiv äriühingut juhtima;

- 4) panga juhtorgani liikmed tegutsevad nendelt oodatava ettenägelikkuse ja kompetentsusega ning vastavalt nende ametipositsioonile esitatavatele nõuetele, lähtudes panga ning selle klientide huvidest;
- 5) panga juhtorgani liikmetel on vajalikud teadmised, oskused, asjatundlikkus ja kogemused Panga poolt pakutavate toodete, sh laenutoodete valdkonnas ning need vastavad krediitiasutuste seaduse ja krediidiandjate ja -vahendajate seaduse nõuetele;
- 6) panga juhtimise korraldus tagab panga kindla ja usaldusväärse juhtimise, sealhulgas ülesannete lahususe organisatsioonis ja huvide konfliktide vältimise;
- 7) juhtorgani liikmete valimisel on tema usaldusväärsus, sobivust ja nõuetele vastavust kinnitavad andmed ja dokumendid esitatud eelnevalt Finantsinspeksioonile.

Tallinna Äripangal on väiksekoosseisuline ning lihtne juhtimisstruktuur, seoses millega ei ole tekkinud vajadust eraldi dokumendina välja töötada ja kehtestada mitmekesisuspoliitikat seoses juhtorgani liikmete valikuga, mis sisaldaks eesmärgi, sihtmärke ning ulatust, mil määral kõnealused eesmärgid ja sihtmärgid on saavutatud. Juhtorgani liikmete valikul lähtub pank krediitiasutuse seaduse §-is 48 sätestatud nõuetest.

Panga nõukogu ja juhatuse liikmete koosseis on piisavalt mitmekesine ja vastab seaduses sätestatud juhtorganite koosseisu mitmekesisuse põhimõtetele.

2.4 Tallinna Äripanga suuremad aktsionärid

Leonarda Invest AS omab Tallinna Äripangas 48,45% osalust, ülejäänud aktsionäridel on kõigil eraldiseisvalt alla 10% osalusest. Aktsiad jagunevad järgmiselt:

Aktsionär	Riik	Aktsiate arv seisuga 31.12.2016	Osaluse %	Aktsiate arv aastaruande koostamise ajal	Osaluse %
Leonarda Invest AS	Eesti	12 353 606	48,45%	12 353 606	48,45%
Muud aktsionärid	Eesti	10 683 648	41,89%	10 683 648	41,89%
Muud aktsionärid	muud	2 462 746	9,66%	2 462 746	9,66%
Kokku		25 500 000	100,00%	25 500 000	100,00%

2.5 2016. aasta tulemuste ülevaade

Tagasihoidlik Euroala majanduskasv, väliskeskkonna ebakindlus, madalad intressimäärad ja kasvavad pangandussektori kulud on mõjutanud Tallinna Äripanga Grupi 2016. aasta finantsnäitajaid. Euroopa Keskpank hoiab jätkuvalt rahapoliitilised intressimäärad majandus- ja rahaliidu rekordiliselt madalal tasemel (hoiustamise püsivõimaluse intressimäära langetati 2016. aastal -0,40%-ni).

Vaatamata finantskeskkonna riskidele poliitilise ebakindluse taustal töötab Grupp stabiilselt. Seda tõendab kasumlikkuse kasv ning asjaolu, et Grupi tegevus on vastavuses kõigi kehtivate seaduste ja normatiividega.

Euroopa Liidu poolt Venemaa suhtes kehtestatud majandussanktsioonid ja Deutsche Bank-a (kelle vahendusel on seni paljud Eesti kommerts pangad teostanud oma arveldusi) lahkumine Eesti turult kutsuid esile rida muudatusi Tallinna Äripanga partnerpankade nimekirjas, kelle vahendusel teostatakse arveldusi. Muutunud on ka arveldustega seotud tehnoloogia ning paraktika. 2016.aastal leidsid aset järgmised arengud arvelduste ja dokumentaarsete operatsioonide valdkonnas:

- maksevoogude optimaalsema ümberjagamise eesmärgil erinevates valuutades, hakati rakendama ka uut tarkvara, automatiseeritud makse teostamise marsruudi määramise süsteemi, mis arvestab maksete töötlemise iseärasusi ning spetsiifikat erinevates korrespondentpankades;
- täiustati ka maksete monitooringuga seotud tarkvara, vastavalt *compliance* nõuetele ning vastavalt EL sanktsioonide nõudmiste täitmise vajadusega erinevate riikide suhtes;
- avatud on täiesti uus korrespondentkonto Hiina jüaanides „Bank of China“ pangas. Alustati korrespondentsuhted uue pangaga Prantsusmaal – „Societe Generale“, Pariis (arveldamine eurodes, Skandinaavia valuutades, Kanada dollarites, naelsterlingites ja Šveitsi frankides, Poola zlottides);
- lisaks olemasolevatele korrespondentarvetele, lisandusid uued korrespondentkontod eurodes ja Ameerika Ühendriikide dollarites Venemaa Hoiupangas („Sberbank Rossii“);
- teenindamise kvaliteedi parandamiseks Venemaa rublades oli avatud korrespondentkontod ka Venemaa pankades „Promsvjazbank“ ja „Globeks Bank“.

Kasumiaruande analüüs

Tallinna Äripanga Grupi 2016. aasta auditeeritud kasum moodustas 936 tuhat eurot, 2015. aasta kahjum oli -1 410 tuhat eurot. Grupi kogutulud kasvasid eelmise aastaga võrreldes 31,4% ja moodustasid 7 531 tuhat eurot.

Intressitulu vähenes võrreldes 2015.aastaga 5,3% ja moodustas 2 132 tuhat eurot (vt lisa 17). Intressitulu pangadeposiitidelt langes 46,8% ja ulatus 225 tuhande euron. Samal ajal panga tähtajaliste deposiitide keskmised jäägid kasvasid eelmise aasta sama perioodiga võrreldes 138,5% võrra. Intressitulud laenudelt kasvasid 7,1%, mis oli tingitud laenuportfelli mahu 13% kasvust 2015. aasta sama perioodiga võrreldes. Liisingutegevusest intressitulu langes 31,8% ja ulatus 148 tuhande euron.

Intressikulu kasvas 33,9% ja moodustas 889 tuhat eurot (vt lisa 18). Võrreldes eelmise aastaga on varadega seotud negatiivsed intressid mitmekordselt kasvanud ja ulatusid 208 tuhande euron võrreldes 4 tuhande euroga 2015 aastal. See oli tingitud negatiivse intressimäärade kehtestamisest finantsturgudes ja tasust raha hoiustamise eest, lühiajalise ressursi efektiivse paigutamise võimaluse puudumisest, samuti Pangaga piisavate likviidsusvahendite hoidmise vajadusest. Intressikulu hoiustelt kasvas 9,2%, mis võrreldes eelmise aasta sama perioodiga oli tingitud keskmise intressimäära kasvust (31.12.2016: 1,56%; 31.12.2015: 1,52%). Intressikulu laenudelt kahanes võrreldes eelmise aastaga 37,2%, mis oli seotud Maaelu Edendamise Sihtasutuselt saadud laenude keskmise intressimäära langusega (31.12.2016: 0,97%; 31.12.2015: 1,05%).

Kokkuvõttes vähenes Grupi neto intressitulu 21,7% ja ulatus 1 243 tuhande euron.

Seoses korrespondentpanga „International Joint-Stock Bank“ (MAB), Moskva, Venemaa, tegevuslitsentsi tagasivõtmisega Venemaa Keskpanga poolt 03.02.2016 oli tagasiulatuvalt 2015. aastal allahinnatud nõuded selle panga vastu summas 1 816 tuhat eurot ja 2016. aasta I kvartalis summas 2 300 tuhat eurot. Samal ajal loovutas Pank osaliselt allahinnatud nõude nominaalväärtuses 2 300 tuhat eurot, millega vähendas mahakandmisest saadud kahjumit. 2016. aasta IV kvartalis oli MAB-i pankrotipesast saadud 172 tuhat eurot (4,2% mahakantud nõude summast). Tagajärjena 2016. aastal nõuete väärtuse muutusest sai Grupp kasumit summas 27 tuhat eurot (2015: kahjum ulatus -1 944 tuhat euro) (vt lisad 19, 7).

Teenustasutulu kasvas 28,5% ja moodustas 2 800 tuhat eurot (2015: 2 179 tuhat eurot), mis oli peamiselt tingitud maksetega seotud teenustasude suurenemisest (vt lisa 20). 2016. aastal olid teenustasutulude struktuuris kõige olulisemad:

- maksetega seotud teenustasud 58,3% (2015: 54,6%);

- kontode hooldustasud 12,3% (2015: 13,0%);
- pangakaartidega seotud teenustasud 11,6% (2015: 13,3%).

Teenustasukulu kasvas võrreldes eelmise aastaga 10,6% ja moodustas 983 tuhat eurot (2015: 889 tuhat eurot) (vt lisa 21). Teenustasukulu struktuuris saab välja tuua kolm olulisemat gruppi:

- maksetega seotud teenustasud 44,0% (2015: 37,6%);
- andmetöötluse teostamise tasu 26,6% (2015: 29,2%);
- kaarditeenustega seotud tasud 24,0% (2015: 26,9%).

Kokkuvõttes kasvasid Grupi neto teenustasud 40,1% ja moodustasid 1 817 tuhat eurot.

2016. aastal sai Grupp neto kasumi finantstehingutelt summas 1 448 tuhat eurot, mis on 188,5% 2015.aasta neto kasumist finantstehingutelt (2015: negatiivelt mõjus mahakantud nõudest tulenev valuutakursi muutus -486 tuhat eurot) (vt lisa 22).

Kinnisvarainvesteeringute ümberhindluse kahjum oli 2016. aastal 20 tuhat eurot (2015.a kahjum 5 tuhat eurot) (vt lisa 10).

Administratiivkulud kasvasid aastaga 12,9% moodustades 2 901 tuhat eurot (2015.aastal 2 570 tuhat eurot). Kulude struktuuris oli suurimaks kuluallikaks personalikulud ja nende osakaal moodustas 81,4% administratiivkuludest (2015. aastal 80%). (vt lisad 23-24).

Muud tegevustulud 2016. aastal kasvasid võrreldes eelmise aasta sama perioodiga 77,6% ja moodustasid 826 tuhat eurot (2015. aastal 465 tuhat eurot), mis oli peamiselt tingitud tütarettevõtete ülevõetud varalt teenitud tuludest (vt lisad 25, 8).

Muud tegevuskulud moodustasid 2016. aastal 1 255 tuhat eurot (2015.aastal 773 tuhat eurot) (vt lisa 26). 62,3% kasv oli seotud tütarettevõtete muude tegevuskulude suurenemisega (ülevõetud varade teenindamine) ja ülevõetud vara hinna langusega.

Bilansi analüüs

Tallinna Äripanga Grupi bilansimaht seisuga 31. detsember 2016 kasvas aasta algusega võrreldes 5,4%, moodustades 216 993 tuhat eurot (31.12.2015: 205 842 tuhat eurot). See kasv oli peamiselt tingitud klientidele võlgnevuse (s.h.lõpetamata maksete) kasvuga.

Laenutegevus

Grupi laenuõuded klientidele moodustasid 38 148 tuhat eurot ja kasvasid aastaga 3,7% (31.12.2015: 36 783 tuhat eurot) (vt lisa 7). Nõuded klientidele on muutunud kliendisektorite lõikes järgmiselt: nõuded eraisikutele kasvasid 30,3%, nõuded juriidilistele isikutele kasvasid 1,7%. Laenuportfelli kvaliteet on 2016. aastal võrreldes 2015. aastaga samal tasemel. Klientide laenukahjumite katteks moodustatava reservi bilansiline saldo vähenes ja moodustas 3 tuhat eurot peamiselt lootusetute nõuete mahakandmise tulemusena (vt lisa 7).

Finantseerimine

Grupi võlgnevus krediitiasutustele koosnes teiste pankade nõudmiseni hoiustest ja moodustas seisuga 31. detsember 2016. aasta 6 tuhat eurot (2015. aastal 60 tuhat eurot) (vt lisa 11).

Võlgnevused klientidele moodustasid 31. detsember 2016 seisuga 178 289 eurot ja kasvasid aasta algusega võrreldes 2,1 % võrra. Aasta algusega võrreldes kasvasid hoiused eraisikutele 1,5% ja juriidiliste isikutele 2,3%. (vt lisa 12).

Muud võlad jäid peaaegu samale tasemel ja moodustasid 5 046 tuhat eurot (2015: 4 880 tuhat eurot (vt lisa 13)). Grupi ja Maaelu Edendamise Sihtasutuse koostöö eesmärgiks on parandada väikese ja keskmise suurusega ettevõtjate võimalusi kaasata finantsvahendeid, tagada nende võimaluste rakendatus üldistes huvides. KredEx Sihtasutusega koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtjate äritegevust.

Muude kohustuste ja viitvõlgade kolmekordne tõus 2016. aasta lõpus oli seotud kirjega „Maksed teel“ kasvuga 6 790 tuhande euronit (2015: 1 954 tuhat eurot) põhusel, et aastavahetus sattus nädalavahetusele (vt lisa 14).

2.6 Tallinna Äripanga arengusuunad 2017. aastaks

Grupi stabiilset arengut tagavad järgmised väärtused:

Usaldusväärsus ja lugupidamine – personaalne lähenemine

Innovatiivsus – uudsus/kreatiivsus

Ausus – vastutustundlikkus

Meeskonnatöö – koostöövalmidus, professionaalne eetika

2017. aastaks on Tallinna Äripanga Grupi peamised strateegilised suunad järgmised:

- klientide arvu stabiilne kasv;
- krediidi- ja liisinguportfelli kasv;
- krediidiportfelli- ja liisingu konkurentsivõime ja kvaliteedi tõstmine;
- intressimäärade ja teenustasude paindlik lähenemine;
- grupi aktive stabiilne ja järjepidev kasv;
- uute IT tehnoloogiate juurutamine;
- efektiivse personalipoliitika läbiviimine.

2.7 Sisekontrollisüsteem

Sisekontrollisüsteem toimib vastavalt „Sisekontrollisüsteemi ja vastavuskontrolli poliitikale“ Panga nõukogu poolt 18.08.2016.a. kinnitatud.

Sisekontrollisüsteem hõlmab Tallinna Äripanga Grupi tegevust tervikuna. Sisekontrollisüsteem on nõukogu, juhatuse ja personali kooskõlastatud tegevus, mille ülesandeks on tagada üldiste püstitatud eesmärkide võimalikult efektiivne saavutamine, aruandluse korrektsus ning kehtivate õigusnormide täitmine. Sisekontrollisüsteemi olemasolu ja funktsioneerimise eest vastutab Panga juhatas.

Iga juhtimistasand täidab sisekontrollisüsteemis oma kindlaid ülesandeid. Nõukogu teostab järelevalvet Panga ja tütarettevõtete tegevuse üle, jälgides juhatuste tööd, kehtestades konsolideerimisgrupi strateegia ning üldised riskijuhtimise põhimõtted.

Juhatuse ülesanne on igapäevase äritegevuse korraldamine, sealhulgas iga juhtimistasandi pädevuse määratlemine, ametijuhendite ja sisemiste eeskirjade kehtestamine. Juhatuse liikmed kannavad samuti vastutust kehtivate tegevuskavade ja protseduuride täitmise eest.

Osakondade juhatajad nõuavad oma alluvatelt nõuete, normide, poliitikate ja muude sisemiste panga dokumentide järgimist, mis reguleerivad nende tööd.

Kontrolliprotseduurid hõlmavad korrapäraseid aruandeid Panga juhatusele ja nõukogule ning Panga struktuuriüksuste kontrolli.

Pangas on loodud riskijuhtimise süsteem, mis tagab riskide tuvastamist, mõõtmist ja hindamist, seatud limiitide jälgimist ning pakub riskijuhtimismeetodeid. Vastavuskontrolli grupp tagab kehtivate seaduste ja määruste järgimist.

Tallinna Äripanga AS-is on loodud sõltumatu struktuuriüksusena siseauditi osakond. Siseauditi osakond on osa panga sisekontrollisüsteemist, mis annab kõrgemale juhtkonnale kindlustunne. Siseauditi osakonna eesmärgiks on varade säilimise jälgimine, Panga aktsionäride, hoiustajate ja kreditooride huvide kaitsmine ning Grupi tegevust reguleerivatest õigusaktidest ja heast pangandustavast kinnipidamise jälgimine. Siseauditi ülesandeks on riskide juhtimise usaldusvärsuse ja efektiivsuse hindamine, sisekontrollide olemasolu ja nende toimimise analüüs, ning sisekontrolli süsteemile hinnangu andmine. Oma eesmärgi saavutamiseks täidab siseauditi osakond ülesandeid, milleks on muuhulgas sisedokumentide kontrollimine, Grupi töös esinevate puuduste tuvastamine, sisekorraeskirjade rikkumiste, ülesannete täitmata jätmiste ja volituste ületamise juhtumite uurimine ning neile tähelepanu juhtimine ja ettepanekute tegemine nimetatud puuduste kõrvaldamiseks. Siseauditi osakond tegutseb vastavalt Tallinna Äripanga nõukogu poolt kinnitatud tööplaanile. Siseauditi osakond on aruandekohustuslik Panga nõukogu ees.

2.8 Dividendipoliitika

Tallinna Äripanga Grupp on oma usaldusvärsuse tagamiseks kohustatud pidevalt järgima Eesti Panga poolt kehtestatud regulatiivseid nõudeid, Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud usaldusnormatiive ning Euroopa Keskpanga 28.01.2015.a. soovitusi dividendi jaotamise põhimõtete kohta (EKP/2015/2). Seetõttu lähtub Tallinna Äripanga dividendipoliitika konservatiivsetest ja usaldusväärsetest eeldustest, et pärast mis tahes jaotust saaks täita kehtivaid kapitalinõudeid. Kehtiva Krediidiasutuste seaduse alusel maksimaalse jaotatava summa arvutamise korra kehtestab Eesti Pank.

2.9 Tasustamise põhimõtted

Tallinna Äripanga AS-i töötasu struktuur koosneb järgmistest osadest:

- Põhitöötasu
- Tulemustasu
- Ühekordsed preemiad
- Ühekordsed toetused seoses riigipühadega
- Muud soodustused.

Tallinna Äripanga AS-i tasustamise põhimõtted kinnitab nõukogu. Põhimõtted tuginevad efektiivsel tulemustele orienteeritud töökultuuril koos kvaliteetse riskijuhtimisega, arvestades kapitali piisavust ja vajalikku likviidsust. Tallinna Äripanga AS-is toimub töötajate töö tasustamine valdavalt põhitöötasu baasil. Juhatuse liikmetele ja töötajatele tulemustasu 2015. ja 2016. aastal ei ole makstud. Siseauditi osakond kontrollib ja hindab üks kord aastas krediidiasutuse juhatuse liikmete ja töötajate tasustamise põhimõtete vastavust Krediidiasutuste seaduses sätestatud nõuetele.

2.10 Suhtarvud

Järgnevalt on esitatud olulisemad suhtarvud, mis iseloomustavad Grupi tegevust 2016. ja 2015. aastal. Seejuures on keskmised bilansilised näitajad võetud eelmise aasta lõpu ning aruande aasta iga kvartali lõpu vastavate andmete aritmeetilise keskmisena. Kasumiaruande näitajate puhul lähtutakse aruandeaasta tegelikest andmetest.

Suhtarvud	31.12.2016	31.12.2015
1. ROE	3,84%	-5,76%
2. EM	8,47	8,11
3. PM	12,43%	-24,59%
4. AU	3,65%	2,89%
5. ROA	0,45%	-0,71%
7. EPS	3,67	-0,06

Suhtarvud on arvatud järgmiste valemite alusel:

1. Omakapitali tootlus (ROE):	Puhaskasum (kahjum) / omakapital (%)
2. Omakapitali kordaja (EM):	Aktivad / omakapital
3. Puhastootlus (PM):	Puhaskasum (kahjum) / kogutulud* (%)
4. Vara tootlikkus (AU):	Kogutulud / aktivad (%)
5. Koguvara tulutase (ROA):	Puhaskasumi suhe koguvarasse %
7. Tulu aktsia kohta (EPS): (EUR)	Puhaskasum (kahjum) / keskmine aktsiate arv

*Kogutulud on kasumiaruandes kajastatud kõikide tulude summa.

2.11 Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud bilansid 2012-2016

	(tuhandetes eurodes)				
	31.12.2016	31.12.2015	31.12.2014	31.12.2013	31.12.2012
Sularaha	1 248	1 497	622	1 456	2 045
Nõuded	196 006	189 559	178 233	161 628	127 267
Muu vara	2 971	3 111	1 315	2 230	2 216
Aktsiad ja muud väärtpaberid	37	37	13	13	13
Materiaalne põhivara	3 894	1 951	2 046	2 200	2 320
Kinnisvarainvesteeringud	12 837	9 687	10 016	10 315	9 815
AKTIVA (VARAD) KOKKU	216 993	205 842	192 245	177 842	143 676
Võlgnevus	183 341	179 641	164 746	148 798	111 239
Muud kohustused ja viitvõlad	9 072	2 557	2 856	3 503	8 702
Allutatud kohustused	-	-	6 589	5 801	6 063
Kohustused kokku	192 413	182 198	174 191	158 102	126 004
Omakapital kokku	24 580	23 644	18 054	19 740	17 672
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	216 993	205 842	192 245	177 842	143 676

2.12 Kohtuvaidlused

Seisuga 31. detsember 2016 on Tallinna Äripangal esimese astme kohtu menetluses kaks tsiviilasja:

- nr 2-16-8552 OÜ Johnny H.W (pankrotis) pankrotihaldur Veli Kraavi haginõudes Tallinna Äripanga AS-i, TBB Liisingu AS-i ja OÜ Petramark vastu tehingute tagasivõitmiseks või solidaarselt kahju summas 2 740 tuhat eurot hüvitamiseks (vt lisa16);
- nr 2-16-1774 Tallinna Äripanga AS-i haginõudes Olga Veksler vastu panga nõude summas 1 231 tuhat eurot tunnustamiseks OÜ ALB Auto (pankrotis) pankrotimenetluses.

2.13 Avalikustatav teave

Käesolevas jaos on toodud avalikustamisele kuuluv informatsioon vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 (edaspidi pangandusmäärus) nõuetele. Vastavalt pangandusmäärusele ja Rahvusvahelistele Finantsaruandluse Standarditele (IFRS) riskijuhtimise avalikustamisele kuuluv informatsioon on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 4 „Riskijuhtimine“.

Tallinna Äripanga AS Grupi (raamatupidamise mõistes) ja konsolideerimisgrupi (usaldatavusnõuete mõistes) erinevusi ei ole. Kasutatavaks konsolideerimise meetodiks on konsolideerimine täies ulatuses. Tallinna Äripanga Grupil puuduvad praegused või prognoositavad olulised praktilised või õiguslikud takistused omavahendite kiireks ülekandmiseks või kohustuste tagasimaksmiseks emaettevõtja ja tütarettevõtjate vahel.

Tallinna Äripanga Grupp on oma usaldusväärsuse tagamiseks kohustatud pidevalt järgima Eesti Panga poolt kehtestatud regulatiivseid nõudeid ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud usaldusnormatiive. Määrus (EL) nr 575/2013 (CRR, Basel III) võeti Euroopa Liidus asutatud krediitiasutuste ja investeerimisühingute suhtes kohaldatavaid usaldatavusnõudeid käsitleva ühtse eeskirjade kogumikuna vastu 2013. aasta juunis. Regulatiivsete nõuete muutusi arvestades kehtivad alates 2014. aastast järgmised nõuded:

- omavahendite minimaalsuurus;
- omavahendite suhtarvud (kapitali adekvaatsus);
- likviidsus (likviidsuskatte nõue ja stabiilne rahastamine);
- finantsvõimendus;
- kohustuslik reserv, muud reservid;
- investeringute piirangud;
- riskide kontsentratsioon.

Normatiivide mittetäitmine võib kaasa tuua panga tegevuse piiramise või tegevusloa kehtetuks tunnistamise. Juhtkonna hinnangul on Grupi tegevus vastavuses kõigi kehtivate seaduste ja normatiividega.

Omavahendite ja omavahendite nõuete arvutamise põhimõtted

01.01.2014 jõustus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) nr 575/2013 krediitiasutuste suhtes kohaldatavate usaldatavusnõuete kohta (Basel III).

Omavahendid

Vastavalt pangandusmäärusele koosnevad krediitiasutuse või konsolideerimisgrupi omavahendid esimese ja teise taseme omavahenditest.

Esimese taseme omavahendid koosnevad esimese taseme põhiomavahenditest ja täiendatavatest esimese taseme omavahenditest.

Tallinna Äripanga Grupi esimese taseme põhiomavahendite koosseisu kuuluvad:

- a) sissemakstud kapitaliinstrumendid ehk aktsiakapital;
- b) jaotamata kasum;
- c) muud reservid;

Punktides a–c osutatud kirjeid tunnustatakse esimese taseme põhiomavahenditena ainult siis, kui krediidasutus saab neid piiramatult ja viivitamatult kasutada, et katta riskid või kahju kohe, kui need tekivad.

Punkti b kohaldamisel võib krediidasutus kajastada aruandeperioodi vahekasumit või aastakasumit esimese taseme põhiomavahendites enne, kui ta on teinud ametliku otsuse, millega kinnitatakse aruandeaasta lõplik kasum, ainult pädeva asutuse eelneval loal.

Kapitaliinstrumendid kvalifitseeruvad esimese taseme põhiomavahenditesse kuuluvate instrumentidena ainult juhul, kui on täidetud pangandusmääruse artiklis 28 sätestatud tingimused. Näiteks instrumendid on otseselt emiteerinud krediidasutus pärast kõnealuse krediidasutuse omanike heakskiitu, instrumentide eest on täielikult tasutud ja krediidasutus ei rahasta nende ostu otseselt ega kaudselt.

Pangandusmäärus näeb ette esimese taseme põhiomavahenditest mahaarvamiste rakendamist, näiteks, jooksva majandusaasta kahjum, immateriaalsed varad.

Täiendavaid esimese taseme omavahendeid ja teise taseme omavahendeid Tallinna Äripanga Grupp ei oma.

Kapitali adekvaatus

Kapitali adekvaatus väljendab panga omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidasutuse majandustegevusele. Alates 2014. aasta algusest on Euroopa Liidus kehtinud pankadele ühtne kapitali adekvaatsuse miinimumnõue (baasnõue 8%), kuid lisaks sellele Eestis kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded:

- kapitali säilitamise puhver 2.5%,
- süsteemse riski puhver 1.0% (2% kuni 31.07.2016),
- vastutsükliline puhver 0-2.5% (alates 01.01.2016).

Alates 2016. aastast peavad kõik EL krediidasutused hoidma omavahendeid vastutsüklilise kapitalipuhvri nõude täitmiseks. Vastutsüklilise puhvri nõue on krediidasutuse koguriskipositsiooni ja vastutsükliliste kapitalipuhvrite kaalutud keskmise määra korrutis. Vastutsüklilise puhvri määr kehtestatakse geograafilisel põhimõttel riikide lõikes vastava riigi määratud asutuse poolt. Eestis kehtib alates 2016. aastast vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue 0% (vt lk 18).

Vastavalt Baseli komitee rahvusvahelistele panganõuetele ja sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessile (ICAAP) teostab Grupp täiendavate kapitalinõuete arvutamist, arvestades riskiportfelli, panga individuaalseid erisusi, riski profiile, nende allokatsiooni ja majandusolukorda (Pillar 1 riskide + Pillar 2 riskide lisanõuded).

Allpool toodud teave on kohustuslik seoses krediidasutuste suhtes kohaldatavate nõutega avalikustada info omavahendite kohta vastavalt Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusele (EL) nr 575/2013.

Omvahendite avalikustamine*(Avalikustamine vastavalt määruse (EL) nr 1423/2013 artiklile 4, 5)*

(tuhandetes eurodes)

Esimese taseme põhiomavahendid; instrumendid ja reservid	31.12.2016
Kapitaliinstrumendid ja nendega seotud ülekurs	25 500
millest: instrumendi liik 1	25 500
Jaotamata kasum	-2 637
Üldine pangandusreserv	781
Esimese taseme põhiomavahendid enne regulatiivseid korrigeerimisi	23 644
Esimese taseme põhiomavahendid: regulatiivsed korrigeerimised	
Esimese taseme põhiomavahendite regulatiivsed korrigeerimised kokku	-
Esimese taseme põhiomavahendid	23 644
Täiendavad esimese taseme omavahendid: instrumendid	
Täiendavad esimese taseme omavahendid enne regulatiivseid korrigeerimisi	-
Täiendavad esimese taseme omavahendid: regulatiivsed korrigeerimised	
Täiendavate esimese taseme omavahendite regulatiivsed korrigeerimised kokku	-
Täiendavate esimese taseme omavahendid	-
Esimese taseme omavahendid (esimese taseme omavahendid = esimese taseme põhiomavahendid + täiendavad esimese taseme omavahendid)	23 644
Teise taseme omavahendid: instrumendid ja eraldised	
Teise taseme omavahendid enne regulatiivseid korrigeerimisi	-
Teise taseme omavahendid: regulatiivsed korrigeerimised	
Teise taseme omavahendite regulatiivsed korrigeerimised kokku	-
Teise taseme omavahendid	-
Koguomavahendid (koguomavahendid = esimese taseme omavahendid + teise taseme omavahendid)	23 644
Riskiga kaalutud varad kokku	95 577
Kapitali suhtarvud ja puhvrid	
Esimese taseme põhiomavahendid (protsent riskipositsioonist)	24.74%
Esimese taseme omavahendid (protsent riskipositsioonist)	24.74%
Koguomavahendid (protsent riskipositsioonist)	24.74%
Krediitiasutuse ja investeerimisühingu põhine puhvri nõue (esimese taseme põhiomavahendite nõue vastavalt artikli 92 lõike 1 punktile a pluss kapitali säilitamise ja vastutsüklilise puhvri nõuded, pluss süsteemse riski puhver, pluss süsteemselt olulise ettevõtja puhver, väljendatuna protsendina koguriskipositsioonist)	8.00%
millest: kapitali säilitamise puhvri nõue	2.50%
millest: vastutsüklilise puhvri nõue	0.00%
millest: süsteemse riski puhvri nõue	1.00%
millest: globaalse süsteemselt olulise ettevõtja puhver või muu süsteemselt olulise ettevõtja puhver	N/A
Puhvrite katmiseks kasutatavad esimese taseme põhiomavahendid (protsent riskipositsioonist)	21.24%
Summad, mis jäävad alla mahaarvamise künnise (enne riskiga kaalumist)	-
Teise taseme omavahendites eraldiste arvessevõtmisel kohaldatavad ülempiirid	-
Kapitaliinstrumendid, mille suhtes kohaldatakse üleminekukorda	N/A

*Tallinna Äripanga AS Grupil puuduvad summad, mille suhtes kohaldatakse enne määrust (EL) nr 575/2013 kehtinud käsitlust või määrusega (EL) nr 575/2013 ettenähtud jääksummad.

Omavahenditesse kuuluvate instrumentide peamiste tunnuste kirjeldus*(Avalikustamine vastavalt määruse (EL) nr 1423/2013 artiklile 3)*

Emitent	Tallinna Äripanga AS
Kordumatu tunnus (ISIN)	EE3100008434
Instrumenti suhtes kehtiv õigus	Eesti
<i>Regulatiivne käsitlemine</i>	
Kapitalinõuete määruse eeskirjad üleminekuperioodil	esimese taseme põhiomavahendid
Kapitalinõuete määruse eeskirjad pärast üleminekuperioodi	esimese taseme põhiomavahendid
Võib konsolideerida individuaalselt/(all)konsolideerida/ konsolideerida individuaalselt ja (all)konsolideerida	individuaalselt ja konsolideeritud
Instrumenti liik	Aksia (instrument täielikult kõlbulik vastavalt määruse (EL) 575/2013 artiklile 26, 28, 29)
Regulatiivses kapitalis kajastatud summa	25 500 tuhat eurot, 31.12.2016 seisuga
Instrumenti nimiväärtus	1 euro
Instrumenti emitteerimise hind	1 euro
Arvestusepõhine liigitus	aktsiakapital
Esmase emissiooni kuupäev	30.12.1991
Tähtajatu või tähtajaline	tähtajatu
Esmane lõpptähtaeg	tähtaeg puudub
Järelevalveasutuse eelneva heakskiidu korral tagasivõtmine emitendi algatusel	EI
<i>Kupongid/ dividendid</i>	
„Dividendide maksmise piirangu“ olemasolu	EI
Täielik kaalutusõigus, osaline kaalutusõigus või kohustuslik (ajaliselt)	täielik kaalutusõigus
Täielik kaalutusõigus, osaline kaalutusõigus või kohustuslik (summa seisukohast)	täielik kaalutusõigus
Väljamakse suurendamise või muu tagasiostu ajendi olemasolu	EI
Vahetata või mitte/ei ole vahetata	ei ole vahetata
Allahindamise tunnused	EI
Nõuetele mittevastavad üleminekutunnused	EI

Omavahendite kirjete täielik kooskõlastav võrdlemine auditeeritud finantsaruannetega*(Avalikustamine vastavalt määruse (EL) nr 1423/2013 artiklile 2)*

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	31.12.2015
Omakapital	24 580	23 644
Sissemakstud aktsiakapital	25 500	25 500
Kasumi arvel moodustatud reservid	781	781
Jaotamata kasum/kahjum	-1 701	-2 637
millest: aruandeperioodi aktsepteeritav kasum/kahjum	-	-1 410
millest: mitteaktsepteeritav osa aastakasumist	936	-
Esimese taseme põhiomavahendid (CET 1)	23 644	23 644
Esimese taseme omavahendid (TIER 1)	23 644	23 644
Koguomavahendid	23 644	23 644

Riskiga kaalutud varad ja omavahendite nõuded

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016	Kapitali baasnõuded (8%)	31.12.2015	Kapitali baasnõuded (8%)
KOGURISKIPOSITSIOON	95 577	7 646	95 117	7 609
Riskiga kaalutud vara krediidiriski ja vastaspoole krediidiriski puhul	86 198	6 896	85 773	6 862
Krediidiasutused ja investeerimisühingud	24 210	1 937	29 442	2 355
Äriühingud	8 241	659	6 522	522
millest: VKE	8 241	659	6 522	522
Jaenõuded	434	35	1 317	105
Kinnisvaraga tagatud nõuded	27 607	2 209	23 946	1 916
millest: VKE	26 345	2 108	22 827	1 826
Viivitatud nõuded	1 630	130	1 543	123
Eriti suure riskiga seotud kirjed	4 616	369	4 121	330
Omakapitali investeringud				
Muud varad	19 460	1 557	18 882	1 511
Kokku välisvaluutariski summa	519	41	495	40
Kokku operatsiooniriski summa	8 860	709	8 849	707

Kapitalinõuded ja puhvrid

Oma- vahendid	Oma vahendite summa	Koguriski positsioon	Oma- vahendite baasnõuded	Baasnõuete ülejäak(+) pudujääk(-)	Kapitali adekvaatus	Kapitali säilitamise puhver	Süsteemse riski puhver	Kapitalinõuded kokku, k.a. puhvrid	Kogunõuete ülejäak(+) pudujääk(-)				
	1	2	3	4=2x3	5=1-4	6=1/2	7	8=2x7	9	10=2x9	11=3+7+9	12=2x11	13=1-12
Kogu kapital	23 644	95 577	8%	7 646	15 998	24.74%	2.5%	2 389	1%	956	11.5%	10 991	12 653
Tier 1 kapital	23 644	95 577	6%	5 735	17 909	24.74%	2.5%	2 389	1%	956	9.5%	9 080	14 564
CET 1 kapital	23 644	95 577	4.5%	4 301	19 343	24.74%	2.5%	2 389	1%	956	8%	7 646	15 998

Selliste krediidiriski positsioonide geograafiline jaotus, mis on asjakohased vastutsüklilise kapitalipuhvri arvutamise seisukohast

(Avalikustamine vastavalt määruse (EL) nr 2015/1555 artiklile 2, 3)

(tuhandetes eurodes)

Riik	Üldised krediidiriski positsioonid (standardmeetod)	Oma- vahendite nõuded (üldiste krediidiriski positsioonidest)	Oma- vahendite nõuete kaalud	Vastutsüklilise kapitalipuhvri määr
Eesti	59 640	4 950	1.00	0%
Belgia	204	6	0.00	0%
Venemaa	42	3	0.00	0%
Suurbritannia	3	-	0.00	0%
Ukraina	2	-	0.00	0%
Dominikaani Vabariik	2	-	0.00	0%
Kokku	59 893	4 959	1.00	

*Tallinna Äripanga AS Grupil puuduvad kauplemisportfelli kuuluvad riskipositsioonid ja väärtpaperistamise positsioonid.

Vastutsüklilise kapitalipuhvri summa

Koguriskipositsioon	59 893
Vastutsüklilise kapitalipuhvri määr	0.00%
Vastutsüklilise kapitalipuhvri nõue	0

Krediidiriski kapitalinõude arvutamine

Krediidiriski kapitalinõuete arvutamisel kasutab Tallinna Äripanga Grupp standardmeetodit. Krediidiriski kapitalinõude arvutamisel standardmeetodil võrdub riskiga kaalutud vara riskipositsioonide ja neile vastavate riskikaalude korrutis. Riskikaal määratakse riskipositsiooni klassi, krediidikvaliteedi astme või mõlema alusel. Krediidiriski standardmeetodi kasutamisel liigitatakse kõik nõuded riskipositsioonide klassidesse ja jagatakse riskipositsioonid riskiga kaalutud vara arvutamiseks krediidikvaliteedi astmesse. Keskpankade ja krediidasutuste krediidikvaliteedi aste määratakse krediidikvaliteedi reitinguagentuuri poolt (Standard and Poor's Ratings Services, Moody's Investors Service) antud välisreitingu alusel pangandusmääruse nõuete arvestades (lisa 6). Välisreitingu puudumisel ning teiste riskipositsiooni klasside riskikaalude määramiseks kasutab Grupp pangandusmääruse kohaselt kinnitatud riskikaalusid. (Lisaks krediidiriski - juhtimise avalikustamisele kuuluv informatsioon on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 4 „Riskijuhtimine“).

Grupi krediidiriski kapitalinõude arvutamiseks seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 on võetud arvesse nii bilansilised varad kui ka bilansivälised kohustused.

Krediidiriski ülevaade (tuhandetes eurodes)

(Avalikustamine vastavalt määruse (EL) nr 1423/2013 artiklile 439, 438, 442, 447)

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Esmane riski positsioon	Riski- positsiooni väärtus	Aasta keskmine riski- positsiooni väärtus	Riskiga kaalutud vara	Kapitali- nõuded (8%)	Keskmine riskikaal
Riskipositsioonid kokku	220 176	218 229	207 586	86 198	6 896	39%
Keskpank	47 925	47 925	54 949	-	-	0%
Krediidasutused	109 943	110 411	95 783	24 210	1 937	22%
Äriühingud	9 737	8 375	7 374	8 241	659	98%
millest:VKE	9 737	8 375	7 374	8 241	659	98%
Jaenõuded	943	579	1 487	434	35	75%
Kinnisvaraga tagatud nõuded	29 853	29 192	27 607	27 607	2 209	95%
millest:VKE	26 966	26 345	25 073	26 345	2 108	100%
Viivitatud nõuded	1 090	1 087	1 258	1 630	130	150%
Eriti suure riskiga seotud kirjed	3 102	3 077	2 883	4 616	369	150%
Omakapitali investeeringud	37	37	37	37	3	100%
Muud varad	17 546	17 546	16 208	19 423	1 554	111%

31.12.2015

	Esmane riski positsioon	Riski- positsiooni väärtus	Aasta keskmine riski- positsiooni väärtus	Riskiga kaalutud vara	Kapitali- nõuded (8%)	Keskmine riskikaal
Riskipositsioonid kokku	211 211	207 064	199 946	85 773	6 862	41%
Keskpank	11 688	11 688	8 690	-	-	0%
Krediidasutused	142 983	141 700	138 800	29 442	2 355	21%
Äriühingud	6 851	6 651	7 385	6 522	522	98%
millest:VKE	6 851	6 651	7 385	6 522	522	98%
Jaenõuded	3 082	1 756	1 542	1 317	105	75%
Kinnisvaraga tagatud nõuded	26 553	25 284	25 145	23 946	1 916	95%
millest:VKE	24 092	22 827	22 668	22 827	1 826	100%
Viivitatud nõuded	1 098	1 029	597	1 543	123	150%
Eriti suure riskiga seotud kirjed	2 747	2 747	2 171	4 121	330	150%
Omakapitali investeeringud	37	37	31	37	3	100%
Muud varad	16 172	16 172	15 585	18 845	1 508	93%

Omakapitali investeringute positsioonina on kajastatud mittekaubeldavaid SWIFT-i aktsiaid, mis olid soetatud rahalise osamaksena SWIFT-i võrgupõhiste teenuste eest. Riskipositsiooni summa on võrdne ära makstud osalusele (soetusmaksumusele) ning ei genereeri kasumit ega kahjumit, mis mõjutaksid omakapitali. Aktsiate ümberjaotamine toimub iga kolme aasta tagant.

Riskipositsioonide geograafiline jaotus

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Eesti	Prantsusmaa	Austria	Leedu	Venemaa	Muud	Kokku
Riskipositsioonid kokku	141 938	2 636	54 504	16 833	2 107	211	218 229
Keskpank	47 925	-	-	-	-	-	47 925
Krediidiasutused	34 373	2 636	54 504	16 833	2 065	-	110 411
Äriühingud	8 197	-	-	-	9	169	8 375
millest: VKE	8 197	-	-	-	9	169	8 375
Jaenõuded	561	-	-	-	13	5	579
Kinnisvaraga tagatud nõuded	29 172	-	-	-	20	-	29 192
millest: VKE	26 345	-	-	-	-	-	26 345
Viivitatud nõuded	1 087	-	-	-	-	-	1 087
millest: korrigeerimised*	-3	-	-	-	-	-	-3
<i>allahimatud/viivitatud positsioonide arv</i>	<i>4</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>-</i>	<i>4</i>
Eriti suure riskiga seotud kirjed	3 077	-	-	-	-	-	3 077
Omakapitali investeringud	-	-	-	-	-	37	37
Muud varad	17 546	-	-	-	-	-	17 546

*spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised vast. CRR art.24,110,111.

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Eesti	USA	Austria	Saksamaa	Venemaa	Muud	Kokku
Riskipositsioonid kokku	65 592	65 653	17 310	48 776	3 871	5 862	207 064
Keskpank	11 688	-	-	-	-	-	11 688
Krediidiasutused	573	65 653	17 310	48 776	3 812	5 576	141 700
Äriühingud	6 485	-	-	-	4	162	6 651
millest: VKE	6 485	-	-	-	4	162	6 651
Jaenõuded	1 635	-	-	-	34	87	1 756
Kinnisvaraga tagatud nõuded	25 263	-	-	-	21	-	25 284
millest: VKE	22 827	-	-	-	-	-	22 827
Viivitatud nõuded	1 029	-	-	-	-	-	1 029
Eriti suure riskiga seotud kirjed	2 747	-	-	-	-	-	2 747
Muud varad	16 172	-	-	-	-	37	16 209

Riskipositsioonide majandusharude jaotus

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Finants- vahendus	Põllu- majan- dus	Haldus, abitege- vus	Kinnis- vara	Töötlev tööstus	Muud	Kokku
Riskipositsioonid kokku	158 108	3 984	7 923	8 117	4 596	35 501	218 229
Keskpank	47 925	-	-	-	-	-	47 925
Krediidiasutused	110 008	-	204	8	5	186	110 411
Äriühingud	175	406	4 817	697	285	1 995	8 375
millest:VKE	175	406	4 817	697	285	1 995	8 375
Jaenõuded	-	-	-	-	-	579	579
Kinnisvaraga tagatud nõuded	-	3 570	2 452	6 394	4 293	12 483	29 192
millest:VKE	-	3 570	2 452	6 394	4 293	9 636	26 345
Viivitatud nõuded	-	8	-	-	13	1 066	1 087
millest: allahinnatud/viivitatud	-	-	-	-	16	-	16
millest: korrigeerimised*	-	-	-	-	-3	-	-3
<i>korrigeerimisi katvad omavahendite nõuded</i>	-	-	-	-	3	-	3
Eriti suure riskiga seotud kirjed	-	-	450	1 018	-	1 609	3 077
Omakapitali investeringud	-	-	-	-	-	37	37
Muud varad	-	-	-	-	-	17 546	17 546

*spetsiifilised krediidiriskiga korrigeerimised vast. CRR art.24,110,111.

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Finants- vahan- dus	Põllu- majan- dus	Haldus, abitege- vus	Kinnis- vara	Töötlev tööstus	Muud	Kokku
Riskipositsioonid kokku	159 519	3 506	8 375	7 257	2 752	25 655	207 064
Keskpank	11 688	-	-	-	-	-	11 688
Krediidiasutused	141 700	-	-	-	-	-	141 700
Äriühingud	165	-	5 081	1 405	-	-	6 651
millest:VKE	165	-	5 081	1 405	-	-	6 651
Jaenõuded	84	86	48	4	351	1 183	1 756
Kinnisvaraga tagatud nõuded	4 778	3 420	2 795	4 756	2 401	7 134	25 284
millest:VKE	4 778	3 420	2 795	4 756	2 401	4 677	22 827
Viivitatud nõuded	-	-	-	-	-	1 029	1 029
Eriti suure riskiga seotud kirjed	1 104	-	451	1 092	-	100	2 747
Muud varad	-	-	-	-	-	16 209	16 209

Riskipositsioonide järelejäänud tähtaegade jaotus

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	< 3 kuud	3 - 12 kuud	1 - 2 aastat	2 - 5 aastat	>5 aastat	Kokku
Riskipositsioonid kokku	137 517	25 124	17 148	3 693	5 422	29 325	218 229
Keskpank	47 925	-	-	-	-	-	47 925
Krediidiasutused	87 055	20 024	3 195	126	11	-	110 411
Äriühingud	210	2 055	3 555	2 237	318	-	8 375
millest:VKE	210	2 055	3 555	2 237	318	-	8 375
Jaenõuded	-	42	70	464	1	2	579
Kinnisvaraga tagatud nõuded	-	2 587	6 678	786	3 973	15 168	29 192
millest:VKE	-	2 526	6 672	752	3 724	12 671	26 345
Viivitatud nõuded	1 079	8	-	-	-	-	1 087
Eriti suure riskiga seotud kirjed	-	-	1 088	80	450	1 459	3 077
Omakapitali investeringud	-	-	-	-	-	37	37
Muud varad	1 248	408	2 562	-	669	12 659	17 546

31.12.2015

	Nõudmi- seni	< 3 kuud	3 - 12 kuud	1 - 2 aastat	2 - 5 aastat	>5 aastat	Kokku
Riskipositsioonid kokku	147 103	15 324	4 514	1 441	6 037	32 645	207 064
Keskpank	11 688	-	-	-	-	-	11 688
Krediidasutused	132 106	9 594	-	-	-	-	141 700
Äriühingud	165	697	-	-	3 289	2 500	6 651
millest:VKE	165	697	-	-	3 289	2 500	6 651
Jaenõuded	18	243	287	235	903	70	1 756
Kinnisvaraga tagatud nõuded	2	2 330	2 981	268	1 311	18 392	25 284
millest:VKE	-	1 546	1 689	189	1 028	18 375	22 827
Viivitatud nõuded	-	1 021	-	-	-	8	1 029
Eriti suure riskiga seotud kirjed	-	1 104	171	938	534	0	2 747
Muud varad	3 124	335	1 075	-	-	11 675	16 209

Lisateave positsioonide geograafilise jaotumise ja liigitamine majandusharudesse on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 4 „Riskijuhtimine“.

Väärtuse langusega riskipositsioonide korrigeerimine

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Algsaldod 01.01.2016	Spetsifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste vastu võetud summad	Riskipositsioonidest tuleneva tehtud eraldisel, tühistamised, muud korrigeerimised	Lõppsaldod 31.12.2016
Väärtuse langusega riskipositsioonid				
kokku	1 885	-	-1 885	-
Krediidasutused	1 816	-	-1 816	-
Viivitatud nõuded	69	3	-69	3

Spetsifiliste krediidiriskiga korrigeerimiste liigina on kasutusel ainult individuaalsed allahindlused vastavalt CRR artiklile 110, 111.

Koormamata vara

Seisuga 31.12.2016 puudub Grupi vara koosseisus koormatud vara (samuti 31.12.2015). Vara võib lugeda koormatuna, kui see on panditud või seda kasutatakse mistahes bilansilise või bilansivälise tehingu tagamiseks või krediitkvaliteedi parandamiseks ja seda ei saa tingimusteta vabastada.

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Koormatud varade bilansiline väärtus	Koormamata varade bilansiline väärtus	Millest aktsepteeritakse keskpankade puhul	Kokku
Varad	-	216 993	-	216 993
Nõudelaenu	-	144 470	-	144 470
Omakapitaliinstrumendid	-	37	-	37
Muud laenu ja ettemaksed kui nõudelaenu	-	51 537	-	51 537
millest: hüpoteeklaenu	-	31 666	-	31 666
Muud varad (s.h.sularaha)	-	20 949	-	20 949

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Koormatud varade bilansiline väärtus	Koormamata varade bilansiline väärtus	Millest aktsepteeritakse keskpankade puhul	Kokku
Varad	-	205 842	-	205 842
Nõudelaenu	-	150 422	-	150 422
Omakapitaliinstrumendid	-	37	-	37
Muud laenu ja ettemaksed kui nõudelaenu	-	39 211	-	39 211
millest: hüpoteeklaenu	-	28 213	-	28 213
Muud varad (s.h.sularaha)	-	16 172	-	16 172

Tururisk

Tururisk kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade, väärtpaperite ja väärismetallide väärtuse muutustest. Tururisk omab makroökonomilist iseloomu. Tururiskist on mõjutatavad enamuse pangateenustest, sh. laenu ja hoiused.

Grupi jaoks eksisteerib kaks peamist tururiski:

- 1) valuutarisk;
- 2) intressimäärade risk (lisainfo on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 4 „Riskijuhtimine“).

Alljärgnevat tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused euro ekvivalendis.

Varade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	GBP	RUB	SEK	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpankale	49 004	112	2	-	35	20	49 173
Nõuded krediitiasutustele	26 184	80 429	342	2 342	385	254	109 936
Nõuded klientidele-neto	37 976	169	-	-	-	-	38 145
Väärtpaperid	37	-	-	-	-	-	37
Kinnisvarainvesteeringud	12 837	-	-	-	-	-	12 837
Materiaalne põhivara	3 894	-	-	-	-	-	3 894
Muu vara	2 602	5	-	1	-	-	2 608
Kuld	363	-	-	-	-	-	363
Varad kokku	132 897	80 715	344	2 343	420	274	216 993
Passiva							
Võlgnevused krediitiasutustele	6	-	-	-	-	-	6
Hoiused	102 709	78 803	378	861	401	183	183 335
Muud kohustused	5 718	1 854	2	1 479	3	16	9 072
Kohustused kokku	108 433	80 657	380	2 340	404	199	192 413
Omakapital kokku	24 580	-	-	-	-	-	24 580
Omakapital ja kohustused kokku	133 013	80 657	380	2 340	404	199	216 993
Bilansiline netopositsioon	-116	58	-36	3	16	75	-
Bilansiväline netopositsioon	-1 935	-	-	-	-	-	-1 935

Varade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	GBP	RUB	SEK	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	12 874	290	10	-	9	2	13 185
Nõuded krediitiasutustele	55 698	83 720	204	1 384	52	99	141 157
Nõuded klientidele-neto	36 552	162	-	-	-	-	36 714
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Kinnisvarainvesteeringud	9 687	-	-	-	-	-	9 687
Materiaalne põhivara	1 951	-	-	-	-	-	1 951
Muu vara	2 785	4	-	-	-	-	2 789
Kuld	322	-	-	-	-	-	322
Varad kokku	119 906	84 176	214	1 384	61	101	205 842
Passiva							
Võlgnevused krediitiasutustele	60	-	-	-	-	-	60
Hoiused	95 218	82 726	351	1 139	72	75	179 581
Muud kohustused	866	1 436	4	246	-	5	2 557
Kohustused kokku	96 144	84 162	355	1 385	72	80	182 198
Omakapital kokku	23 644	-	-	-	-	-	23 644
Omakapital ja kohustused kokku	119 788	84 162	355	1 385	72	80	205 842
Bilansiline netopositsioon	118	14	-141	-1	-11	21	-
Bilansiväline netopositsioon	- 2 382	-	-	-	-	-	- 2 382

Valuutariski kapitalinõude arvanded (tuhandetes eurodes)

Kogu välisvaluuta avatud netopositsiooni arvutamiseks summeeritakse eraldi välisvaluutade pikad ja lühikesed avatud positsioonid, mis on konverteeritud eurodesse. Neist absoluutväärtuselt suuremale liidetakse kulla netopositsioon (absoluutväärtusena). Kui avatud valuuta netopositsioon ületab 2%-list omavahendite taset, võetakse see arvesse kapitali adekvaatsuse arvestamisel. Grupi varad ja kohustused on toodud bilansilises maksumuses.

Valuuta	31.12.2016			31.12.2015		
	pikk	lühike	positsioon/ oma- vahendid	pikk	lühike	positsioon/ oma- vahendid
USD	58	-	0.2%	13	-	0.1%
CHF	52	-	0.2%	-	16	0.1%
GBP	-	36	0.2%	-	141	0.6%
SEK	16	-	0.1%	-	11	0.0%
DKK	5	-	0.0%	-	-	0.0%
CNY	7	-	0.0%	-	-	0.0%
NOK	-	-	0.0%	26	-	0.1%
CAD	8	-	0.0%	1	-	0.0%
PLN	-	-	0.0%	14	-	0.1%
JPY	-	4	0.0%	-	-	0.0%
Muud	10	-	0.0%	-	5	0.0%
Kokku avatud valuuta positsioonid	156	40	-	54	173	-
Avatud valuuta netopositsioon	156	-	0.7%	-	173	0.7%
Kulla netopositsioon	363	-	1.5%	322	-	1.4%
Kogu välisvaluuta avatud positsioon	519	-	2.2%	495	-	2.1%
Valuutariski kapitalinõude määr	8%	-	-	8%	-	-
Kokku valuutariski kapitalinõue	41	-	-	40	-	-

Operatsiooniriski kapitalinõude arvutamine

Grupp on otsustanud operatsiooniriskide kapitalinõude arvutamisel rakendada Basel III kapitali adekvaatsuse reeglite alusel baasmeetodit. Baasmeetodi puhul on operatsiooniriski kattev kapitalinõue 15% Grupi põhitegevuse puhastulu kolme aasta keskmise näitajast. Operatsiooniriski juhtimise poliitika on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 4 „Riskijuhtimine“.

Pangandusmääruse kohaselt peavad kõik krediidasutused täitma üldist likviidsuskatte nõuet. **Likviidsuskatte nõue** võrdub krediidasutuse likviidsuspuhvi suhtega tema likviidsete vahendite netoväljavoolu 30 kalendripäeva pikkuse stressiperioodi jooksul ning seda väljendatakse protsendina. Arvestamisel kasutatav likviidsuspuhver on krediidasutuse nõuetekohaselt hoitavad likviidsed varad, likviidsete vahendite netoväljavool on summa, mis saadakse krediidasutuse likviidsete vahendite sissevoolu mahaarvamisel tema likviidsete vahendite väljavoolust, kusjuures raha netoväljavoolu arvutamisel ei tohi sissevoolu arvesse võtta rohkem kui 75% ulatuses raha väljavoolust. Krediidasutuste likviidsuskattekindaj (LCR) peab ületama 100%.

Likviidsuskatte nõude täitmine**(tuhandetes eurodes)**

	2016	2015
Näitaja		
Likviidsed varad	47 645	11 451
Vahendite väljavool	48 541	18 002
Vahendite sissevool	92 539	32 740
Likviidsete vahendite piiristatud sissevool	36 406	13 501
Likviidsete vahendite netoväljavool	12 135	4 501
Likviidsuskattekindaj	392.62%	254.44%

Aruande perioodil säilitas Grupp likviidsuse taset, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks.

Krediidasutused peavad tagama, et pikaajalised kohustused oleksid nii tava- kui ka stressiolukorras erinevate stabiilse rahastamise instrumentidega asjakohaselt kaetud, s.t. et vähemlikviidsete varade finantseerimiseks peavad olema leitud stabiilsed finantseerimisallikad. **Stabiilse rahastamise kattekindaj** (NSFR) arvestuse eesmärk on hinnata, kas pangal on vähemlikviidsete varade (pikaajaliste nõuete ja muude varade) katteks piisavalt pikaajalisi finantseerimisallikaid. Stabiilse rahastamise kattekindaj piirab ülemäärast sõltuvust lühiajalistest rahastamisallikatest ja arvutatakse pikaajaliste finantseerimisallikate ja vähemlikviidsete varade suhtena. Seisuga 31.12.2016 Grupi NSFR tase oli 133% (31.12.2015: 157%). Stabiilse rahastamise kattekindaj kehtestatakse miinimumnõudena 100% alates 2018. aastast.

Pangandusmäärusega nähakse krediidasutustele ette nõue arvutada finantsvõimenduse määr. **Finantsvõimenduse määr** võrdub esimese taseme omavahendite ja riskipositsiooni näitaja jagatisega ning väljendatakse protsendina. Finantsvõimenduse määra eesmärk on katta ülemäärase finantsvõimenduse risk (risk, mis tuleneb krediidasutuse liiga kiirest kohustuste kasvust) ja toimida kaitsemeetmena riskitundlikele omavahendite nõuetele. Vaatamata sellele, et finantsvõimenduse määr ei ole õigusaktiga kehtestatud, jõudis 2014. aasta jaanuaris Baseli komitee lõpliku otsuseni, kuidas finantsvõimenduse määra tuleks arvutada ning nägi ette soovitusliku sihttaseme (s.o 3% esimese taseme omavahenditest).

Finantsvõimenduse määra arvutamine**(tuhandetes eurodes)**

	31.12.2016	31.12.2015
Bilansilised kirjed	216 993	205 842
(Esimese taseme omavahenditest maha arvatud varasummad)	-	-
Bilansilised riskipositsioonid	216 993	205 842
Bilansiväliste riskipositsioonide tinglik brutosumma	3 179	3 485
(Korrigeerimine seoses krediidipõhisteks summadeks ümberarvestamisega)	-1 943	-896
Muud bilansivälised riskipositsioonid	1 236	2 589
Esimese taseme omavahendid	23 644	23 644
Finantsvõimenduse määra koguriskipositsiooni näitaja	218 229	208 431
Finantsvõimenduse määr (kasutades esimese taseme omavahendite täielikult rakendatud määratlust)	10.83%	11.34%

Peale pangandusmääruse 575/2013 (CRR) muudatuse jõustumist 18.01.2015 arvutakse finantsvõimenduse määra kvartali lõpu seisuga.

Finantsvõimenduse määra bilansilised riskipositsioonid**(tuhandetes eurodes)**

	31.12.2016	31.12.2015
Bilansilised riskipositsioonid kokku	216 993	205 842
Nõuded keskpanga vastu	47 625	11 688
Nõuded krediidasutuste vastu	110 165	141 402
Kinnisvaraga tagatud riskipositsioonid	28 770	24 857
Jaenõuded	475	1 259
Nõuded äriühingute vastu	10 988	9 398
Makseviivituses olevad riskipositsioonid	1 087	1 029
Muud riskipositsioonid	17 583	16 209

Ülemäärase finantsvõimenduse riski juhtimiseks jälgib Panga juhatus koos APJK-ga (aktivate-passivate juhtimise komiteega) finantsvõimenduse suhtarvu, analüüsides ja prognoosides bilansistruktuuri muutusi ja kapitali piisavust.

Finantsvõimenduse määra mõõdukas vähenemine 2016. aastal oli tingitud koguriskipositsiooni suurenemisest, mis omakorda oli põhjustatud bilansimahu kasvust klientidelt kaasatud hoiuste juurdekasvu tõttu.

Sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsess (ICAAP)

Sisemise kapitali adekvaatsuse tagamine on pidev protsess, mille eesmärk on hinnata Grupi riskiprofiili ja sellele vastavat kapitalivajadust. Vastavalt Baseli komitee rahvusvahelistele pangandutele ja pangasisestele omakapitali suuruse nõuetele, teostab Grupp täiendavate kapitalinõuete test-arvutamist, arvestades riskiportfelli, panga individuaalseid erisusi, nende allokatsiooni ja majandusolukorda. Kapitalinõuete arvutamise kord koos ICAAP nõuetega (Pillar II) on Riskide juhtimise meetodika koostisosaks. Meetodikas on eraldi esile toodud omakapitali planeerimise protseduur kui ICAAP protsessi lõpposa.

ICAAP arvutamisel krediidi-, turu- ja operatsiooniriskide osas võetakse arvesse investeringute maksumuse ümberhindamise-, tagatise-, kontsentratsiooni- ja laenuportfelli optimaalse suuruse ületamise riske. Täiendavalt arvestatakse tänapäeval aktuaalseid majandustsükli-, ressursside kontsentratsiooni-, strateegia- ja reputatsiooniriske. Kapitali piisavuse arvutamisel (Pillar II), arvestades ICAAP nõudeid, peetakse kinni reeglist, et minimaalne kapitalinõue Pillar II $\geq$ Pillar I. Riskid, mis on arvutatud Pillar II järgi, peavad olema täielikult kaetud Grupi omavahenditega.

Kapitali adekvaatsuse normatiivi muutmist on mõjutanud erinevad tegurid. Negatiivseks faktoriks, mis oli arvestatud Pillar II järgi, on Euribori intressimäärade langemine, nõrk sekundaarne kinnisvaraturg ja aeglase majanduskasv. Kapitali adekvaatsuse arvutamisel ICAAP protsessi raames osutusid positiivseteks faktoriteks krediidiportfelli kontsentratsiooni näitajate stabiliseerimine, maariski vähendamine, kaasatud ressursside diversifitseerimise suurendamine ja avatud valuutapositsiooni riski vähendamine.

Kapitali adekvaatsuse taseme kindlaksmääramise arvutuste tulemusel, arvestades siseriskide hindamist (ICAAP), leiti omakapitali soovitatav suurus. Seisuga 31.12.2016 see moodustas 23 868 tuhat eurot.

Operatsiooniriski kapitalinõude arvutamisel (Pillar II) kasutatakse eksperdi hinnangu meetodeid operatsiooniriski tähtsaimate komponentide kindlaksmääramiseks. Aruandeaastas olid sellisteks välised-, juriidilised ja IT- riskid (2015: protseduuririskid, välised ja IT- riskid). Nende komponentide osakaal on kordajaks, mis suurendab miinimumkapitalinõude summat, mis arvutatakse Pillar I põhjal. Riski mõlemale komponendile langev juurdekasv moodustas 7,2 protsendipunkti (2015: 10,4). Sisemise kapitali adekvaatsuse tagamise protsessides kasutatakse neid näitajaid täiendavate kapitalinõuete arvutamisel, mis on tingitud operatsiooniriskide muutmisest aruandeaastal võrreldes eelmise perioodiga.

Majandustsüklirisk ja teenimisrisk

Kapitali piisavuse arvutamisel, arvestades ICAAP nõudeid, võetakse arvesse kahte liiki põhiriske, mis mõjutavad kapitali adekvaatsuse näitajat - majandustsüklirisk ja teenimisrisk. Mõlemad riskid korrepondeeruvad omavahel, kuid neid hinnatakse erinevalt. Majandusriski kate arvutatakse järgmise valemiga:

$A \times (ROE \text{ norm} / EM \text{ norm})$, kus

A- aktive keskmine suurus;

ROE *norm* ja EM *norm* – riskide juhtimise metoodikas sätestatakse kapitali rentaabluse ja kapitali kordaja pangasisesed normatiivnäitajad.

Majandustsüklirisk korrepondeerub teistele panga võetavatele riskidele: krediidi-, maa- ja kinnisvarainvesteeringute ümberhindamise riskidele.

Teenimisriski all käsitletakse kasumi summa muutmist seoses tulutoovate pangaoperatsioonide struktuuri muutmisega, mis peegeldab vastu võetavat strateegiariski. Aruandeaastal ei ole Grupi kulude struktuur oluliselt muutunud. Põhitulud on saadud laenu-, valuutavahetus- ja muudelt finantstehingutelt, arveldus-ja kassateeninduselt. Kokku moodustasid need 78,3% kõigist Grupi genereeritud tuludest.

Läbiviidud ekspertanalüüsi tulemuste alusel moodustasid kõrge riskiga ja väga riskantsed pangaoperatsioonid 49,5%, ja madala riskiga pangaoperatsioonid 26,5% panga portfelist.

Maarisk

2016.aastal on maarisk jäänud üheks peamiseks riskiks, mis oli lokaliseeritud välismaa korrespondentpankadesse paigutatud aktivates, kellega Tallinna Äripank teostas arveldus- ja valuutavahetustehinguid. Tallinna Äripanga Grupi maarisk allokeeritud Venemaa korrespondentpanga kontole (Sberbank, Moskva), kelle kaudu teostab Tallinna Äripank arveldusoperatsioone rublades. Tallinna Äripank ei oma pikaajalisi positsioone Venemaal, avatud valuutapositsiooni limiit rublades on kehtestatud 5% ulatuses üldisest AVVP limiidist.

Maariski hindamiseks kasutab pank ka rahvusvaheliste reitinguagentuuride andmeid, Venemaa riigisiseseid reitinguid, massimeedia ja infoagentuuride teateid. Maariski käsitleb pank kui strateegilise-, krediidi-defaulti ja osaliselt ka valuutariski sünergiat. Maariski katmiseks kapitalinõue seisuga 31.12.2016 moodustas 427 tuhat eurot

Intressirisk

Olukord intressikandvate toodete turul jätkas aruandeaastal halvenemist ja kandis mitmesuunalist iseloomu Eurotsoonis ning USA-s. Aastal 2016 vähendas Euroopa Keskpank taas deposiitide intressimäärad rekordiliselt madala tasemeni ehk -0,40%-ni. Aktivate paigutamine peaaegu kõikidesse korrespondentpankadesse on muutunud tasuliseks. Euribori langus vähendas Grupi tulubaasi, mis oli saadud korrespondentpankadesse paigutatud varadest. Ebasoodne turukonjunktuur ja kehtiv negatiivne nostro intressimäär tõi pangale kahjumit summas -208 tuhat eurot. Intressitulu langemine, mis oli kaasatud euro negatiivsete intressimääradega, oli osaliselt kompenseeritud omavara paigutamisega korrespondentpankades eurotsooni riikides (Ameerika Ühendriikide dollarites) ning laenuportfelli kasvuga.

Alates 2016. aastast võeti intressiriski mõju neto intressitulule ja majanduslikule väärtusele hindamise aluseks „*Suuniste kauplemisega mitteseotud tegevustest tuleneva intressiriski juhtimise kohta metodoloogilised ja praktilised soovitusused*“.

Strateegiline risk

Strateegilise riski juhtimise põhieesmärgiks on panga poolt võetava riski hoidmine tasemel, mis on määratud vastavalt strateegilistele ülesannetele, samuti aktive ja kapitali maksimaalse säilitamise tagamine võimalike kahjumite vältimise kaudu. Püstitatud eesmärkide saavutamine realiseerub pangas järgmiste tegevustega:

- finantsplaneerimine
- äriplaneerimine
- äristrateegia täitmise monitooring
- kinnitatud kontrollarvude ning finants- ja äriplaanide täitmise monitooring
- turukeskkonna dünaamika analüüs
- plaanide korrigeerimine

Kaasaegsetes majandustingimustes omandab olulist tähtsust äristrateegia valik, mis arvestab nii väliskeskkonna väljakutseid, kui ka sisemist turukonjunkturi. Strateegilised riskid on oma olemuselt raskesti mõõdetavad ja neid saab mõõta kapitali rentaabluse dünaamika, aktive tulukuse, puhas intressimarginaali (NIM) ja puhaskasumi muutusest aktsia kohta. Strateegilise riski faktori arvestamiseks on sätestatud aktive rentaabluse limiite. Panga juhatus töötab välja strateegilisi ärisuundi ja prognoosi parameetreid keskmise ajaperspektiivi suhtes (2016-2018 aastat).

Panga Nõukogu käsitleb ja kinnitab arengustrateegiat iga-aastaselt toimuvatel aktsionäride koosolekutel.

Antud äristrateegia on aluseks pandud Riskide juhtimise töögrupi väljatöötatud Riski strateegiasse, kus on kvantitatiivselt määratud kapitalinõuete piirangud Pillar1 ja Pillar 2 lõikes ning mis on kasutusele võetud ICAAP arvutamisel ja panga riskiisu hindamisel.

Reputatsioonirisk

Reputatsioonirisk on seotud nii operatsiooni- kui ka õigusriskiga pangandusturul aset leidva konkurentsi kasvu tingimustes tema roll järjest kasvab. Reputatsiooniriski all käsitletakse kahjumite tekkimise riski panga klientide ja äripartnerite arvu vähenemise tõttu, samuti panga finantssuutlikkusest, pangateenustest, aktsionäride imagost ja panga juhtkonnast negatiivse maine tekkimise risk. Maine halvenemise risk avaldab mõju likviidsuse kaotamise ohule, kuna võib esile kutsuda panga hoiuste stabiilsuse rikkumist. Teiselt poolt positiivne imago ja kindla ja usaldusväärse äripartneri maine võimaldab vajaduse korral kiiresti kaasata laenuvahendeid.

Panga reputatsioonile mõjub oluliselt Rahapesu ja terrorismi rahastamise tõkestamise seaduse meetmete (AML risk) järgimine ning pangategevuse piirangute täitmine, mis on kehtestatud reguleerivate asutuste ja rahvusvaheliste organisatsioonide poolt.

Täiendavate kapitalinõuete arvutamisel kahjumite katmiseks, mis on põhjustatud panga maine halvenemisest, kasutatakse kvantitatiivseid mudeleid, mis on üles ehitatud nende eelarveliste vahendite statistilisel analüüsil, mis eraldatakse reklaami-, sponsorlus ja heategevusele kahe viimase aasta eest, ning aruandlusperioodi kasumi näitajat. 2016. aastal operatsiooniriski ja reputatsiooniriski kapitali katmise täiendavate nõuete suurus oli 79 tuhat eurot.

Kontsentratsiooni riskid

Pangaportfellide kvaliteet sõltub riskide diversifitseerimise tasemest erinevateks agregaatideks. Krediidiportfelli jaoks on selleks laenude jaotamise ühtlus majandussektorite, grupiga seotud isikute ja ühele laenusaja antava laenu suuruse kaupa.

Laenude kõrge kontsentratsioon ühes majandusharus võib negatiivselt mõjutada laenude tagasimaksmist antud majandusharu langusel või ülekuumenemisel. Täiendavate kapitalinõuete arvutamine kontsentratsiooni riskide katmiseks majandussektorite lõikes viiakse läbi kogu krediidiportfelli suhtes, vastaspoolte riskide puhul võetakse arvesse 100 suurimat laenusajat, ressursside kontsentreerumise riskide hindamiseks viiakse läbi analüüs 30 suurima hoiustaja osas.

Olulisi riske kannab endas ka kontsentratsiooni kõrge tase panga ressursibaasis. Ressursibaasi diversifitseerimise kontroll omab olulist tähtsust, kuna panga peamist rahandamist teostatakse Eesti siseturult.

Riskijuhtimise grupp teostab ressursside kontsentratsiooni igakuist monitooringut ja arvutab ressursside kontsentratsiooni näitajat UV (30 suurimate hoiustajate osakaal hoiuste kogumahust). Seisuga 31.12.2016 suurimate hoiustajate osakaal hoiuste kogumahust oli 34,9% (2015: 46,4%). Selle alusel arvutatakse välja vastav indeks - HHI uv (Herfindahl-Hirschmani indeks). Herfindahl-Hirschmani indeks – näitaja, mis hindab laenuportfelli kontsentreeritust majandussektorite lõikes või vastaspoolte suhteliste osakaalude alusel.

Täiendavate kapitalinõuete arvutamisel kontsentratsiooni riskide katmiseks kasutatakse HHI indeksit: krediidiportfelli vastaspoolte jaoks – HHI vastaspool, ressurssibaasi kontsentratsiooni riski jaoks - HHI uv. 2016. aastal oli HHI uv väärtus madalaimal tasemel 1,53%. See peegeldab panga ressursiportfelli diversifitseerimise piisavalt kõrget taset. Täiendavate kapitalinõuete juurdearvutus nimetatud parameetri osas võrdus 0-ga.

ICAAP 2016 arvutuse tulemustel moodustas täiendavate kapitalinõuete summa kontserni kõigi kontsentratsiooni riskide katmiseks 518 tuhat eurot.

3. KONSOLIDEERITUD RAAMATUPIDAMISE AASTAARUANNE

3.1 Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud finantsseisundi aruanne

(tuhandetes eurodes)

AKTIVA (VARAD)	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Sularaha		1 248	1 497
Nõuded		196 006	189 559
Nõuded keskpangale	5	47 925	11 688
Nõuded krediitiasutustele	6	109 936	141 157
Nõuded klientidele	7	38 145	36 714
Muu vara	8	2 645	2 826
Kuld		363	322
Materiaalne põhivara	9	3 894	1 951
Kinnisvarainvesteeringud	10	12 837	9 687
AKTIVA(VARAD) KOKKU		216 993	205 842

PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Võlgnevused		183 341	179 641
Võlgnevused krediitiasutustele	11	6	60
Võlgnevused klientidele	12	178 289	174 701
Muud võlad	13	5 046	4 880
Muud kohustused ja viitvõlad	14	9 072	2 557
KOHUSTUSED KOKKU		192 413	182 198
Aktsiakapital	15	25 500	25 500
Reservid	15	781	781
Akumuleerunud kahjum		-1 701	-2 637
OMAKAPITAL KOKKU		24 580	23 644
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU		216 993	205 842

Aastaaruande lisad lehekülgedel 34-84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.2 Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud koondkasumi aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2016	2015
Neto intressitulu		1 243	1 588
Intressitulu	17	2 132	2 252
Intressikulu	18	-889	-664
Nõuete väärtuse langus	7, 19	27	-1 944
Neto teenustasud		1 817	1 290
Teenustasutulu	20	2 800	2 179
Teenustasukulu	21	-983	-889
Neto kasum finantstehingutelt	22	1 448	768
Administratiivkulud		-2 901	-2 570
Palgakulu	23	-1 771	-1 542
Palgaga seonduvad maksud	23	-591	-513
Muud halduskulud	24	-539	-515
Materiaalse põhivara kulum	9	-249	-229
Kinnisvara ümberhindlus	10	-20	-5
Muud tegevustulud/kulud		-429	-308
Muud tegevustulud	25	826	465
Muud tegevuskulud	26	-1 255	-773
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum		936	-1 410
Aruandeaasta koondkasum/ kahjum		936	-1 410

Aastaaruande lisad lehekülgedel 34-84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

3.3 Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud rahavoogude aruanne

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	2016	2015
Rahavood äritegevusest			
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum		936	-1 410
Korrigeerimised:			
Põhivara kulum	9	249	229
Kinnisvarainvesteeringu väärtuse muutus	10	20	5
Realiseeritud kahjum allutatud laenu ümberhindamisest	15	-	450
Neto intressitulu	17,18	-1 243	-1 588
Nõuete krediidasutustele ja klientidele muutus	6, 7, 19	-11 856	2 819
Muude äritegevusega seotute nõuete ja ettemaksete muutus	8, 10	-3 335	-1 837
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	11,12,13,14	10 162	17 402
Saadud intressid	7, 17	2 085	2 293
Makstud intressid	12,18	-836	-635
Kokku rahavood äritegevusest		-3 818	17 728
Rahavood investeerimistegevusest			
Aktsiate soetamine		-	-24
Materiaalse põhivara soetamine	9	-2 192	-134
Kinnisvarainvesteeringute soetamine	10	-18	-2
Kinnisvarainvesteeringute müük	10	251	326
Kokku rahavood investeerimistegevusest		-1 959	166
Rahavood finantseerimistegevusest			
Laenu tagastamine		-	-2 873
Kokku rahavood finantseerimistegevusest		-	-2 873
Rahavood kokku		-5 777	15 021
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses		140 511	125 490
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus		134 734	140 511

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

		2016	2015
<i>Sularaha</i>		1 248	1 497
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas</i>	5	46 431	9 877
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud teistes pankades</i>	6	87 055	129 137
Raha ja raha ekvivalendid kokku		134 734	140 511

Aastaruande lisad lehekülgedel 34-84 on käesoleva raamatupidamise aastaruande lahutamatud osad.

3.4 Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud omakapitali liikumise aruanne

(tuhandetes eurodes)

	Aksiakapital	Reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Saldo 01.01.2015	18 500	781	-1 227	18 054
Väljastatud aktsiad	7 000	-	-	7 000
Koondkasum/-kahjum (-)	-	-	-1 410	-1 410
Saldo 31.12.2015	25 500	781	-2 637	23 644
Koondkasum/-kahjum (-)	-	-	936	936
Saldo 31.12.2016	25 500	781	-1 701	24 580

Täpsem informatsioon on toodud lisas 15.

Aastaaruande lisad lehekülgedel 34-84 on käesoleva raamatupidamise aastaaruande lahutamatud osad.

Raamatupidamise aastaaruande lisad

Lisa 1. Grupi üldinfo ja koostamise üldalused

Tallinna Äripanga AS alustas oma tegevust detsembris 1991. Panga peakontor asub Tallinnas, Vana-Viru 7. Pangakontorid asuvad Tallinnas Estonia pst 5a ja Viru 9 ning Narvas, Kerese 4. Panga põhifunktsioonideks on deposiitide kaasamine, laenude andmine klientidele ja teistele pankadele, arvelduste ning valuutaoperatsioonide teostamine oma klientidele.

Järgnevalt on toodud Tallinna Äripanga AS (edaspidi ka "Tallinna Äripank" ja "Pank") konsolideerimisgruppi (edaspidi ka „Grupp“) kuuluvate äriühingute üldandmed 31.12.2016 seisuga:

Ettevõtte nimi	Aadress	Tegevusala	Registrikood Reg. Kuupäev	Osaluse määr
Tallinna Äripanga AS	Vana -Viru 7, Tallinn	pangandus	10237984 30.12.1991	emaettevõte
TBB Liisingu AS	Vana -Viru 7, Tallinn	liisingtegevus	10570483 16.07.1999	100%
TBB Invest AS	Vana -Viru 5, Tallinn	kinnisvaraarendus	11162243 01.09.2005	100%
Morgan Trade AS	Vana -Viru 7, Tallinn	ehitus	11169423 03.10.2005	100%

Käesolev Tallinna Äripanga Grupi konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne on koostatud kooskõlas Rahvusvaheliste Finantsaruandluse Standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt (IFRS). Peamised raamatupidamisarvestuse põhimõtted on toodud allpool.

Tallinna Äripanga AS-i konsolideeritud majandusaasta aruanne on avaldamiseks heaks kiidetud Tallinna Äripanga AS-i juhatuse poolt ja esitatakse kinnitamiseks nõukogule ja aktsionäridele.

Gruppi kuuluvad ettevõtted kasutavad olulises osas ühtseid hindamisaluseid ja arvestusmeetodeid.

Raamatupidamise aastaaruande koostamisel ja varade ja kohustuste kajastamisel on lähtutud tegevuse jätkuvuse põhimõttest.

Konsolideeritud finantsaruannete koostamisel on lähtutud soetusmaksumuse printsiibist, välja arvatud teatud varad (nt. kinnisvarainvesteeringud õiglases väärtuses). Raamatupidamise aruanded on koostatud tekkepõhise arvestusprintsiibi kohaselt.

Konsolideeritud finantsaruanded on koostatud tuhandetes eurodes, kui ei ole öeldud teisiti.

Lisa 2. Olulised raamatupidamisarvestuslikud otsused ja hinnangud

Konsolideeritud finantsaruande esitamine vastavalt Rahvusvahelistele Finantsaruandluse Standarditele, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, eeldab juhtkonnapoolsete hinnangute andmist ning eelduste tegemist, mis mõjutavad aruande kuupäeva seisuga kajastatud varasid ja kohustusi ning nendega seotud tulusid ja kulusid, samuti tingimuslike varade ja kohustuste avalikustamist. Kuigi mitmed aruandes esitatud finantsnäitajad põhinevad juhtkonna teadmistel ja hinnangul, mis on tehtud juhtkonna parima teadmise kohaselt, võivad tegelikud tulemused nendest

hinnangutest erineda. Täpsem hinnangute ülevaade on toodud vastavate arvestuspõhimõtete või lisade all.

Antud hinnanguid kaalutakse pidevalt ajaloolise kogemuse ja muude tegurite põhjal, sh. ootused tuleviku sündmuste kohta, mida on antud tingimustes mõistlikeks hinnatud. Muutused hinnangutes võivad omada olulist mõju selle perioodi finantsaruannetele, mille hinnanguid muudeti. Juhtkond usub, et aluseks olevad eeldused on kohased ning nende põhjal koostatud Grupi majandusaasta finantsaruanded kajastavad Grupi finantsseisundit ja majandustulemusi õigesti ning õiglaselt. Olulisi hinnanguid on kasutatud eelkõige järgmistes valdkondades:

- Laenude ja nõuete allahindlused, sh. tagatiste õiglase väärtuse hindamine (Lisa 4, 6,7)
- Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus (Lisa 4, 10)
- Finantsvarade ja kohustuste õiglase väärtus (Lisa 4, 8, 14)

Olulisi juhtkonna hinnanguid on kasutatud eelkõige laenude allahindluste puhul. Juhtkond on hinnanud laenude väärtust individuaalselt ning ei ole teinud läbivaid ning seeläbi kogu laenuportfellile üldist mõju omavaid hinnanguid. Lisas 7 toodud laenude allahindluste summa on juhtkonna parim hinnang laenude väärtuse langusel.

Laenude allahindluse määramisel on arvesse võetud juhtkonna hinnanguid nende varade laekumise osas bilansipäeva seisuga, võttes arvesse ka rahavoogusid tagatiseks oleva kinnisvara müügist (miinus tagatise omandamise ja müümisega seotud kulud). Paljude tagatisvarade turgu, eriti kinnisvaraturgu on tõsiselt mõjutanud hiljutine volatiilsus globaalsetel finantsturgudel, mis on kaasa toonud teatud tüüpi varade väiksema likviidsuse. Selle tulemusena võib tagatisvara tegelik müügiäärtus erineda väärtusest, mida kasutati allahindluse suuruse määramisel.

Vahendite paigutamisel teistesse pankadesse 2016. aastal hindas juhtkond Venemaa vastu kehtestatud sanktsioonide otsest mõju. Seoses sellega on seisuga 31.12.2016 kõikide Venemaa pankade positsioonide vastu rakendatud riskikaal 100%. Korrespondentpanka „International Joint-Stock Bank“, Moskva, Venemaa 03.02.2016 tegevuslitsentsi tagasivõtmise Venemaa Keskpanga poolt tagajärjel Grupp hindas alla nõuded selle korrespondentpanka vastu summas 4 116 tuhat eurot ning osaliselt summas 1 816 tuhat eurot tagasiulatavalt seisuga 31.12.2015 (lisa 6, 7) .

Vastavalt IAS 40-le hinnatakse igal bilansipäeval õiglase väärtuse meetodil kajastatud kinnisvarainvesteeringute õiglast väärtust, peegeldamaks bilansipäeval eksisteerivaid turutingimusi. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtus on summa, mille eest on võimalik vahetada vara teadlike, huvitatud ja sõltumatute osapoolte vahelises tehingus. „Huvitatud müüja“ ei ole sundmüüja, kes on valmis müüma iga hinna eest. Õiglase väärtuse parimaks indikatsiooniks on aktiivse turu hind sarnastele kinnistutele sarnases asukohas ja olukorras.

Lisa 3. Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte

Konsolideerimine

Tütarettevõtted

Tütarettevõtjad on kõik majandusüksused, mille üle Grupil on kontroll. Grupp kontrollib majandusüksust, kui ta saab või tal on õigused majandusüksuses osalemisest tulenevale muutuvale kasumile ja ta saab mõjutada kasumi suurust kasutades oma mõjuvõimu majandusüksuse üle.

Tütarettevõtjad konsolideeritakse raamatupidamise aastaaruandes alates kontrolli tekkimisest kuni selle lõppemiseni.

Emettevõtte eraldiseisvas bilansis kajastatakse investeringuid soetusmaksumuses, millest on maha arvatud vara väärtuse langusest põhjustatud allahindlused.

Elimineerimised konsolideerimisel

Konsolideeritud aruannete koostamisel on elimineeritud kõik Gruppi kuuluvate ettevõtete vahelised tehingud, omavahelised saldod ja realiseerumata kasumid.

Välisvaluutas toimunud tehingute ja saldode kajastamine

Arvestus- ja esitusvaluuta

Panga arvestus- ja esitusvaluutaks on euro.

Välisvaluutapõhised tehingud ja saldod

Välisvaluutatehingute kajastamisel on aluseks võetud tehingu toimumise päeval ametlikult kehtinud Euroopa Keskpanga valuutakursid. Välisvaluutas fikseeritud monetaarsed varad ja kohustused ning õiglasel väärtuses kajastatavad mitte-monetaarsed varad ja kohustused on ümber hinnatud eurodesse bilansipäeval ametlikult kehtinud välisvaluutakursside alusel. Kursimuutustest tekkinud kasumid ja kahjumid on kajastatud kasumiaruandes.

Raha ja raha ekvivalendid

Raha ja raha ekvivalentidena kajastab Grupp sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleõlaenusid teistes pankades, mida saab ilma märkimisväärsete piiranguteta kasutada ja mille väärtuse muutuse risk on ebaoluline.

Äritegevuse rahavood on koostatud kasutades kaudset meetodit. Investeerimis- ja finantseerimisgevuse rahavood on esitatud aruandeperioodi brutolaekumiste ja -väljamaksetena.

Finantsvarad ja -kohustused

Finantsvarad

Finantsvarad on varad, mida võib klassifitseerida sularahaks, lepinguliseks õiguseks saada teiselt ettevõttelt sularaha või muud finantsvara, lepinguliseks õiguseks vahetada teise ettevõttega finantsinstrumente potentsiaalselt soodsatel tingimustel või teise ettevõtte aktsiateks.

Finantsvarad võetakse algselt arvele nende õiglasel väärtuses, mis sisaldab kõiki finantsvaraga seotud tehingukuluseid.

Tavapärasel turutingimustel toimuvaid finantsvarade oste ja müüke kajastatakse väärtuspäeval. Finantsvarade ja -kohustuste edasine arvestus toimub olenevalt nende tüübist kas õiglase väärtuse, soetusmaksumuse või korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil.

Korrigeeritud soetusmaksumuse meetodi rakendamisel kajastatakse finantsinstrumenti bilansis tema algses, sisemise intressimääraga diskonteeritud soetusmaksumuses, millest on maha arvestatud põhiosa tagasimaksud ja väärtuse langusest või laekumise ebatõenäolisusest tingitud võimalik allahindlused.

Grupp klassifitseerib oma finantsvarad järgmistesse kategooriatesse:

1. Laenud ja nõuded
2. Õiglasel väärtuses muutustega läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad
3. Müügiotel finantsvarad
4. Lõpptähtajani hoitavad finantsvarad.

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u>R.T.</u>
Kuupäev/date <u>31.03.2017</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Juhtkond määrab finantsvarade klassifikatsiooni esialgsel arvelevõtmisel. Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ei olnud grupil ühtegi finantsvara, mis oleks klassifitseeritud kategooriatesse õiglases väärtuses läbi kasumiaruande kajastatavad finantsvarad, müügiotol finantsvarad või lõpptähtajani hoitavad finantsvarad.

(tuhandetes eurodes)			
Grupi finantsvarad	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Laenud ja nõuded		196 378	190 444
Nõuded keskpangale	5	47 925	11 688
Nõuded krediitiasutustele	6	109 936	141 157
Nõuded klientidele ja muud nõuded (sisaldavad ka liisingunõuded)	7	38 145	36 714
Muud nõuded (raha teel, muu debitoorne võlgnevus, väärtpaperid, 31.12.2015 ka intressid)	8	372	885

Alates 01. jaanuarist 2016. aastast on kogunenud intressid kajastatud koos nõuete ja kohustuste põhisummadega. Võrdlusandmed ei ole tagasiulatuvalt korrigeeritud arvestades mõju ebaolulisust.

Individuaalselt oluliste finantsvarade väärtuse langust hinnatakse iga objekti jaoks eraldi.

Juhul, kui esineb väärtuse langusele viitavaid tunnuseid, hinnatakse finantsvara alla järgnevalt:

- soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni (diskonteerituna turu keskmise tulususemääraga sarnaste finantsvarade suhtes);
- korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavad finantsvarad hinnatakse alla finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtuseni (diskonteerituna antud finantsvara esmasel kajastamisel fikseeritud sisemise intressimääraga).

Finantsvarade allahindlusi kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes kuluna.

Soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade (aktsiad ja muud omakapitali instrumendid, mille õiglane väärtus ei ole usaldusväärset hinnatav), välja arvatud investeringud tütarettevõtetesse, allahindlusi ei tühistata.

Juhul, kui eelnevalt alla hinnatud korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatavate finantsvarade väärtus järgnevatel perioodidel taas tõuseb, tühistatakse varasem allahindlus kuni summani, mis on madalam kahest alljärgnevast summast:

- finantsvarast eeldatavasti tulevikus laekuvate maksete nüüdisväärtus;
- bilansiline jääkväärtus korrigeeritud soetusmaksumuses juhul, kui allahindlust ei oleks eelnevalt tehtud.

Allahindluste tühistamisi kajastatakse aruandeperioodi kasumiaruandes samal kulukirjel vastukandena.

Laenud ja nõuded

Laenud ja nõuded

Laenude ja nõuete kategooriasse klassifitseeritakse kindlaksmääratud või kokkuleppeliste maksetega mittetuletisinstrumendid, mis ei ole noteeritud aktiivsel turul ja mis ei ole soetatud kauplemise eesmärgil. Laenud ja nõuded kajastatakse aruannetes korrigeeritud soetusmaksumuse meetodil, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Liisingnõuded

Grupi liisingtegevus koosneb põhiliselt kapitalirendi tehingutest. Kapitalirendi tehinguks loetakse liisingtehingut, mille korral kõik olulised vara kasutamisest tulenevad riskid ja hüved lähevad

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks	
Initialled for the purpose of identification only	
Iniitsiaalid/initials	R.T.
Kuupäev/date	31.03.2017
PricewaterhouseCoopers, Tallinn	

liisingfirmalt rentnikule üle. Vara juriidiline omandiõigus võib kliendile üle minna rendiperioodi lõppedes.

Kapitalirendilepingutest tulenevaid nõudeid kajastatakse nende liisingmaksete nüüdisväärtuses, millest on lahutatud nõuete põhiosa tagasimaksed ja renditava vara garanteerimata jääkväärtus rendiperioodi lõpuks. Rentnikult saadavad rendimaksed jagatakse kapitalirendinõude põhiosa tagasimaksedeks ja finantstuluks. Finantstulu jagatakse rendiperioodile arvestusega, et rendileandja tulususe määr on igal ajahetkel kapitalirendi netoinvesteeringu jäägi suhtes sama. Rendilepingute sõlmimisega kaasnevad esmased otsekulutused, mis jäävad rendileandja kanda, võetakse arvesse rendi sisemise intressimäära ja kapitalirendinõude arvestusel ning kajastatakse tulu vähendusena rendiperioodi jooksul. Nõuete allahindlus näidatakse miinusemärgiga vastaval varakirjel.

Laenude ja nõuete hindamine

Kui laenuvõtja ei suuda täita õigeaegselt oma tagasimakse kohustust või juhatuse arvates on märke, et laenuvõtja ei suuda täita õigeaegselt tagasimakse kohustust, moodustatakse allahindlus.

Allahindluse suurus leitakse laenu bilansilise maksumuse ja laenust eeldatavate rahavoogude nüüdisväärtuse, diskonteerituna algse sisemise intressimääraga, vahena, võttes arvesse saadud garantiisid ja tagatise. Perioodi allahindluse summa kajastatakse kasumiaruandes kirjel "Nõuete väärtuse langus".

Grupp hindab igal bilansipäeval, kas on olemas objektiivseid tõendusmaterjale finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse langemise kohta. Finantsvarade või finantsvarade grupi väärtus langeb ja väärtuse langusest tulenev kahju on kulu ainult sellisel juhul, kui on olemas objektiivseid tõendusmaterjale, et väärtuse langus on ühe või mitme, peale esialgse varade kajastamist ilmnunud sündmuse tulemus ("kahju tekkimine") ja et kahju tekkimisel on usaldusväärselt hinnatav mõju finantsvarade või finantsvarade grupi eeldatavale tuleviku rahavoole. Objektiivne tõendus finantsvara või finantsvarade grupi väärtuse languse kohta sisaldab endas jälgitavat infot, millele Grupp on alljärgnevate kahjujuhtumite tekkimiste korral tähelepanu pööranud:

- võlgniku märkimisväärne finantsraskus;
- lepingu katkestamine kohustuste mittetäitmise või intressi või põhiosa maksete mittetasumise puhul;
- Grupp võimaldab laenuvõtjale tema majanduslikest või juriidilistest probleemidest tulenevate raskuste tõttu järeleandmisi, mida laenuvõtjale tavaolukorras poleks võimaldatud;
- on tõenäoline, et laenuvõtja läheb pankrotti või toimuvad muud majanduslikud ümberkorraldused;
- majanduslike raskuste tõttu selle finantsvara aktiivse turu kadumine.

Grupp kasutab varade väärtuse hindamisel ainult individuaalset hindamist. Kõigepealt hindab Grupp, kas esineb vara väärtuse langusele viitavaid objektiivseid asjaolusid. Kui on olemas objektiivseid asjaolusid, amortiseeritud soetusmaksumuses kajastatud laenude ja nõuete väärtuse languse kohta, mõõdetakse allahindluse suurus vara bilansilise maksumuse ja eeldatavate tuleviku rahavoogude diskonteeritud nüüdisväärtuse vahena, kasutades algset sisemist intressimäära. Vara bilansilist maksumust vähendatakse läbi allahindluse konto ja kahjumi summa kajastatakse kasumiaruandes.

Tagatistega finantsvarade hinnanguliste rahavoogude nüüdisväärtuse miinus väljaostuga kaasnevad kulutuste arvutused näitavad rahavoogusid, mis võidakse saada nende varade realiseerimisel, sõltumata sellest, kas tagatiste väljaostmine on tõenäoline või mitte.

Üldjuhul kantakse laenu bilansist välja kui kõik põhjendatud ümberstruktureerimise või laenu-tagastamise võimalused on ammendatud ja hilisem sissenõudmine on hinnatud vähetõenäoliseks. Laenu kantakse maha kasumiaruande kontol "Nõuete väärtuse langus". Juhul, kui nõuete hindamise aluseks olevad asjaolud muutuvad ning muutust on võimalik objektiivselt seostada peale vara väärtuse langust toimunud sündmusega, tühistatakse eelnevalt kajastatud allahindlus vähendades allahindluse kontot.

Ülevõetud vara

Ülevõetud varadena on kajastatud varad, mis on tagastatud lõpetatud laenu- ja liisingtehingutest. Tagatisvarad on bilansis kajastatud lähtuvalt sellest, mis on madalam, kas vara soetusmaksumus või selle neto realiseerimismaksumus. Klientidelt tagasinõutud varad inspekteeritakse ning neile määratakse turuväärtus võttes arvesse vara tehnilist seisukorda. Kliendile nõude lepingulise jääkmaksumuse ja tagasinõutud varade netorealiseerimisväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruande kirjel „Nõuete ja realiseerimisel varade allahindluskulu“. Klientidelt tagasinõutud varade müügi tulem kajastatakse kasumi või kahjumina kasumiaruande kirjel „Kasum vara müügist“ ja kujuneb lepingu objektiks oleva vara jääkväärtuse ja vara müügihinna vahest.

Finantskohustused

Finantskohustuste hulka kuuluvad klientide deposiidid, teiselt pangalt võetud laen, allutatud kohustused ja muud kohustused. Grupp klassifitseerib kõik finantskohustused kategooriasse „Korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantskohustused“.

Võlgnevused klientidele

Deposiidid võetakse arvele väärtuspäeval õiglaselt väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud, ning edaspidi kajastatakse neid korrigeeritud soetusmaksumuses kasutades efektiivse intressimäära meetodit ja kajastatakse real „Võlgnevused klientidele“, tekkepõhiselt arvestatud intressid kajastatakse vastaval kohustuse kirjel. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruande real „Intressikulu“.

Võlgnevused krediidasutustele, sihtotstarbelised ressursid ja allutatud kohustused

Võlakohustused võetakse esialgselt arvele õiglaselt väärtuses, millest on maha arvatud tehingukulud (laekumisel saadud raha summas, vähendatuna tehingukulude võrra). Võetud laene kajastatakse edaspidi korrigeeritud soetusmaksumuses, kasutades efektiivse intressimäära meetodit; laekunud summade (millest on maha arvatud tehingukulud) ja lunastusväärtuse vahe kajastatakse kasumiaruandes instrumendi tähtaja jooksul kasutades efektiivset intressimäära. Efektiivne intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt oodatavat tulevast rahavoogu läbi tähtaja bilansilise väärtuseni. Vastavad intressikulud kajastatakse kasumiaruandes real „Intressikulu“. Valitsuse laenufondide (Maaelu Edendamise SA, KredEx SA) sihtotstarbelise ressursina saadud rahalised vahendid näidatakse bilansis kohustustekirje "Muud võlad" koosseisus. Allutatud kohustused näidatakse bilansis kohustustekirje "Allutatud kohustused" koosseisus (kohustused, mille esialgne tähtaeg on vähemalt viis aastat ning Panga pankroti korral makstakse see tagasi pärast kõigi teiste võlausaldajate nõuete rahuldamist).

Kuld

Kuld on bilansis kajastatud vastavalt IAS2-le varuna. Kuld võetakse algselt arvele soetusmaksumuses ning seejärel hinnatakse igal bilansipäeval ümber õiglaselt väärtusesse (Tase 1) vastavalt Londoni börsi pärastlõunase kulla noteeringule („The London Bullion Market Association“). Õiglase väärtuse muutumine on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel "Muud tegevustulud" ja "Muud tegevuskulud".

Rendiarvestus

Grupp kui rentnik

Kapitalirendina käsitletakse rendilepingut, mille puhul kõik olulised vara omandiga seonduvad riskid ja hüved kanduvad üle rentnikule. Muud rendilepingud kajastatakse kasutusrendina. Kasutusrendimaksed kajastatakse rendiperioodi jooksul lineaarselt kasumiaruandes kuluna. Grupp kasutab kasutusrenti peamiselt hoonete/ruumide rentimiseks. Rendikulud kajastatakse kasumiaruande real „Administratiivkulud“ (lisa 24).

Kinnisvarainvesteeringud

Maa või hoone, mis on soetatud renditulu teenimise või turuväärtuse tõusu eesmärgil ja mida ei kasutata Grupi enda majandustegevuses ega hoita müügiks tavapärase äritegevuse käigus, kajastatakse kinnisvarainvesteeringuna.

Kinnisvarainvesteeringud võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast ja muudest otseselt soetamisega seotud kuludest. Edasi kajastatakse kinnisvarainvesteeringud õiglasel väärtuses, mis baseerub juhtkonna hinnangul tulenevalt igaaastasest sõltumatu hindaja poolt määratud turuhinnast, mis põhineb võrreldavatel tehingutel kinnisvaraobjektidega samas piirkonnas või investeeringu diskonteeritud tulevaste perioodide eeldatavatest rahavoogudest (vt lisa 10). Õiglasel väärtuse kajastatud kinnisvarainvesteeringutelt amortisatsiooni ei arvestata. Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud ja haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud“ ja „Muud tegevuskulud“. Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid ja kahjumid kajastatakse kasumiaruandes real „Kinnisvara ümberhindlus“.

Materiaalne põhivara

Põhivarana on finantsseisundi aruandes kajastatud ehitised, sõidukid, kontoritehnika, parendused renditud põhivarale ja muud pikaajalise kasutusega varad. Põhivaraks loetakse vara, mille kasutusiga on üle 1 aasta.

Materiaalsed põhivarad võetakse algselt arvele nende soetusmaksumuses, mis koosneb ostuhinnast (k.a. tollimaks ja muud mittetagastatavad maksud) ja otseselt soetamisega seotud kulutustest, mis on vajalikud vara viimiseks tema tööseisundisse ja -asukohta. Hilisemate parendustega seotud kulutused lisatakse materiaalse põhivara soetusmaksumusele ainult juhul, kui need vastavad materiaalse põhivara mõistele ja vara finantsseisundi aruandes kajastamise kriteeriumitele (s.h. tõenäoline osalemine tulevikus majandusliku kasu tekitamisel). Jooksva hoolduse ja remondiga kaasnevad kulutused kajastatakse perioodikuludes.

Materiaalsed põhivarad kajastatakse edaspidi nende soetusmaksumuses, millest on maha arvatud akumulieeritud kulum ja võimalikud väärtuse langusest tulenevad kahjumid.

Põhivara kulumit on arvestatud lineaarsel meetodil põhivara hinnangulise kasutuse järgi järgnevalt:

Ehitised	50 aastat
Sõidukid	6 aastat
Kontoritehnika	3-10 aastat
Rendipindade parendused	lähtudes rendilepingu tähtajast

Kasum ja kahjum põhivara müügist kajastatakse tehingu toimumise hetkel.

Vara väärtuse langus

Igal bilansipäeval hinnatakse, kas esineb tunnuseid, mis viitavad soetusmaksumuses või korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud finantsvara, materiaalse ja immateriaalse põhivara väärtuse langusele. Juhul, kui Panga juhatusel on kahtlusi mõne varaobjekti väärtuse langemise suhtes alla selle bilansilise väärtuse, viiakse läbi vara väärtuse test.

Materiaalne põhivara

Materiaalse põhivara vara väärtuse testi käigus leitakse vara kaetav väärtus. Juhul, kui väärtuse test ei ole teostatav üksiku varaobjekti osas, viiakse väärtuse test läbi väikseima varade grupi, kuhu see vara kuulub, ehk raha teeniva üksuse kohta.

Vara kaetav väärtus on vara õiglane väärtus, millest on maha lahutatud müügikulutused, või selle kasutusväärtus, vastavalt sellele kumb on kõrgem.

Kasutusväärtus on vara kasutamisest ja kasutusjärgsest müügist eeldatavalt saadavate rahavoogude nüüdisväärtus, kasutades diskontomäärana sarnase riskitasemega investeeringute oodatavat tulusust.

Vara hinnatakse alla kaetavale väärtusele juhul, kui vara kaetav väärtus on väiksem selle vara bilansilisest jääkmaksumusest. Allahindlus kajastatakse tekkepõhiselt aruandeperioodi kasumiaruandes kuluna. Alla hinnatud varade osas hinnatakse igal bilansipäeval, kas vara kaetav väärtus on tõusnud ja selleks viiakse läbi vara väärtuse test. Kui vara väärtuse testi tulemusel ilmneb, et vara kaetav väärtus on tõusnud ja varasema allahindluse kajastamine ei ole enam põhjendatud, siis suurendatakse vara bilansilist maksumust. Bilansilise maksumuse ülempiiriks on vara jääkmaksumus, mis oleks kujunenud, arvestades vahepealsel perioodil normaalset amortisatsiooni.

Allahindluse tühistamist kajastatakse aruandeaasta kasumiaruandes kulu vähendamisena.

Tulumaks

Ettevõtte tulumaks

Kehtiva tulumaksuseaduse alusel ei maksa Eestis registreeritud äriühing tulumaksu teenitud kasumilt, vaid dividendina ja muus vormis jaotatud kasumilt, samuti omakapitalist tehtavatelt väljamaksetelt, mis ületavad äriühingu omakapitali tehtud rahalisi ja mitterahalisi sissemakseid. Nimetatud seaduse alusel maksustatakse äriühingu poolt dividendina ja muus vormis jaotatud kasum tulumaksuga, mille määr on alates 01.01.2015 20/80 väljamakselt.

Bilansis ei kajastata tingimuslikku tulumaksukohustust Grupi vaba omakapitali suhtes, mis kaasneks vaba omakapitali väljamaksmisel või kapitali vähendamisel. Väljamaksega kaasnev tulumaks kajastatakse dividendide väljakuulutamise või muude omakapitali vähendavate väljamaksete tegemise hetkel kasumiaruandes kuluna.

Dividendide väljamaksmisel tasumisele kuuluvat tulumaksu vähendatakse tüürettevõtetelt saadud dividendidelt arvatud 20/80 suuruse osa võrra.

Finantsgarantiid

Finantsgarantii lepingud on lepingud, mis nõuavad garantii andjalt ettenähtud maksete tegemist garantii saajale talle tekitatud kahju hüvitamiseks, kui konkreetne võlgnik ei ole teinud makseid tähtaegselt, vastavalt võlakohustuste tingimustele. Finantsgarantiid võetakse finantsaruannetes algselt arvele õiglasel väärtuses garantii andmise päeval. Seejärel kajastatakse garantiist tulenevaid kohustusi garantii jääkväärtuses tulenevalt sellest, kumb on kõrgem, kas amortiseerimata teenustasud või moodustatud eraldis vastavalt IAS 37, lähtudes ettevõtte kogemusest ja juhtkonna hinnangust. Koondkasumiaruandes kajastatakse garantii eluea jooksul garantiilt linearselt teenitud teenustasutulu. Garantiikohustuse tasumiseks väljamakstavad summad kajastatakse bilansis eraldisena kuupäeval, mil selgub, et on tõenäoline, et garantii kuulub väljamaksmisele.

Eraldised ja tingimuslikud kohustused

Bilansis kajastatakse eraldisena enne bilansipäeva toimunud kohustavast sündmusest tulenevaid kohustusi, millel on kas seaduslik või lepinguline alus või mis tulenevad ettevõtte senisest tegevuspraktikast (seaduslik või tõlgenduslik), mis nõuavad varast loobumist, mille realiseerumine on tõenäoline (on rohkem tõenäoline kui mitte, et vahendite väljavool on vajalik kohustuse rahuldamiseks) ja mille summa suurust on võimalik usaldusväärsetl mõõta, kuid mille realiseerimise aeg või summa ei ole täpselt teada. Eraldiste kajastamisel bilansis lähtutakse juhtkonna hinnangust eraldiste täitmiseks tõenäoliselt vajamineva summa ning eraldise realiseerumise aja kohta. Eraldis kajastatakse bilansis summas, mis on juhtkonna hinnangu kohaselt bilansipäeva seisuga vajalik eraldisega seotud kohustuse rahuldamiseks või üleandmiseks kolmandale osapoolle. Eraldiste kulu ja eraldiste bilansilise maksumuse muutuste kulu kajastatakse aruandeperioodi kuludes. Eraldise ei moodustata tulevaste perioodide kahjumite katmiseks.

Juhul, kui eraldis realiseerub tõenäoliselt hiljem kui 12 kuu jooksul pärast bilansipäeva, kajastatakse seda diskonteeritud väärtuses (eraldisega seotud väljamaksete nüüdisväärtuse summas), välja arvatud juhul, kui diskonteerimise mõju on ebaoluline.

Muude tingimuslike kohustuste osas, mille realiseerumine on vähem tõenäoline kui mitterealiseerumine või millega seotud kulusid ei ole võimalik usaldusväärsetl hinnata, kuid mis teatud tingimustel võivad tulevikus muutuda kohustusteks, kajastatakse raamatupidamise aastaaruande lisades tingimuslike kohustustena. Kui ettevõtte on vastutav ühiselt või eraldi vastutav osalise kahju katmise eest, siis kajastatakse see ülejäänud osa kahjust, mille katmise eest on vastutavad teised osapooled tingimusliku kohustusena. Tingimuslikud kohustused võivad ajas muutuda esialgselt ootusest erineval viisil. Seetõttu hinnatakse neid järjepidevalt tuvastamaks, kas on muutunud tõenäoliseks, et tulenevalt kohustusest on tõenäoliselt Grupil vaja varast loobuda. Kui on muutunud tõenäoliseks, et seni tingimusliku kohustusena kajastatud kohustise tulemusena peab ettevõtte varast loobuma, võtab Grupp arvele eraldise selle perioodi raamatupidamise aastaaruandes, millal vastav tõenäosuse muutus toimus (välja arvatud väga harvadel juhtudel kui kohustusega seotud kulu ei ole võimalik usaldusväärsetl hinnata).

Töötajate hüvitised

Grupp ei paku oma töötajatele eraldi pensioniskeeme ega muid pensionihüvitiisi. Grupil on kohustus maksta jooksvalt riikliku pensionifondi osamakseid, mis moodustavad osa sotsiaalmaksu kulust.

Töösuhete lõpetamise hüvitised kuuluvad maksmisele tulenevalt kas kontserni otsusest lõpetada töösuhe töötajaga enne tavapärasest pensionile jäämise kuupäeva või töötaja otsusest aktsepteerida vabatahtlikult töösuhete lõpetamist vastutasuks nende hüvitiste eest. Kontsernis kajastatakse töösuhete lõpetamise hüvitisi siis, kui kontsern suudab tõendada, et on võtnud endale kohustuse kas lõpetada töösuhe töötaja(te)ga vastavalt ametlikule üksikasjalikule plaanile töösuhete lõpetamiseks ja puudub reaalne võimalus seda tagasi võtta või maksta töösuhete lõpetamise hüvitisi pakkumise tulemusel, mille eesmärgiks oli võimaldada vabatahtlikku töölt lahkumist. Kui töösuhete lõpetamise hüvitis kuulub väljamaksmisele hiljem kui 12 kuud pärast bilansipäeva, on hüvitisi diskonteeritud selle nüüdisväärtuseni.

Tulude ja kulude kajastamine

Tulud on kirjendatud tekkepõhise arvestusprintsipi alusel. Tulu kajastatakse siis, kui on tekkinud põhjendatud eeldus, et tehingust tulenevad hüved laekuvad Grupile ning tulu on usaldusväärselt määratav. Tulu Grupi tavapärase äritegevuse käigus osutatud teenuste eest kajastatakse saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Kulud kajastatakse kui Grupil on tekkinud kohustus vastava kulu osas ja/või kui Grupp on saanud kaupu või teenuseid, ja viimane on varasem.

Intressitulu ja intressikulu on kajastatud kasumiaruandes kõikide instrumentide osas, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumusel, kasutades sisemise intressimäära meetodit.

Sisemise intressimäära meetod on finantsvara või –kohustuse korrigeeritud soetusmaksumuse arvestamise ja intressitulu või intressikulu vastavale perioodile jaotamise meetod. Sisemine intressimäär on määr, mis diskonteerib täpselt eeldatava tulevase rahavoo läbi finantsinstrumendi eeldatava eluea finantsvara või -kohustuse bilansilise väärtuseni. Sisemise intressimäära arvutamisel hindab ettevõtte rahavooge arvestades finantsinstrumendi kõiki lepingulisi tingimusi, kuid ei arvesta tulevasi krediidikahjumeid. Arvutusse kaasatakse kõik lepingulised olulised pooltevahelised tasutud või saadud teenustasud, mis on sisemise intressimäära lahutamatuks osaks, tehingukulud ja kõik muud täiendavad maksed või mahaarvamised.

Teenustasutulu kajastatakse grupi tavapärase tegevuse raames osutatud teenuste eest saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel. Teenustasu tulu kajastatakse tekkepõhiselt vastavate teenuste osutamisel.

Makstud teenustasud ja muud kulud kantakse kuludesse nende toimumise hetkel.

Valuutavahetustehingute puhastulu kajastatakse real "Neto kasum/kahjum finantstehingutelt" tekkepõhiselt saadud või saadaoleva tasu õiglasel väärtusel; see tekib kursivahena arvestusvaluuta ja muude valuutade vahelistes vahetustehingutes.

Reservkapital

Reservkapital on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Uued finantsaruandluse standardid ja Rahvusvahelise Finantsaruandluse Tõlgenduste Komitee (IFRIC) tõlgendused**Uute või muudetud standardite ja tõlgenduste rakendamine**

Järgmised uued või muudetud standardid ja tõlgendused muutusid Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2016:

IAS 1 muudatused- Avalikustamise projekt

Standardit muudeti, et selgitada olulisuse mõistet ning seda, et ettevõtte ei pea avalikustama IFRS standardite poolt nõutavat infot, kui avalikustatav informatsioon ei ole oluline – ja seda ka juhul kui IFRS standard sisaldab nimekirja konkreetsetest avalikustamise nõuetest või kirjeldab neid nõudeid kui miinimumnõudeid. Standard sisaldab ka finantsaruannetes avalikustatavate vahesummade kohta uut juhendmaterjali, mille järgi need vahesummad peavad olema (a) kokku arvutatavad IFRS kohaselt kajastatud ja mõõdetud kirjetest ja summadest; (b) esitatud ja nimetatud viisil, et on selge ja arusaadav, millistest kirjetest vahesumma koosneb; (c) järjepidevad perioodide lõikes ning (d) mitte esitatud rõhutatumalt kui IFRS standardite poolt nõutavate alamsummade ja summade kirjed. Grupp on arvestanud nimetatud standardi muudatusega finantsaruannete koostamisel.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis hakkasid esmakordselt kehtima 01.01.2016 algaval aruandeaastal, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Uued standardid, tõlgendused ja nende muudatused

Välja on antud uusi või muudetud standardeid ja tõlgendusi, mis muutuvad Grupile kohustuslikuks alates 01.01.2017 või hilisematel perioodidel ja mida Grupp ei ole rakendanud ennetähtaegselt.

IFRS 9, „Finantsinstrumendid“: klassifitseerimine ja mõõtmine (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uue standardi peamised reeglid on järgmised:

- Finantsvarad tuleb klassifitseerida ühte kolmest mõõtmiskategooriast – varad, mida kajastatakse korrigeeritud soetusmaksumuses, varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi muu koondkasumiaruande, ja varad, mida kajastatakse õiglases väärtuses muutustega läbi kasumiaruande.
- Võlainstrumenti klassifitseerimine sõltub ettevõtte ärimudelilist finantsvarade haldamisel ning sellest, kas vara lepingulised rahavood sisaldavad ainult põhiosa- ja intressimakseid („APIM“). Kui võlainstrumenti hoitakse sissenõudmise eesmärgil ja APIM nõue on täidetud, võib instrumenti kajastada korrigeeritud soetusmaksumuses. Võlainstrumendid, mis vastavad APIM nõudele ja mida hoitakse portfelligi, kus ettevõtte hoiab varasid nii sissenõudmise kui ka müümise eesmärgil, võib kajastada õiglases väärtuses läbi koondkasumiaruande. Finantsvarad, mis ei sisalda APIM rahavoogusid, tuleb mõõta õiglases väärtuses läbi kasumiaruande (näiteks derivatiivid). Varjatud („embedded“) derivatiive ei eraldata enam finantsvaradest, vaid kaasatakse APIM tingimuse hindamisel.
- Omakapitaliinstrumendid tuleb alati kajastada õiglases väärtuses. Samas võib juhtkond teha tagasisivõtmatu valiku kajastada õiglase väärtuse muutused läbi muu koondkasumiaruande, eeldusel, et instrumenti ei hoita kauplemiseesmärgil. Kui omakapitaliinstrumenti hoitakse kauplemiseesmärgil, tuleb selle õiglase väärtuse muutused kajastada kasumiaruandes.
- Enamus IAS 39 nõudeid finantskohustuste klassifitseerimiseks ja mõõtmiseks kanti muutmata kujul üle IFRS 9-sse. Peamiseks muudatuseks on see, et finantskohustuste puhul, mis on määratud kajastamiseks õiglases väärtuses läbi kasumiaruande, peab ettevõtte enda

krediidiriski muutusest tulenevad õiglase väärtuse muutused kajastama muus koondkasumiaruandes.

- IFRS 9 kehtestab uue mudeli väärtuse languse kahjumite kajastamiseks – oodatava krediidikahjumi mudeli. See on „kolmetasandiline“ lähenemine, mille aluseks on finantsvarade krediidikvaliteedi muutumine pärast esialgset arvelevõtmist. Praktikast tähendavad uued reeglid seda, et ettevõtetele tuleb finantsvarade, mille osas ei ole väärtuse languse tunnuseid, arvelevõtmisel kajastada koheselt kahjum, mis on võrdne 12-kuulise oodatava krediidikahjumiga (nõuded ostjatele puhul kogu nende eluea jooksul oodatava krediidikahjumiga). Kui on toimunud oluline krediidiriski suurenemine, tuleb väärtuse langust mõõta, kasutades kogu eluea jooksul oodatavat krediidikahjumit, mitte 12 kuu jooksul oodatavat krediidikahjumit. Mudel sisaldab lihtsustusi rendi- ja ostjatele nõuete osas.
- Riskimaandamisarvestuse nõudeid muudeti, et siduda raamatupidamisarvestus paremini riskijuhtimisega. Standard pakub ettevõtetele arvestuspõhimõtte valikut rakendada kas IFRS 9 riskimaandamisarvestuse nõudeid või jätkata IAS 39 rakendamist kõikidele riskimaandamisinstrumentidele, kuna standard ei käsitle hetkel makro-riskimaandamisarvestust.

Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele. 2016 aastal alustati normatiivdokumentide väljatöötamist, mis reguleerivad krediidiriski arvestuse ja finantsandmete kajastamise korda vastavalt IFRS 9 nõuetele. 2017 aasta jooksul vajalikud protseduurid kinnitatakse ja seejärel juurutatakse pangaprogrammis vastavad muudatused ja täiendused (s.h. laenuportfelli andmete kajastamise osas) eesmärgiga täita IFRS 9 nõudeid.

IFRS 15 „Müügitulu lepingutelt klientidega“, muudatus standardi IFRS 15 jõustamise osas (rakendub 1. jaanuaril 2018 või hiljem algavatele aruandeperioodidele).

Uue standardi põhiprintsiibi kohaselt kajastatakse müügitulu siis, kui kaup või teenus antakse kliendile üle, ning müügitulu kajastatakse tehinguhinnas. Koos müüdüd kaubad ja teenused, mis on eristatavad, tuleb kajastada eraldi ning lepinguhinnast antavad hinnaalandused tuleb reeglina allokeerida eraldi elementidele. Kui saadav tasu võib teatud põhjustel muutuda, kajastatakse müügituluna miinimumsumma, kui sellega ei kaasne olulist tühistamise/tagasimaksmise riski. Klientidega lepingute saamise tagamiseks tehtud kulutused tuleb kapitaliseerida ja amortiseerida selle perioodi jooksul, mil leping tekitab tulusid

Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

IFRS 16 „Rendilepingud“ (rakendub 1. jaanuaril 2019 või hiljem algavatele aruandeperioodidele; ei ole veel vastu võetud Euroopa Liidu poolt). Uus standard sätestab rendilepingute arvelevõtmise, mõõtmise, esituse ja avalikustamise põhimõtted. Kõikide rendilepingute tulemusena saab rendilevõtja õiguse kasutada vara alates rendilepingu algusest ning – juhul kui rendimakseid tehakse üle perioodi – ka finantseeringu. Sellest tulenevalt elimineerib IFRS 16 rendilepingute klassifitseerimise kasutus- ja kapitalirentideks nagu seda tegi IAS 17 ning selle asemel kehtestab ühe arvestusmudeli rendilevõtjate jaoks. Rendilevõtjad peavad (a) arvele võtma varad ja kohustused kõikide üle 12-kuuliste rendilepingute osas, v.a juhul kui renditav vara on väikese väärtusega; ning (b) kajastama kasumiaruandes kulumit renditavadelt varadelt ja intressikulu rendikohustustelt. IFRS 16 põhimõtted rendileandjate jaoks jäävad sisuliselt samaks IAS 17 põhimõtetega, ehk et rendileandja jagab jätkuvalt oma rendilepingud kasutus- ja kapitalirentideks ning kajastab neid rendiliike erinevalt.

Grupp hindab uue standardi mõju finantsaruandele.

Ülejäänud uutel või muudetud standarditel või tõlgendustel, mis veel ei kehti, ei ole eeldatavasti olulist mõju Grupile.

Lisa 4. Riskijuhtimine

Riskide juhtimise üldpõhimõtted

Pangandus on seotud riskide võtmisega. Riskina käsitletakse krediidasutuse aktive võimalikku väärtuse vähenemist tegevuse käigus esinevate oodatud või ootamatute asjaolude mõjul. Põhimõtteliselt eristatakse kolme liiki põhiriske: krediidi-, turu- ja operatsioonirisk. Igaüks neist koosneb omakorda iseseisvatest riskide alaliikidest: kontsentratsiooniriskidest, tagatiste ümberhindamise riskidest, maariskidest, likviidsusriskidest, majandustsükli riskist ja teistest riskidest, mis sõltuvad krediidasutuse suurusel, äristrateegiast ja äritegevuse mastaabist.

Riskide juhtimine on krediidasutuse juhtimissüsteemi lahutamatuks osaks, mis põhineb Eesti seadusandluse nõuetest (sh Krediidasutuste seaduse), Euroopa Parlamendi ja Nõukogu määruse (EL) nr 575/2013 (CRR) ja direktiivi (CRD IV), Eesti Panga, Finantsinspektsiooni ja teiste järelevalveorganite normatiivnõuetest kinnipidamisel. Igapäevases praktikas põhineb riskide juhtimine kinnitatud Riskistrateegial, Riskide juhtimise meetodikal, Valuutariski juhtimise poliitikal, Krediidipoliitikal, Intressideriski juhtimise poliitikal, Operatsiooniriskide juhtimise poliitikal, Likviidsusstrateegial, Likviidsusriski juhtimise poliitika, Stressitestide läbiviimise juhendil, Riskijuhtumise grupi põhimäärusel, talitluspidevuse plaanidel.

Riskide juhtimise protsess hõlmab riskide tuvastamist, hindamist, analüüsi, kontrolli ja raporteerimise süsteemi. Selleks kasutatakse riski indikaatoreid ehk kvantitatiivseid näitajaid, mis võimaldavad mõõta riskide jooksvat taset ja hinnata, kas need on lubatud ulatuses, tuvastada nõrku kohti, kindlaks määrata täiendavate materiaalsete ja inimressursside kaasamise vajadust riskide maandamiseks. Vastavalt Pillar 3 määrusele panga poolt vastuvõetavad riskid riskide juhtimise süsteemis peavad vastama läbipaistva ja avatud informatsiooni nõutele.

Riskijuhtimise süsteem koosneb stressitestide korraldamisest, mis on vajalikud riskide taseme hindamiseks ja optimaalsete juhatuse otsuste vastuvõtmiseks muutuva turukonjunktuuri tingimustes (erinevad majandustsükli faasid, välismajanduslikud ja välispoliitilised tegurid, intressimäärade tõus või langus jne.).

Põhiliste finantsriskide testimine toimub regulaarsel baasil vastavalt testimise plaanile. Plaaniväline testimine viiakse läbi panga poolt strateegiliste otsuste vastuvõtmisel või suurte investimisprojektide hindamiseks. Stressitestid haaravad põhiriske: krediidirisk, tururisk, likviidsuse risk, intressirisk ja kinnisvara-investeeringute ümberhindamise risk.

Testimise aluseks on stsenaariumi meetod. Riski tase hindab kehtestatud siseste normatiivide täitmist ja lubatud kapitaliseerituse taseme järgimist Pillar 2 ja Pillar 1 järgi. Riski lubatud taseme testimist kasutatakse äristrateegia alternatiivsete variantide valimisel.

Iga stsenaarium sisaldab sündmuste mõju hindamist vähemalt järgmistest aspektidest:

- a) olemasolev kapital;
- b) olemasolev likviidsus;
- c) omavahendid ja adekvaatsuse minimaalne määr;
- d) kasumlikkus;
- e) riskistrateegia limiidid;
- f) riskiisu lubatud määr.

Riskide juhtimise eesmärgiks on riskide vastuvõetava tasemeni viimine, lähtudes Grupi arengustrateegiast, riskitundlikkusest, riskide omakapitaliga katmise astmest.

Riskide juhtimise süsteem koosneb eeskirjadest ja protseduuriireglitest, mille täitmine tagab tegevuse kontrollitavuse ja usaldusväarsuse.

Riskide juhtimise struktuuri kuuluvad:

- a. **panga kollegiaalsed juhtimisorganid**, kes vastutavad otsuste vastuvõtmise, sisemiste normatiivdokumentide väljatöötamise ja kinnitamise, samuti limiitide, normatiivide, hindade ja intressimäärade kehtestamise eest;
- b. **struktuuriüksused ja vastutavad täitjad**, kes pideval alusel tagavad riskide kontrolli ja analüüsi;
- c. **siseauditi osakond**, kes kontrollib, et riskid oleksid vajalikul viisil identifitseeritud ja juhitud, panga osakondade ning allüksuste tegevus vastaks panga poliitikale, standarditele, protseduurireeglitele ning kehtivatele regulatsioonidele. Samuti kontrollib siseauditi osakond operatsiooniriski juhtimise korralduse toimimist ja sisekontrollide olemasolu.

Riskide juhtimise eest vastutavad kollegiaalsed organid:

- Panga Nõukogu
- Panga Juhatus
- Krediidikomitee
- Aktivate-passivate juhtimise komitee (APJK)
- Likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupp
- Riskijuhtimise grupp
- Talitluspidevuse komitee
- Operatsiooniriski juhtimise grupp
- Vastavuskontrolli grupp
- Auditikomitee

Panga Nõukogu kinnitab Grupi äri- ja riskistrateegiat, arengu põhisuunad, määrab riski lubatud taseme, mida Grupp endale võtab.

Panga Nõukogu kinnitab Krediidipoliitika, Operatsiooniriskide juhtimise poliitika, Intressideriski juhtimise poliitika, Krediidikomitee tegevuse põhimõtted ja selle koosseisu, võtab vastu teisi otsuseid, mis kuuluvad tema pädevusse.

Panga juhatus töötab välja riskide juhtimise süsteemi majandus-, metodoloogilisi ja organisatsioonilisi elemente, tagab kontrolli süsteemi toimimise üle vastavalt Krediidiasutuste seaduse nõuetele, järelevalveorganite soovitudele, Panga nõukogu otsustele ja kehtivale seadusandlusele. Esitab nõukogule kontserni arengustrateegia realiseerimise plaanid, arvestades riskide taseme minimiseerimist ning tulukuse ja aktive vajaliku suuruse tagamist.

Kogu vastutus Grupi riskipoliitika rakendamise ning kõikidest riskitüüpidest tekkivate kahjude eest lasub Panga juhatusel. Juhatus delegeerib oma vastutuse raames riskide juhtimise funktsioone pideval alusel tegutsevatele komiteedele.

Krediidikomitee – töögrupp, mis otsustab Grupi poolt võetava krediidiriski lubatud taseme üle tegeleb kliendi krediidiriski hindamisega ning Panga laenuportfelliga seotud riskide juhtimisega. Laenuportfelli optimaalset mahtu arvestatakse igakuiselt ja võrreldakse seda Panga faktilise laenuportfelli mahuga.

Aktivate-passivate juhtimise komitee (APJK) on finantsriskide sh likviidsusriskide juhtimise töögrupp. Komitee koosseisu kuulub likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupp. APJK töökord, põhiülesanded, koosseis on sätestatud APJK põhimääruses, mis kinnitatakse panga juhatuse poolt.

Komitee põhiülesanded on:

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u>R.T.</u>
Kuupäev/date <u>31.03.2017</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

- Riskide juhtimise metoodikas välja toodud näitajate regulaarne monitoorimine
- Ressursside hinnaparaameetrite ja nende paigutamise suundade kindlaksmääramine
- Aktivate ja passivate struktuuri optimeerimine
- Finantsriskide juhtimise metoodikate ja protseduuride väljatöötamine
- Otsuste vastuvõtmine Panga likviidsuse tagamise osas
- Kontserni limiitide kehtestamise poliitika põhiparaameetrite kinnitamine
- Intressimäärade poliitika väljatöötamine
- Omakapitali planeerimise protsessi organiseerimine
- Riskide katteks kapitali piisavuse arvutamine, arvestades ICAAP nõudeid

“Riskide juhtimise metoodika” põhjal teostab likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupp kvartaalselt monitooringut, jälgimaks pangasiseste normatiivide täitmist. Samuti esitatakse Panga juhatusele ja Aktivate-passivate juhtimise komiteele analüütiline raport “Riski juhtimise metoodikas” ettenähtud finantsriskide normatiividest kinnipidamise kohta. Samas esitatakse majandusliku efektiivsuse koondnäitajad.

Riskijuhtimise grupi põhieesmärk on panga aktive väärtuse ja kasumi suurendamine ning finantsusaldusväärsuse vastava taseme tagamine tulenevalt panga tehtavate operatsioonide iseloomust ja suurusel läbi pangariskide efektiivse juhtimise vastavalt vastuvõetud äristrateegiale, kehtestatud pangasisestele limiitidele ja normatiividele. Pandud ülesannete tagamiseks teostab Grupp erinevate riskipositsioonide jaoks kehtestatud piirangute täitmise regulaarset monitooringut ja kontrolli. Stressitete kohaldatakse rahaliste vahendite paigutamise ja kaasamise erinevate variantide hindamiseks. Riskijuhtimise grupi ülesannete hulgas on väljatöötamine ja kontroll riski paraameetrite kvaliteetse ja kvantitatiivse täitmise eest, panga Nõukogu, panga Juhatuse ja siseaudiitorite regulaarne informeerimine riski tasemest ning metodoloogilise ja praktilise tegevuse osutamine ICAAP materjalide ettevalmistamisel.

Talitluspidevuse komitee on Grupi kollegiaalse tööorganiks, mille eesmärgiks on Grupi tegevuse jätkamise tagamine erakorraliste sündmuste korral. Komitee koosseisu ja Grupi talitluspidevusplaani kinnitab Panga juhatuse.

Operatsiooniriski juhtimise grupp juhendub oma töös panga juhatuse poolt kinnitatud “Operatsiooniriskide juhtimise poliitikast”, teostab igakuiselt operatsiooniriskide monitooringut, arvutab operatsiooniriski näitajat ja teavitab operatsiooniriski tasemest Panga juhatust ja Finantsinspektsiooni.

Vastavuskontrolli grupi põhikohustused on seadusandluse ja vastavate järelevalveorganite nõuete järgimine, järelevalveorganite ettekirjutuste korrektne, täielik ja õigeaegne täitmine, poliitikate, sätete ja muude siseaktide ja panga juhtorganite otsuste täitmine, huvide konflikti juhtimine, ebaseaduslikul teel saadud rahaliste vahendite legaliseerimise ja terrorismi finantseerimise ning korruptiivse tegevuse ja kelmuste tõkestamine; toodete ja teenuste kontroll nende vastavusele seadusandluse.

Auditikomitee eesmärk on tagada Tallinna Äripanga AS-i majandustegevuse vastavus panga eesmärkidele, olles nõuandev organ panga nõukogule raamatupidamise, audiitorkontrolli, riskijuhtimise, sisekontrolli, järelevalve teostamise ja panga tegevuse seaduslikkuse osas.

Krediidirisk

Krediidirisk tuleneb tõenäolisest kahjust, mis võib tekkida võlaõiguslikest lepingutest (nt. laenulepingutest) tulenevate kliendipoolsete kohustuste ebakorrektsel täitmisel või mittetäitmisel või muude tegurite tõttu (sh. tagatise ebapiisavus).

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u>R.T.</u>
Kuupäev/date <u>31.03.2017</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Krediidirisk moodustab suurima osa Grupi koguriskist ja see kaasneb peaaegu kõikide krediit-toodetega nagu laenu, liising, krediitkaardid, garantiid ja teistesse pankadesse paigutatud deposiidid. Viimasel ajal on pangatehingute teostamisel krediidirisk veel rohkem seotud turu-, intresside- ja maariskidega.

Tekkimise allika ja allokeerimise järgi võib krediidiriski jagada kaheks grupiks:

1. Klientide laenuportfelli risk, kliendi keeldumine oma lepinguliste kohustuste täitmisest.
2. Pankadevaheline krediidirisk, mis on tingitud korrespondentpanga poolt oma kohustuste mittetäitmisest tõenäosusest.

Krediidiriski suhtes avatud finantsvaradeks on nõuded klientidele ja krediidasutustele ning muud nõuded. Maksimaalne krediidiriskile avatud positsioon on nende finantsvarade bilansiline väärtus.

Oma laenutegevuses juhindub Tallinna Äripanga Grupp Eesti Vabariigi seadusandlusest ning Tallinna Äripanga normatiivaktidest, sealhulgas juhatuse poolt kinnitatud krediidipoliitikast.

Krediidiriski võtmise otsustab krediidikomitee. Määruse (EL) nr 575/2013 (CRR) järgi loetakse suure riskikontsentratsiooniga laenuks ühele isikule või seotud isikute grupile antud laenu, mis ületab 10% krediidasutuse aktsepteeritud kapitalist. Krediidikomitee otsust Kliendi või temaga seotud grupi laenuprojekti osas (väljaarvatud tüdrettevõtted), mille suurus on võrdne või ületab 10% Panga või Grupi omavahenditest, kinnitab kirjalikult Panga Nõukogu. 500 tuhat eurot ületava laenu välja andmise kinnitab riskijuht.

Grupi riskivõtmise põhimõtted on alljärgnevad:

1. risk peab olema hinnatav ja mõõdetav;
2. risk peab olema nõuetekohaselt tagatud;
3. tagatis peab olema nõuetekohaselt kindlustatud;
4. riskid peavad olema hajutatud erinevate majandusharude ja piirkondade vahel ning tähtaegade ja tagatiste abil;
5. tugeva järelevalvesüsteemiga peab olema tagatud võimalike probleemide avastamine võimalikult varases staadiumis.

Krediidiriski hindamine toimub nii enne laenu väljastamist kui ka hiljem kvartaalselt teostatava monitooringu alusel.

Krediidiriski mõõtmine hõlmab endas alljärgnevaid tegevusi:

- krediidiklientide senise tegevuse hindamine;
- juhtkonna ja omanike riskitaseme hindamine;
- tagatiste hindamine;
- tagatiste kindlustatus;
- äriplaani ning esitatud rahavoogude prognooside analüüs ja hindamine;
- potentsiaalse kliendi usaldusväärsus ja tunnus;
- positiivne krediidiajalugu;
- laenuaotleja riigiriski hindamine.

Välja antud ja välja antavad laenu kaetakse täielikult Grupi omavahendite ja kaasatud vahendite poolt (sh. sihtotstarbelised laenu ja nõudmiseni hoiused). Pank järgib riskikontsentratsiooni regulatiivseid norme, mille kohaselt ei tohi ühele laenusajaile või seotud isikute grupile väljastatud

laenude ja muude laenuõuete summa ületada 25% aktsepteeritud ja Grupiga seotud isikutele – 5%.

Pangasisese regulatsiooni järgi ei saa ühele majandusharule või tööstusharule väljaantud laenude maht (väljaarvatud tüdrettevõtetele antud laenud) ületada 25% laenuportfelligist. Krediidikomitee otsuse alusel võib eraldi võetud majandusharu või tööstusharu osakaal olla suurendatud kuni 35% laenuportfelli kogumahust. Haldus- ja abitegevuseharu laenude suhtes on kehtestatud kontsentratsiooni pangasisene normatiiv mitte rohkem kui 35%.

Kaks korda aastas teostatakse laenuportfelli monitooringut, mille käigus vaadeldakse iga üksikut laenu ja klienti eraldi. Hindamisel pöörab Grupp tähelepanu laenulepingu tingimuste täitmisele, sh. lepingujärgsete maksete õigeaegsusele, kliendi finantsseisundile, tagatise seisundile ning Grupile vajaliku informatsiooni ja dokumentatsiooni esitamisele. Allpool toodud kriteeriumid kasutatakse kliendi riskiklassi määramisel.

Kriteerium 1: maksedistsipliin

1. Intressid ja põhiosa makstud graafiku järgi, kõrvalekalded graafikust maksimaalselt 7 päeva (kuni 3 korda aastas), või üks viivitus aastas 7 kuni 15 päeva.
2. Viivitus intresside ja põhiosa maksmisega, intressid kapitaliseeriti või graafik muudetud kliendi makseraskuste tõttu, kõrvalekalded graafikust 8 kuni 15 päeva (kuni 3 korda aastas) või 1 kord 15 kuni 30 päeva.
3. Viivitused intresside ja põhiosa maksmisega, intressid kapitaliseeriti või graafik muudetud kliendi makseraskuste tõttu, kõrvalekalded graafikust 30 kuni 60 päeva (kuni 2 korda aastas).
4. Viivitused intresside ja põhiosa maksmisega, intressid kapitaliseeriti või graafik muudetud kliendi makseraskuste tõttu, kõrvalekalded graafikust 60 kuni 90 päeva.
5. Viivitused intresside ja põhiosa maksmisega, intressid kapitaliseeriti või graafik muudetud kliendi makseraskuste tõttu, kõrvalekalded graafikust üle 90 päeva.

Kriteerium 2: finantsolukord

1. Hea finantsseis, võime maksta laenu põhiosa ja intresse on hea ning tõenäoline, et see olukord säilib tulevikus.
2. Stabiilne finantsseis, kuid konkreetsed finantsnäitajad viitavad tähelepanu pööramise vajadusele.
3. On olemas finantsnäitajad, mille tõttu tekib kahtlus laenusaaaja võime osas korrektselt laenu tagasi maksta.
4. On olemas finantsnäitajad, mis viitavad laenusaaaja võimetusele korrektselt laenu tagasi maksta.
5. Laenusaaaja finantsseis näitab laenusaaaja võimetust laenu tagasi maksta.

Laenusaaaja finantsolukorra reitingu aluseks on: likviidsus, müügi rentaablus, omakapitali osakaal bilansist, intressikulude kattekordaja, üldise finantsseisundi hindamine.

Kriteerium 3: tagatis

1. Esimese järjekoha hüpoteek likviidsele tagatisele, käsipant, transpordivahendipant.
2. Esimese reitingu (klass A) tagatis hindamismaksumusega vähemalt 125% laenusummast, 2 järjekoha hüpoteek likviidsele kinnisvarale, väärtpaperite pant, firma käendus, mille omakapital on 3 korda suurem laenu summast, eraisiku käendus.
3. Kommertspant, ebalikviidne kinnisvara, firma käendus, mille omakapital on 2 korda suurem laenu summast.
4. Laen kaetud erinevate tagatistega maksumusega 100% kuni 125% laenusummast.
5. Laen kaetud erinevate tagatistega maksumusega alla 100% laenusummast.

Laenu hindamise valem: Laenu reiting = (maksedistsipliini reiting + laenusaaaja finantsseisundi reiting + tagatise reiting) / 3.

Eraisikute suhtes kasutatakse üksnes kriteeriume: maksedistsipliini reiting ja tagatise reiting.

Kliendi lepingujärgsete maksete õigeaegsuse ja tema finantsseisundi hindamisel lähtutakse 5-punkti süsteemist, A kuni E, kus A kirjeldab kõige tugevamat ja E kõige nõrgemat klienti (vt. lisa 7). Eraldi hinnatakse kliendi tagatise lähtudes vormistatud tagatise liigist, tema väärtusest, väärtuse muutusest, tagatise likviidsusest ja tema kindlustamisest.

Klientide bilansiväliste positsioonide riskiklasside määramine toimub analoogselt bilansiliste positsioonide riskiklasside arvutamiselega. Juhul, kui uue võlaõigusliku lepingu sõlmimisel kliendil bilansiline positsioon puudub, määratakse bilansivälise positsiooni riskiklassiks A.

Laenureitingu ja krediidiklassi seotus:

- 1= klass A
- 2= klass B
- 3= klass C
- 4= klass D
- 5= klass E

Vaatamata kliendi laenuõuete suurusele pööratakse tähelepanu laenusumma tagastamisele kas ühe summana lepingu lõpus (nn. bullet-laen) või proportsionaalsete osadena. Bullet-laenud on võetud eritähelepanu alla.

Tagatise väärtuse arvestamisel võetakse arvesse selle turuhinda. Probleemsete laenude puhul teostab Grupp tagatise väärtuse ümberhindamist selle maksumuse kindlakstegemiseks kinnisvaraturul hindade langemise tingimustes. Tagatiste väärtust enne ja peale ümberhindamist arvestatakse probleemsete nõuete hindamisel ja omakapitali piisavuse sisemiste nõuete arvutamisel (ICAAP, Pillar III).

Samuti jälgitakse tähelepanelikumalt kliente, kelle kohustused Grupi ees ületavad 10% Grupi aktsepteeritud kapitalist.

Ülalnimetatud algandmete alusel toimub monitooringu käigus Grupi laenuportfelli hindamine. Krediidikomitee hindab ebatõenäoliste laenude ulatust ja nõuete laekumise tõenäosust kvartaalselt. Iga kahjutunnusega laenuõude jaoks, mille puhul on tuvastatud nõude väärtuse langus, moodustatakse eraldi laenu allahindlus, millest moodustub kokku panga laenuportfelli allahindlus.

Esmaselt hindavad laenuportfelli laenuosakonna töötajad, kelle poolt koostatud allahindluste ülevaate ja ettepanekute alusel otsustab Krediidikomitee laenude allahindluse vajaduse ja ulatuse. Siseauditi osakond ja Finantsinspeksioon teostavad kontrolli panga tegevuse üle laenude jälgimise ja allahindamise osas.

Analüüs „Grupi nõuded klientidele“ on toodud järgmiste klasside ja alamklasside lõikes (vt. lisa 7):

1. laenud juriidilistele isikutele:
  - investeeringulaenud
  - arvelduslaenud
  - liisingud
  - muud laenud
2. laenud eraisikule:

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks Initialled for the purpose of identification only
Initsiaalid/initials <u>R.T.</u>
Kuupäev/date <u>31.03.2017</u>
PricewaterhouseCoopers, Tallinn

- eluasemelaenu ja liisingud
- muud laenu ja liisingud.

Tähtajaks tasumata, allahinnatud nõuded klientidele ja nõuete tagatised on esitatud lisas 7.

Riskide kontsentreerumine

(tuhandetes eurodes)

	31.12.2016		31.12.2015	
	arv/summa	% aktsepteeritud kapitalist	arv/summa	% omavahenditest
1. Suure riskikontsentratsiooniga klientide arv	6	-	4	-
2. Suure riskikontsentratsiooniga klientide riskipositsiooni summa	34 342	145,2%	20 785	87,9%
3. Grupiga seotud isikute riskipositsiooni summa	1 081	4,6%	1 056	4,5%

Pangandusmääruse ja Krediidiasutuse seaduse järgi loetakse suure riskikontsentratsiooniga laenuks ühele isikule või seotud isikute grupile antud laenu, mis ületab 10% krediidiasutuse aktsepteeritud kapitalist.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2016 ja 2015 esitatud Grupi nõuete jaotus majandussektorite lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediidiasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad.

Tähtajaks tasumata laen on laen, mille graafikujärgne osa- või intressimakse ei ole tähtajaks laekunud.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisas 3 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõte“.

Nõuete jaotus majandussektorite lõikes

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (brutto)			s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivä- lised tehingud	Tegevus- haru osakaal
	nõuded	väärt- paberid	intressi nõuded				
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	3 998	-	5	5	-	46	1.9%
Töötlev tööstus	4 550	-	16	18	-3	225	2.4%
Ehitus	576	-	1	-	-	587	0.6%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	4 206	-	40	1 029	-	1 372	2.8%
Finantsvahendus	116 440	-	27	4	-	134	57.5%
Keskpank	47 925	-	-	-	-	-	23.7%
Kinnisvaraalaane tegevus	4 695	-	5	1	-	72	4.0%
Haldus- ja abitegevused	7 960	-	13	1	-	11	3.9%
Muud tegevusharud	2 354	37	6	51	-	243	1.3%
Eraisikud	3 305	-	6	53	-	489	1.9%
Kokku	196 009	37	119	1 162	-3	3 179	100.0%

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

Tegevusharu	Bilansilised nõuded (brutto)		s.h. tähtajaks tasumata	Nõuete allahindlus	Bilansivälised tehingud	Tegevusharu osakaal
	väärt-nõuded	intressi paberid				
Põllumajandus, jahindus ja metsandus	3 549	-	3	17	-	48 1.8%
Töötlev tööstus	2 750	-	3	14	-	533 1.7%
Ehitus	199	-	1	38	-	673 0.4%
Hulgi- ja jaekaubandus, mootorsõidukite, mootorrataste ja isiklike tarbeesemete ning kodumasinate remont	3 744	-	22	1 000	-	1 721 2.7%
Finantsvahendus	149 848	-	18	41	-1 816	157 76.4%
Keskpank	11 688	-	-	-	-	- 6.0%
Kinnisvaraalaane tegevus	7 252	-	5	70	-	11 3.7%
Haldus- ja abitegevused	8 560	-	14	-	-	10 4.4%
Muud tegevusharud	2 093	37	4	211	-69	355 1.3%
Eraisikud	2 536	-	5	53	-	508 1.6%
Kokku	192 219	37	75	1 444	-1 885	4 016 100.0%

Vaata ka lisa 6, 7.

Maarisk

Rahvusvahelistes mastaapides tegutsevate krediidasutuste, sh. Tallinna Äripanga Grupi jaoks on oluline hinnata adekvaatselt riigiriski. Maarisk koosneb kahest komponendist: majanduslikust ja poliitilisest riskist.

Majanduslik risk hõlmab üldist majandus- ja finantsjuhtimise taset riigis (nii makromajanduses kui ettevõtetes), riigi konkurentsivõimet maailmaturul, maksebilansi olukorda, rahvusvaluuta stabiilsust jms.

Poliitilise riski suuruse määrab poliitilise süsteemi stabiilsus, suhted naaberriikidega ja julgeoleku-garantiid. Poliitilise riski hindamisel on mõeldud sellele, kuidas nimetatud tegurid võivad mõjutada omandiõigust.

Reaalsed majanduslikud ja poliitilised riskid on omavahel läbipõimunud ja neid tuleb hinnata ühtse tervikuna.

Maariski võib defineerida järgmisel viisil:

- konverteerimise risk (välisvusvaluuta devalveerimine rusk);
- rahaliste vahendite ülekande riskid;
- välispoliitilised riskid (sanktsioonid, piirangud ja muud);
- riigi maksevõimetuse risk (defaulti risk).

Maariski maandamiseks kasutab Grupp järgmisi meetmeid:

- *Konverteerimise risk*
  - Grupp ei teosta operatsioone nende riikide valuutadega, mille konverteerimine on piiratud;
  - Grupp ei teosta operatsioone nende riikidega, mille rahvusvaheline maine on ebaselge või ebastabiilne.
- *Rahaliste vahendite ülekande riskid*
  - Kõik valuuta ostu-müügi operatsioonid teostatakse läbi diilingusüsteemi Bloomberg;
  - Pank ei ava korrespondentkontosid riikides, kus poliitilised ja/või majanduslikud riskid on kõrged.

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

- *Välispoliitilised riskid*
Riskid, mis on põhjustatud rahvusvaheliste sanktsioonide ja piirangute rakendamisest mõjuga finantsoperatsiooni suurusele ja teostamise ajale.
- *Riigi maksevõimetuse risk*
  - Vastavat riski reguleeritakse läbi range korrespondentpankade valiku;
  - Riigiriski hindamiseks kasutab Grupp rahvusvaheliste reitinguagentuuride andmeid;
  - Grupp teostab monitooringut massimeedia ja vastaspoolte riikide meediaagentuuride teadete üle.

Kõiki ülalnimetatud riske analüüsib, haldab ja kontrollib APJK, riskijuhtimise grupp ja Panga juhatus. Vajadusel kaasatakse ka vastavaid kogemusi omavaid Panga nõukogu liikmeid ja Audiidi komitee. Riigi- ja krediidiriski minimeerimise vahendina on krediidi- ja finantsasutustes paigutatud vara limiitide kinnitamine Juhatuselt ning nende regulaarne ülevaade riikide lõikes: OECD, USA, Suurbritannia, Kanada, Venemaa ja muud.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2016 ja 2015 esitatud eraldi Grupi nõuete kontsentreerumine geograafiliste piirkondade lõikes. Nõude all on kajastatud nõuded Eesti Pangale, nõuded klientidele (sh liisingnõuded) ja krediidasutustele ning muud nõuded ja muud finantsvarad. Tähtjaks tasumata laen on laen, mille graafikujärgne osa- või intressimakse ei ole tähtjaks laekunud.

Nõuete allahindluse mõiste on toodud raamatupidamise aastaaruande lisa 3 „Oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtte“.

Nõuete jaotus geograafiliste piirkondade lõikes

31.12.2016								(tuhandetes eurodes)
Piirkond	Bilansilised nõuded (brutto)			sh.		Bilansi- välised tehingud	Piirkonna osakaal (%)	
	nõuded	väärt- paberid	intressi nõuded	tähtjaks tasumata	Nõuete allahindlus			
Eesti	119 760	-	111	1 146	-3	2 792	62.2%	
Austria	54 504	-	4	-	-	-	26.9%	
Leedu	16 833	-	4	-	-	1	8.3%	
Venemaa	2 094	-	-	2	-	162	1.1%	
Prantsusmaa	2 647	-	-	-	-	-	1.3%	
Muud riigid	171	37	-	14	-	224	0.2%	
Kokku	196 009	37	119	1 162	-3	3 179	100.0%	

31.12.2015								(tuhandetes eurodes)
Piirkond	Bilansilised nõuded (brutto)			sh.		Bilansi- välised tehingud	Piirkonna osakaal (%)	
	nõuded	väärt- paberid	intressi nõuded	tähtjaks tasumata	Nõuete allahindlus			
Eesti	48 984	-	70	1 416	-69	3 501	26.9%	
USA	65 651	-	2	-	-	-	33.4%	
Austria	17 308	-	2	-	-	-	8.8%	
Saksamaa	48 776	-	-	-	-	-	24.8%	
Leedu	5 524	-	-	-	-	-	2.8%	
Venemaa	5 653	-	-	-	-1 816	252	3.0%	
Muud riigid	323	37	1	28	-	263	0.3%	
Kokku	192 219	37	75	1 444	-1 885	4 016	100.0%	

Tururisk

Tururisk kujutab endast kahjumi võimalust, mis on põhjustatud ebasoodsatest finantsturgude liikumistest – valuutakursside, intressimäärade, väärtpaperite ja väärismetallide väärtuse muutustest. Tururisk omab makroökonomilist iseloomu. Tururiskist on mõjutatavad enamuse pangateenustest, sh. laenud ja hoiused. Pank ei teosta spekulatiivseid tehinguid fondi- ja valuutaturgudel, seetõttu puudub pangal selline tururiski koostisosa nagu fondi risk.

Grupi jaoks eksisteerib 2 peamist tururiski:

- 1) valuutarisk;
- 2) intressimäära risk;

Tururiski juhtimisel juhindub Grupp järgmistest reeglitest:

- olemasolevate valuutaressursside katteks olevate aktivite samas valuutas nomineerimine;
- alatest 01.12.2016 avatud valuuta netopositsioon (AVVP) ei või olla üle 10 % omakapitali summast (2015.a : 15%), s.h vene rublades normatiiv 5% AVVP-st;
- siseste normatiivide pidev jälgimine “Riskide juhtimise meetodika” ja “Likviidsuse juhtimise strateegia” alusel;
- tagatiste turuhinna muutuste risk on maandatud selle kaudu, et Grupp laenab raha summas kuni 70% laenu tagatise hindamisväärtusest väljaandmise hetkel hinnatuna;
- erinevate riskide hindamise tulemuste omavaheline seostamine.

Tururiskide juhtimisega tegelevad APJK, samuti laenuosakonna ja arvelduste ja dokumentaarsete operatsioonide divisioni töötajad. Intressi- ja ajaliste mittevastavuste juhtimist intressiriskile avatud aktivite ja intressikandvate passivate vahel teostab APJK koos Riskijuhtimise grupiga ja laenuosakonnaga spetsialistiga. Investeeringisportfelli väärtuse muutmise riski hinnatakse eraldi kapitali piisavuse (ICAAP) sisehindamise stress-testi raames. Alates 2015. aastast viiakse regulaarselt läbi tururiski stressitesti erinevate kriisi- ja šokistsenaariumite põhjal.

Tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud finantsvarad ja -kohustused euro ekvivalendis tuhandetes eurodes.

Finantsvarade ja kohustuste jaotus valuutade lõikes**31.12.2016**

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	GBP	RUB	SEK	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	49 004	112	2	-	35	20	49 173
Nõuded krediitiasutustele	26 184	80 429	342	2 342	385	254	109 936
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	37 976	169	-	-	-	-	38 145
Väärtpaperid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	323	12	-	-	-	-	335
Varad kokku	113 524	80 722	344	2 342	420	274	197 626
Passiva							
Võlgnevused krediitiasutustele	6	-	-	-	-	-	6
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	102 709	78 803	378	861	401	183	183 335
Muud kohustused (lisa 14)	3 742	1 854	2	1 479	3	16	7 096
Kohustused kokku	106 457	80 657	380	2 340	404	199	190 437
Bilansiline netopositsioon	10 470	65	-36	2	16	75	10 592

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	EUR	USD	GBP	RUB	SEK	MUU	Kokku
Aktiva							
Sularaha ja nõuded keskpangale	12 874	290	10	-	9	2	13 185
Nõuded krediitiasutustele	55 698	83 720	204	1 384	52	99	141 157
Nõuded klientidele-neto ja muud nõuded	36 552	162	-	-	-	-	36 714
Väärtpaberid	37	-	-	-	-	-	37
Muu vara (lisa 8)	844	4	-	-	-	-	848
Varad kokku	106 005	84 176	214	1 384	61	101	191 941
Passiva							
Võlgnevused krediitiasutustele	60	-	-	-	-	-	60
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	95 218	82 726	351	1 139	72	75	179 581
Muud kohustused (lisa 14)	631	1 436	4	246	-	5	2 322
Kohustused kokku	95 909	84 162	355	1385	72	80	181 963
Bilansiline netopositsioon	10 096	14	-141	-1	-11	21	9 978

Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ei olnud Grupil fikseeritud netopositsiooni, mis ületaks 1% omavahendite taset. Grupi valuutade netopositsioonide taset bilansikuupäeva seisuga kajastab aasta jooksul tekkivat iseloomulikku valuutapositsioonide taset. Netopositsioonide arvutamisel ei võeta arvesse eurot.

Alljärgnevas tabelis on toodud tundlikkuse analüüs bilansipäeva seisuga võimalike mõistlike valuutakursside muutuste suhtes.

	31.12.2016	31.12.2015
tuhandetes eurodes		
Valuutade tugevnemine 5% (2015: 5%)		
USD tugevnemine 10% (2015: 10%)	6	1
CHF tugevnemine 5% (2015: 5%)	3	-1
GBP tugevnemine 10% (2015: 5%)	-4	-7
SEK tugevnemine 5% (2015: 5%)	1	-1
CAD tugevnemine 10% (2015: 5%)	1	-
NOK tugevnemine 5% (2015: 5%)	-	1
PLN tugevnemine 5% (2015: 5%)	-	1
Muu (välja arvatud EUR) tugevnemine 5% (2015: 5%)	1	-
Kokku	8	-6
Valuutade nõrgenemine 5% (2015: 5%)		
USD nõrgenemine 10% (2015: 10%)	-6	-1
CHF nõrgenemine 5% (2015: 5%)	-3	1
GBP nõrgenemine 10% (2015: 5%)	4	7
SEK nõrgenemine 5% (2015: 5%)	-1	1
CAD nõrgenemine 10% (2015: 5%)	-1	-
NOK nõrgenemine 5% (2015: 5%)	-	-1
PLN nõrgenemine 5% (2015: 5%)	-	-1
Muu (välja arvatud EUR) nõrgenemine 5% (2015: 5%)	-1	-
Kokku	-8	6

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Rahavooline intressirisk on finantsinstrumendi tulevaste rahavoogude kõikumise risk turuintressimäärade muutustest tingituna. Neto intressitulu on mõjutatud välistest teguritest nagu muutused Euribori määras, intressikõvera muutustest ja konkurentsipurvest. Grupp mõõdab neto intressitulu riski kui võimalikku muutust tuludes.

Intressiriskide mõjule hinnangu andmiseks krediidasutuse tegevuse tulemustele tehakse stressiteste. Aruandeperioodil tehti 2 plaanilist stressitesti erinevate intressimäärade muutmise stsenaariumide järgi ajaliste perioodide lõikes. Intressiriski stressitestimist teostavad Riskijuhtimise grupi liikmed. Aastal 2016 Euroopa Keskpang jätkas vähendama hoiustamise püsivõimaluse intressimäära -0,4%ni (2015: -0,3%), mis tõi endaga kaasa enneolematu olukorra pankadevahelisel krediiditurul, vastavalt millele raha paigutamine krediidasutuste jaoks korrespondentpankades on tasuline teist aastat järjest.

Intressiriski juhtimine põhineb 04.12.2015 Finantsinspektsiooni poolt vastuvõetud soovituslikust juhendist “Kauplemisega mitteseotud tegevustest tuleneva intressiriski juhtimise kohta”, mis kehtestab esmaseid testimis põhimõtteid, hinangu ja intressimäära mõju muudatusi panga puhtaskasumile ning panga majanduslikule väärtusele. Basel Pangajärelvale komitee põhimõtted koosnevad stressitestides šoki stsenaariumitest, milles intressimäär muutub +/- 200 bp valuuta lõikes, mille positsiooni summa moodustab üle 5% rahaagregaadi suuruselt kui finantsinstrumendide tulu - 5% aastas. Peale seda, vastavalt soovitusle, oli läbi viidud panga majandusliku hinnangu muutumine kasutades intressiriski arvutuse kestuse viisi kahe valuuta kontekstis: euro ja US dollar.

Intressiriski juhtimise aluseks on heaks kiidetud Nõukogu poolt Intressideriski Juhtimise politika. Poliitika määrab intressiriski monitooringu põhilised kontrolli vormid ja meetodid. Intressiriskide juhtimise poliitikas on algoritmiseeritud nominaal- ja baasintressimäära kaasamise arvutamise protseduur; nõuded krediidi baasintressimäära arvutamiseks; minimaalsed nõuded intressimarginaalile, mis põhinevad EBA suunistel “Kauplemisega mitteseotud tegevustest tuleneva intressiriski juhtimise kohta”.

Intressiriski analüüsimisel kasutasime GAP analüüsi ehk Grupis kasutatavate finantsinstrumentide pikkade ja lühikeste positsioonide analüüsi meetodit ajaintervallide lõikes 1 kuu kuni perioodini üle 5 aasta. Intressiriski analüüs teostati aasta tulemustel saadud absoluutse GAP suuruse suhtes. Intressiriski hindamise teostatud testimise järgi šokistsenaariumi põhjal. Intressimäära suurendamisel aruandeaasta +200 baaspunkti eurodes ja Ameerika Ühendriikide dollarites võrra, väheneb neto intressitulu aastaga arvestuslikult -103 tuhande euro võrra, intressimäära alandamisel -150 baaspunkti EUR-s ja -100 baaspunkti USA dollarites võrra väheneb see näitaja arvestuslikult -1 265 tuhande euro võrra. Neto intressitulu vähenemine intressimäära suurenemisel on tingitud Grupi nõuete ja kohustuste hetkeseisu struktuurist ja rakendatud intressimääradest ning juhtkond tegeleb vajalike meetmete väljatöötamisega, et muuta tulevikus portfelli ülesehitust. Arvutatud stsenaariumi põhjal Grupi majanduslik väärtus muutus -36 tuhat eurot intressimäära vähendamise stsenaariumi järgi (euro -150 baaspunkti ja USA dollar -100 baaspunkti). Panga majandusliku väärtuse hinnang muutus +36 tuhat eurot valuuta intressimäärade kasvu stsenaariumi järgi (euro +150 baaspunkti ja USA dollar +100 baaspunkti).

Grupp võtab endale intressiriski lähtudes intressiriskile avatud aktiveeritud ja passivatest ja nende vahel oleva vahe suuruselt. Intressiriski suurusele piirangute seadmine on panga Aktivate-Passivate Komiteesse kuuluva Likviidsuse ja finantsriskide juhtimise grupi jooksuks ülesandeks. Alljärgnevas tabelis on toodud Grupi intressiriski analüüs. Grupi finantsvarad ja kohustused on toodud bilansilises maksumuses, klassifitseeritud lepingulise intressi fikseerimise või tähtaja järgi, sõltuvalt, milline toimub varem.

Intressiriskile avatud varad ja kohustused intressi fikseerimise perioodi järgi**31.12.2016**

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	47 925	-	-	-	-	-	47 925
Nõuded krediiasutustele, bruto	87 054	19 974	2 897	-	-	-	109 925
Nõuded klientidele, bruto	174	25 930	4 127	538	975	5 237	36 981
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Aktiva kokku	135 153	45 904	7 024	538	975	5 274	194 868
Passiva							
Võlgnevused krediiasutustele	6	-	-	-	-	-	6
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	138 820	10 216	20 234	7 516	4 647	1 616	183 049
Passiva kokku	138 826	10 216	20 234	7 516	4 647	1 616	183 055
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	-3 673	35 688	-13 210	-6 978	-3 672	3 658	11 813

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	Üle 5 aasta	Kokku
Aktiva							
Nõuded keskpangale	11 688	-	-	-	-	-	11 688
Nõuded krediiasutustele, bruto	133 380	9 593	-	-	-	-	142 973
Nõuded klientidele, bruto	311	26 912	2 798	1 121	623	5 011	36 776
Väärtpaberid	-	-	-	-	-	37	37
Aktiva kokku	145 379	36 505	2 798	1 121	623	5 048	191 474
Passiva							
Võlgnevused krediiasutustele	60	-	-	-	-	-	60
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	136 045	10 187	20 181	8 455	793	3 920	179 581
Passiva kokku	136 105	10 187	20 181	8 455	793	3 920	179 641
Kokku vahe intressi fikseerimise perioodide järgi	9 274	26 318	-17 383	-7 334	-170	1 128	11 833

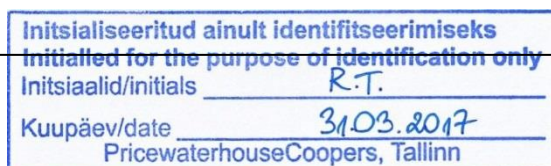
Seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ning vastavate perioodide jooksul ei olnud grupil õiglasel väärtuses kajastatud finantsvarasid ega –kohustusi, seega ei ole grupp avatud õiglase väärtuse intressimäärariskile.

Likviidsusrisk

Likviidsus iseloomustab Grupi võimet täita endale võetud kohustusi igal konkreetsel ajahetkel, samuti Grupi võimet teatud perioodi jooksul muuta ebasoodsat likviidsuse taset või vähemalt olemasoleva taseme konstantsena hoidmist aktiva ja passiva struktuuri muutmise ja lisavõõrkapitali kaasamise abil ning finantspüsivuse suurendamist tulude kasvu näol.

Likviidsusrisk tuleneb varade ja kohustuste tähtaegade erinevusest, varade poolel asuvate vahendite realiseerimise kiirusest kohustuste katmiseks, üldisest varade struktuurist ja kohustuste intressitundlikkusest.

Likviidsusrisiki juhtimisel juhindub Grupp järgmistest reeglitest:

- Likviidsuse strateegia;
- Finantsinspektsiooni soovituslik juhend: „Nõuded likviidsusriski juhtimisele“;
- Grupi likviidsusriski reguleerimise aluseks on Euroopa Keskpanga määrus kohustuslike reservide kohaldamise kohta;
- Eesti Panga ja Euroopa Parlamendi ja järelevalve organite poolt kehtestatud usaldatavusnormatiivide järgimine;
- koefitsientide ja limiitide jälgimine (nii regulatiivseid kehtestatud kui ka Grupi siseseid) – aluseks on “Riskide juhtimise metoodika”, Riskistrateegia, Likviidsusriski strateegia ja Likviidsuse juhtimise politika”;
- Stresstestide tulemuste analüüs;
- Panga kassa limiidi täitmine;
- hoiuste ja laenude mahtude prognoosimine, laenude tagasimakse graafikute koostamine;
- avatud valuutaposisiooni tasakaalustamine;
- Grupi ressursibaasi stabiilsus tagatakse konkurentsivõimeliste intressimäärade pakkumistega tähtajalistele deposiitidele;
- tähtajaliste deposiitide lõpetamise tingimused (30-päevaline etteteatamine);
- erinevate riskide hindamise tulemuste omavaheline seostamine.
- uute pangasiseste normatiivide rakendamine likviidsusriski üle järelevalve teostamiseks ja monitoorimiseks.

Likviidsuse strateegia sisaldab:

- otsuste vastuvõtmise süsteemi;
- finantseerimise ja operatsioonide likviidsuse hoidmise lähenemisi;
- likviidsusriski suuruse normatiive;
- likviidsuse planeerimise protseduure sündmuste arengu erinevate stsenaariumide korral;
- likviidsuse taastamise plaan.

Likviidsusriskide juhtimisega tegeleb APJK. APJK koos riskijuhtimise grupiga teostab aktive monitooringut, kontrolli ja ümberpaigutamist, eesmärgiga saavutada võimalikult optimaalset bilansi struktuuri vastuvõetava likviidsuse tasandi säilitamisel, samas sellist likviidsusreservi säilitamist, et tagada mitteplaaniliste tekkivate finantsvajaduste rahuldamist (tulusate investeerimis- ja laenuhingute tagamine, ettenägematute ja hooajaliste laenuõudluse kõikumiste kompenseerimine ning ootamatute deposiitide kõrvaldamise täiendus).

Likviidsusriskide juhtimise strateegilisi küsimusi arutab APJK regulaarselt mitte vähem kui üks kord kuus.

Likviidsuse juhtimise ja sellest tuleneva riski igapäevase haldamisega tegeleb töörühm, kuhu kuuluvad APJK liikmed ning laenuosakona töötaja.

Töörühm kontrollib Grupi likviidsustaset pidevalt (igapäevaselt) ning kord nädalas esitab Panga juhatusele oma tegevuse aruande. Vastavalt Likviidsusstrateegia sätetele edastab töörühm regulaarselt juhatuse liikmetele likviidsuse raporti, mis sisaldab igakuiselt arvatavat likviidsuse koefitsienti.

Likviidsusrisk

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused krediitiasutustele	6	-	-	-	-	-	6
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	139 107	10 216	20 234	7 516	4 646	1 616	183 335
Muud kohustused*	7 096	-	-	-	-	-	7 096
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	2 510	-	-	-	-	-	2 510
Kasutamata faktooringud	669	-	-	-	-	-	669
Kokku finantskohustused	149 388	10 216	20 234	7 516	4 646	1 616	193 616
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	49 173	-	-	-	-	-	49 173
Nõuded krediitiasutustele	87 054	19 985	2 897	-	-	-	109 936
Nõuded klientidele, neto	1 340	25 929	4 127	537	975	5 237	38 145
Muud varad***	335	-	-	-	-	37	372
Kokku finantsvarad	137 902	45 914	7 024	537	975	5 274	197 626
Järelejäänud tähtaegade erinevus	-11 486	35 698	-13 210	-6 979	-3 671	3 658	4 010

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmi- seni	kuni 3 kuud	3-12 kuud	1-2 aastat	2-5 aastat	üle 5 aasta	Kokku
Finantskohustused							
Võlgnevused krediitiasutustele	60	-	-	-	-	-	60
Võlgnevused klientidele ja muud võlad	136 045	10 472	21 076	9 368	1 723	1 890	180 574
Muud kohustused*	2 322	-	-	-	-	-	2 322
Garantiid ja laenudega seotud bilansi- välised kohustused**	3 484	-	-	-	-	-	3 484
Kasutamata faktooringud	531	-	-	-	-	-	531
Kokku finantskohustused	142 442	10 472	21 076	9 368	1 723	1 890	186 971
Finantsvarad							
Sularaha ja nõuded keskpangale	13 185	-	-	-	-	-	13 185
Nõuded krediitiasutustele	131 564	9 597	-	-	-	-	141 161
Nõuded klientidele, neto	165	27 135	2 798	1 121	623	4 941	36 783
Muud varad***	775	-	-	-	-	37	812
Kokku finantsvarad	145 689	36 732	2 798	1 121	623	4 978	191 941
Järelejäänud tähtaegade erinevus	3 247	26 260	-18 278	-8 247	-1 100	3 088	4 970

* muud kohustused sisaldavad maksed teel ja muud finantskohustused (vt lisa 14).

** laenudega seotud bilansivälised kohustused on bilansikuupäeva seisuga kasutamata laenulimiidid (vt lisa 16).

*** muud varad sisaldavad muud finantsvarad, intressinõuded on kaasatud nõuete hulka (vt lisa 8).

Ülaltoodud tabelist on toodud finantskohustuste eeldatavad diskonteerimata rahavood ja finantsvarade diskonteerimata väärtused. Kohustuste täitmiseks on Grupil olemas järgmised varad: raha, kontojääk keskpangas, hoiused teistes pankades ning laenud ja nõuded klientidele. Tabelites on toodud välisvaluutas fikseeritud varad ja kohustused euro ekvivalendis.

Aruande perioodil säilitas Grupp likviidsuse taseme, mis on piisav klientide ja järelevalveorganite kõigi nõuete täimiseks.

Operatsioonirisk

Operatsioonirisk tähendab riski, mis grupisiseste või -väliste tegurite mõjul võib negatiivselt mõjutada Grupi tegevust ning viia kahjumi tekkimiseni. Operatsioonirisk koosneb alljärgnevast:

- infotehnoloogiline risk;
- protseduuririsk;
- personalirisk;
- juriidiline risk;
- välised riskid.

Operatsiooniriski maandamiseks on Tallinna Äripanga Grupis tehingute administreerimiseks loodud kontrollsüsteem, mis tagab teostatud tehingutele mitmekordse järelevalve. Vastavuses “Operatsiooniriskide juhtimise poliitikaga” toimub Grupis igakuiselt operatsiooniriski monitooring, mis näeb ette kõikide operatsiooniriski kahjujuhtumite ja intsidentide kontrollimist. Aruandeperioodil olid kindlaks määratud ka operatsiooniriskide intsidentide registreerimise ajalised kriteeriumid. Kriteeriumite määrasid alandati pangasiseste operatsiooniriskide monitoorimiseks.

Monitooringu tulemuste alusel arvutatakse välja operatsiooniriski näitaja (OR), mis näitab kaalutud keskmist IT riskide, protseduureeglite-, personali-, juriidiliste- ja välisriskide osas. Operatsiooniriski näitaja edastatakse Panga juhatusele, Nõukogudele ja siseauditile informeerimiseks. Igaaastase juhatuse liikmete ja Grupi juhtivate töötajate anketeerimise käigus koostatakse riskide kaart, mis kujutab endast riskijuhtumite mudelit (skooringu mudel). Riskide kaart annab võimaluse tuua välja suurema riski tsoonid, samuti määrata erinevate riskide kaalu koefitsiente, mida kasutatakse OR juures ja ICAAP-I raamides kapitali nõue arvestuseks. Operatsiooniriski aruanded esitatakse kvartaalselt juhtkonnale (operatsiooniriski raport) ja Finantsinspektsioonile.

Minimaliseerimaks *infotehnoloogilise riski* faktoreid on loodud sisemine infokaitse süsteem ja protseduureeglid, mis piiravad mittesanktsioneeritud juurdepääsu pangasisesele põhiinformatsioonile.

Võimaliku *protseduuririski* maandamiseks kasutab Grupp protseduureegleid, mis peavad tagama teenuste igakülge kaetuse lepingute, kontrolltoimingute ja tõese raamatupidamisliku kajastamisega. Iga toimingu ja toote kohta koostatakse pangas protseduureeglistik ja tootekaart.

Nimetatud süsteemi toimimist ning efektiivsust kontrollivad Panga siseauditi osakond ning jurist, kes viivad protseduureeglitest kinnipidamise tagamiseks regulaarselt läbi kontrollimisi sõlmitud või sõlmimisel olevatele lepingutele ning teevad analüüse võimalike riskide väljaselgitamiseks. Suurt tähtsust antakse kontrollile vastavusriskide üle ja rahapesu riski tõkestamise süsteemile.

Personaliriski reguleeritakse töötajate valiku ning paigutusprintsipi abil. Kaadri valiku printsiibiks on eelnevalt hinnata töötaja professionaalset sobivust, kvalifikatsiooni ning lojaalsust.

Töötajaile on kehtestatud pädevuse piirid, millede ületamisel ning Grupile sellega kahju tekitamisel kannab töötaja isiklikku varalist vastutust tekitatud kahju ulatuses.

Juriidiline risk. Grupp kasutab tehingute teostamisel standardseid lepinguid. Kõik lepingute tingimused kooskõlastatakse Grupi juristiga ja vajaduse korral tellitakse juriidiline ekspertiis. Märkimisväärset osa nõuetetagamisega seotud lepingutest kontrollitakse notaribüroodes.

Välised riskid. Grupi ruumidesse ja kommunikatsiooni süsteemidesse sissemurdmise välised riskid on kindlustatud IT kaitsesüsteemiga, turvalisuse tagamise sisereeglitega, videosalvestussüsteemi tehniliste vahenditega. Süsteemide välised riskid fikseeritakse ja hoitakse arhiivis. Füüsilise turvalisuse tagamine ja kriminaalsete riskide kontroll kuulub Panga haldusdivisjoni tegevuse valdkonda.

Kõiki operatsiooniriske kontrollivad ja haldavad operatsiooniriski juhtimise töögrupp, siseauditi osakond.

Grupp on otsustanud operatsiooniriskide kapitalinõude arvutamisel rakendada Basel II ja Basel III kapitali adekvaatsuse reeglite alusel baasmeetodit. Baasmeetodi puhul on operatsiooniriski kapitalinõue 15% Grupi põhitegevuse puhastulust. Antud valik on tehtud tulenevalt pangaoperatsioonide iseloomust ja Panga väiksusest.

Finantsvarade ja kohustuste õiglane väärtus

Tallinna Äripanga juhatus on hinnanud bilansis korrigeeritud soetusmaksumuses kajastatud varade ja kohustuste õiglast väärtust. Õiglase väärtuse tuvastamiseks diskonteeritakse tuleviku rahavood turuintressikõvera alusel (Tase 3).

Laenude puhul vaadeldakse igat klienti eraldi ning intressimäärad on erinevad tulenevalt kliendi riskitasemest, mistõttu nende laenude tuleviku rahavoogude diskonteerimiseks ei ole võimalik rakendada homogeenset ja sarnastel tehingutel põhinevat võrreldavat intressimäära. Valdav osa laenudest on ujuva intressimääraga, ehk vastavad turuintressi muutustele. Klientide riskimarginaalides ei toimunud olulisi muudatusi võrreldes arvele võtmisega. Seega, ei erine laenude õiglane väärtus nende bilansilisest väärtusest seisuga 31.12.2016 ega 31.12.2015.

Muud nõuded, viitvõlad ja muud kohustused on tavapärase äritegevuse käigus tekkinud ja kuuluvad tasumisele lühiajaliselt, mistõttu ei erine nende õiglane väärtus juhtkonna hinnangul oluliselt bilansilisest väärtusest. Need nõuded ja kohustused ei kannu intressi.

Fikseeritud intressimääradega klientide deposiidid on lühiajalised ning deposiitide hinnastamisel järgitakse turutingimusi. 2016. aastal ei ole turu intressikõver oluliselt muutunud, mistõttu tuleviku rahavoogude diskonteerimise tulemusena leitav deposiitide õiglane väärtus ei erine oluliselt nende bilansilisest väärtusest.

Vt ka finantsvarade ja finantskohustuste tähtjalist struktuuri likviidsusriski juures käesolevas lisas.

Kapitali juhtimine ja kapitali adekvaatus

Grupp kasutab riskipõhist kapitali planeerimist, tagades et kõik riskid oleksid igal ajahetkel piisavalt kaetud omavahenditega. Grupp lähtub kapitali planeerimisel riskistrateegiast, riskipoliitikast ja regulatiivdokumentidest (Krediidiasutuste seadusest ja Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) nr 575/2013 ehk pangandusmäärusest).

Kapitalivajaduse planeerimine toimub regulatiivse **kapitali adekvaatsuse** arvutamise baasil, millele liidetakse juurde kapitalinõuded täiendavate riskide katteks. Selliste otsuste langetamise instrumendiks on kapitali piisavuse stress-testimine Pillar I ja Pillar II adekvaatsuse kriteeriumite alusel. Kapitali adekvaatus väljendab panga omavahendite piisavust krediidiriski, tururiski ja operatsiooniriski katmiseks ning vastavust krediidiasutuse majandustegevusest. Alates 2014. aasta algusest on Euroopa Liidus kehtinud pankadele ühtne kapitali adekvaatsuse miinimumnõue (baasnõue 8%), kuid lisaks sellele Eesti kehtestatud täiendavad kapitalipuhvri nõuded:

- kapitali säilitamise puhver 2.5%

- süsteemse riski puhver 1.0% (2% kuni 31.07.2016)
- vastutsükliline puhver 0-2.5% (alates 01.01.2016).

Vastavalt regulatiivnõuetele krediidasutuse omavahendid peavad olema vähemalt 5 miljoni eurot ja koguomavahendite suhe koguriskipositsioonis (koguomavahendite suhtarv) peab olema vähemalt 11.5% (12.5% kuni 31.07.2016). Grupile kehtivad ka Pillar 1 riskide ja Pillar 2 riskide lisanõuded, mis võtavad arvesse Grupi spetsiifilisi omadusi ja riski profiile. Grupi kapitaliks ehk omavahenditeks on esimese ja teise taseme omavahendid nagu need on määratud pangandusmääruses (31.12.2016: 23 644 tuhat eurot, 31.12.2015: 23 644 tuhat eurot). Koguomavahendite suhtarv oli 24.74% seisuga 31.12.2016 (24.86% seisuga 31.12.2015). Juhkonna hinnangul, Grupp on vastavuses kõikidega välis- ja sisemiste kapitali juhtimise nõuetega seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015.

Kapitalivajaduse leidmiseks prognoositakse bilansipositsioone, võttes aluseks võimalikke muutusi erinevate riskiga kaalutud varade ja omakapitalikirjete lõikes ning soovitud kapitalitasemete hoidmise. Kapitali planeerimisel ja äriplaani koostamisel kesk- ja lühiajalises perspektiivis arvestatakse selliseid näitajaid nagu kapitaliseerituse tase, minimaalne ja soovitav omakapitali määr, omakapitali kordaja (leverage), tähtjaliste hoiuste katmise tase kontserni omavahenditega, kõrglikviidsete aktive summa ning vastuvõetud riski ja likviidsusestrateegiad.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruses (EL) nr 575/2013 sätestatud kapitali adekvaatsuse normatiivide täitmine Grupi poolt on toodud tegevusaruande punktis 2.13 „Avalikustatav teave“.

Lisa 5. Nõuded keskpangale

Vastavalt Euroopa Keskpanga nõuetele on kehtestatud Eestis tegutsevatele krediidasutustele kohustusliku reservi nõue. Kohustusliku reservi nõude arvestuse baasi hulka kuuluvad kõik krediidasutuse poolt võõrvahendite kaasamise teel saadud bilansilised kohustused ja tingimuslikest kohustustest konsolideerimisgruppi kuuluvate residentsete finantseerimisasutuste kohustuste katteks väljastatud finantsgarantiid. Kohustusliku reservi nõude suurus arvutatakse kuu lõpu bilansi alusel ja peab olema täidetud aruandeperioodil keskmisena. 2016 ja 2015 aasta jooksul oli Tallinna Äripank nimetatud nõudega vastavuses. Seisuga 31. detsember 2016 moodustavad nõuded keskpangale 47 925 tuhat eurot (31.12.2015: 11 688 tuhat eurot). Reservinõue 31.12.2016 seisuga oli 1 494 tuhat eurot (31.12.2015: 1 811 tuhat eurot), seega on vabu vahendeid Eesti Pangas seisuga 31.12.2016 46 431 tuhat eurot (31.12.2015: 9 877 tuhat eurot), mis on kajastatud raha ekvivalentidena.

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Arvelduskonto päevalõpu jääk kuu keskmisena	29 962	10 819
Kohustusliku reservi nõue kuu keskmisena	1 527	1 734
Kohustusliku reservi ületäitmine kuu keskmisena	28 435	9 236

2016. aastal teenis Grupp keskpangas arvelduseks hoitavatelt vahenditelt intressi summas 0,1 tuhat eurot (2015: 1 tuhat eurot).

2014. aastast kehtestas Euroopa Keskpank hoiustamise püsivõimaluse negatiivse intressimäära. Negatiivne intressimäär kehtib ka kohustusliku reservi nõudeid ületavatele keskmistele reservihoiustele ja muudele eurosüsteemis hoitavatele hoiustele. Muudatus jõustus 11. juunil 2014. 2016. aastal olid Grupi negatiivse intressimäära kulud 170 tuhat eurot (2015: 4 tuhat eurot).

Lisa 6. Nõuded krediidasutustele

Nõuded krediidasutustele jagunevad järgnevalt:

		(tuhandetes eurodes)	
	Lisa	31.12.2016	31.12.2015
Nõudmiseni deposiidid:			
OECD maade pankades		53 095	62 067
Eesti pankades		12 922	34
SRÜ maade pankades		2 064	5 628
Mitte OECD maade pankades		-	65 651
Nõudmiseni deposiidid kokku		68 081	133 380
Üleölaenud:			
Eesti pankades		18 974	-
Üleölaenud kokku		18 974	-
Tähtajalised deposiidid:			
OECD maade pankades		20 878	9 593
Eesti pankades		2 003	-
Tähtajalised deposiidid kokku		22 881	9 593
Kokku nõuded krediidasutustele		109 936	142 973
Miinus: nõuete allahindlus	7, 19	-	-1 816
Kokku nõuded krediidasutustele, neto		109 936	141 157

Seisuga 31. detsember 2015 sisaldasid nõudmiseni hoiused SRÜ maade pankades muuhugas nõuet „International Joint-Stock Bank“-a, Moskva, Venemaa, vastu summas 4 243 tuhat eurot, kelle tegevuslitsents finantsseisundi halvenemise tõttu 03.02.2016 Venemaa Keskpanga poolt tagasi võeti. Tagasiulatuvalt seisuga 31. detsember 2015 olid nõuded selle krediidasutuse vastu osaliselt alla hinnatud summas -1 816 tuhat eurot (kahjumi suurus). 12. veebruaril 2016.a. loovutas Grupp selle nõude osa nominaalväärtuses 2 300 tuhat eurot (Lisa 19, 27).

Tähtajaliste deposiitide lõpptähtajad on 2017. aastal. Seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 oli tähtajaliste deposiitide keskmine intressimäär vastavalt 0,69% ja 0,27%.

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 toodud krediidasutustele nõuete analüüs krediitkvaliteedi järgi Standard and Poor's ja Fitch's reitingute põhjal (nõuded, mis ei ole aegunud ega allahinnatud).

31.12.2016

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga A-1+ kuni A-1	49 464	1 901	51 365
- reitinguga A-2	35 527	18 977	54 504
- reitinguga BBB- kuni B	2 064	-	2 064
- ilma reitinguta	-	2 003	2 003
Kokku	87 055	22 881	109 936

31.12.2015

(tuhandetes eurodes)

	Nõudmiseni deposiidid	Tähtajalised deposiidid	Kokku
Nõuded krediidasutustele			
- reitinguga A-1+ kuni A-1	5 610	-	5 610
- reitinguga A-2	122 142	9 593	131 735
- reitinguga BBB-	1 385	-	1 385
Kokku	129 137	9 593	138 730

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Vastavalt pangandusmäärusele võib nõuetele reitinguta krediidasutuste vastu, mille tegelik tähtaeg on kuni kolm kuud, määrata riskikaal 20%. 31.12.2016 seisuga ilma reitinguta positsioonid olid nõuded Eesti pankade vastu, millele rakendatud riskikaal 20%.

Grupp lähtub vahendite paigutamisel teistesse krediidasutustesse eelkõige varasemast koostööst omandatud kogemustest. Regulaarselt jälgitakse nende krediidasutuste finantsaruandeid, kus vahendeid hoitakse ning jälgitakse nõuete kvaliteeti.

Lisa 7. Nõuded klientidele

Laenu liik	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Laenu liik		
Laenuid juriidilistele isikutele	34 843	34 247
Investeeringulaenuid	25 561	23 179
Arvelduslaenuid	5 553	4 492
Liisingud	796	4 045
Muud laenuid	2 933	2 531
Laenuid eraisikutele	3 305	2 536
Eluasemelaenuid ja liisingud	2 439	2 055
Muud laenuid ja liisingud	866	481
Kokku laenuid klientidele	38 148	36 783
Miinus: nõuete allahindlus	-3	-69
Kokku laenuid klientidele, neto	38 145	36 714

Juriidilistele isikutele muude laenuid all on kajastatud:

- pangas: nõuded finantseerimisasutusele, krediitkaardivõlgnevused, loovutatud nõuded;
- liisingus: faktooring, võlaajutamise lepingud ja liisingu poolt lõpetatud lepingud.

Muude laenuid all summas 1 919 tuhat eurot (2015: oli kajastatud „Muude nõuete“ all summas 1 964 tuhat eurot) on kajastatud panga poolt inkassofirmale ja kolmandale firmale üle antud nõuded. Nõude loovutamise lepingu järgi läksid nõude omandajale üle lepingus sätestatud tingimustel tagamiseks seatud tagatised ja neist tulenevad õigused. Inkasso firma kohustub pangale maksma 95% võlgnikult laekunud summast (kuid mitte rohkem kui kokkulepitud nõude hind) ning maksmise kohustus tekib vaid pärast raha laekumist. Panga nõue inkasso firma vastu on lisaks tagatud I järjekoha hüpoteegiga kinnisvarale ning garantiiga. Kinnisvara turuhind on sõltumatu hindamiseksperdi Arco Vara AS poolt koostatud hindamisakti alusel 1,2 mln eurot ning garantiiga. Panga nõue kolmanda firma vastu kuulub tagasimaksmisele nelja aasta jooksul alates lepingu sõlmimisest. Tagasimaksed toimuvad vastavalt kokkuleppele, restructureeritud nõuded ei ole viivitatud seisuga 31.12.2016 (ka 31.12.2015).

Eraisikutele muude laenuid ja liisingute all on kajastatud:

- pangas: kõik laenuid eraisikutele, mis ei ole eluasemelaenuid (arvelduslaen, plaaniline laen, krediitkaardivõlgnevus);
- liisingus: kõik muud liisingud, mis ei ole eluasemega seotud (näiteks sõiduautode liisingud).

Nõuete allahindlus

2016

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	31.12.2015	Tehtud uusi allahindlusi	Allahindluste vähendamine	Bilansist maha kantud	31.12.2016
Laenuid juriidilistele isikutele	69	10	-	76	3
Investeeringislaenuid	69	10	-	76	3
Laenuid eraisikutele	-	4	-	4	-
Muud laenuid ja liisinguid	-	4	-	4	-
Nõuded krediitiasutustele:	1 816	2 300	2 300	1 816	-
Muud nõuded krediitiasutustele (Lisa 6)	1 816	2 300	2 300	1 816	-
Kokku	1 885	2 314	2 300	1 896	3

2015

(tuhandetes eurodes)

Nõude liik	31.12.2014	Tehtud uusi allahindlusi	31.12.2015
Laenuid juriidilistele isikutele	69	-	69
Investeeringislaenuid	69	-	69
Nõuded krediitiasutustele:	-	1 816	1 816
Muud nõuded krediitiasutustele (Lisa 6)	-	1 816	1 816
Kokku	69	1 816	1 885

Nõuded tagatise liigi järgi

2016

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Kommerts-pant	Käendus	Liising-vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenuid juriidilistele isikutele	28 954	2 937	2 015	758	174	5	34 843
Investeeringislaenuid	22 105	2 825	630	-	-	1	25 561
Arvelduslaenuid	4 936	112	505	-	-	-	5 553
Liisinguid	35	-	3	758	-	-	796
Muud laenuid	1 878	-	877	-	174	4	2 933
Laenuid eraisikutele	2 756	-	408	29	51	61	3 305
Eluasemelaenuid ja liisinguid	2 439	-	-	-	-	-	2 439
Muud laenuid ja liisinguid	317	-	408	29	51	61	866
Kokku laenuid klientidele	31 710	2 937	2 423	787	225	66	38 148

* Muud nõuete tagatised sisaldavad laekumisi kontole, tagatishoiuseid.

2015

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Hüpoteek	Kommerts-pant	Käendus	Liising-vara	Tagamata	Muud*	Kokku
Laenuid juriidilistele isikutele	23 895	3 476	536	4 045	312	19	32 283
Investeeringislaenuid	19 569	3 369	241	-	-	-	23 179
Arvelduslaenuid	4 326	107	59	-	-	-	4 492
Liisinguid	-	-	-	4 045	-	-	4 045
Muud laenuid	-	-	236	-	312	19	567
Laenuid eraisikutele	2 374	-	12	57	32	61	2 536
Eluasemelaenuid ja liisinguid	2 049	-	-	6	-	-	2 055
Muud laenuid ja liisinguid	325	-	12	51	32	61	481
Kokku laenuid klientidele	26 269	3 476	548	4 102	344	80	34 819

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Nõuete analüüs tähtaja ületamise lõikes

2016

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Laenuid juriidilistele isikutele				Laenuid eraisikutele		Kokku
	Investee- rimislae- nud	Arvel- dus- laenuid	Liisin- gud	Muud laenuid	Elu- aseme- laenuid ja liisingud	Muud laenuid ja liisingud	
Tähtaega mitte ületanud, s.h.	25 492	4 524	782	2 929	2 439	813	36 979
allahindamata	25 492	4 524	782	2 929	2 439	813	36 979
Tähtaja ületanud, kuid allahindamata	53	1 029	14	4	-	53	1 153
viivitatud kuni 30 päeva	16	-	2	4	-	15	37
viivitatud 30-60 päeva	-	-	4	-	-	36	40
viivitatud 60-90 päeva	-	-	8	-	-	2	10
viivitatud üle 90 päeva	37	1 029	-	-	-	-	1 066
Tähtaja ületanud ja individuaalselt allahinnatud	16	-	-	-	-	-	16
viivitatud 60-90 päeva	16	-	-	-	-	-	16
Kokku laenuid klientidele	25 561	5 553	796	2 933	2 439	866	38 148
Miinus: laenuõuete allahindlus	-3	-	-	-	-	-	-3
Kokku laenuid klientidele, neto	25 558	5 553	796	2 933	2 439	866	38 145

2015

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Laenuid juriidilistele isikutele				Laenuid eraisikutele		Kokku
	Investee- rimislae- nud	Arvel- dus- laenuid	Liisin- gud	Muud laenuid	Elu- aseme- laenuid ja liisingud	Muud laenuid ja liisingud	
Tähtaega mitte ületanud, s.h.	22 951	3 356	4 039	546	2 055	428	33 375
allahindamata	22 951	3 356	4 039	546	2 055	428	33 375
Tähtaja ületanud, kuid allahindamata	152	1 136	5	21	-	53	1 367
viivitatud kuni 30 päeva	152	136	5	21	-	53	367
viivitatud 30-60 päeva	-	-	-	-	-	-	-
viivitatud üle 90 päeva	-	1 000	-	-	-	-	1 000
Tähtaja ületanud ja individuaalselt allahinnatud	77	-	-	-	-	-	77
viivitatud 60-90 päeva	77	-	-	-	-	-	77
Kokku laenuid klientidele	23 180	4 492	4 044	567	2 055	481	34 819
Miinus: laenuõuete allahindlus	-69	-	-	-	-	-	-69
Kokku laenuid klientidele, neto	23 111	4 492	4 044	567	2 055	481	34 750

Tähtaega mitte ületanud laenude jaotus krediitklasside lõikes

2016

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Laenuid juriidilistele isikutele				Laenuid eraisikutele		Kokku
	Investeeringulaenu	Arvelduslaenu	Liisingud	Muud laenu	Eluaseme-laenu ja liisingud	Muud laenu ja liisingud	
Tähtaega mitte ületanud ja allahindamata	25 492	4 524	782	2 929	2 438	814	36 979
krediitklass A	11 396	709	243	1 051	2 034	775	16 208
krediitklass B	9 598	3 765	39	1 878	355	37	15 672
krediitklass C	4 498	50	500	-	49	2	5 099

2015

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Laenuid juriidilistele isikutele				Laenuid eraisikutele		Kokku
	Investeeringulaenu	Arvelduslaenu	Liisingud	Muud laenu	Eluaseme-laenu ja liisingud	Muud laenu ja liisingud	
Tähtaega mitte ületanud ja allahindamata	22 951	3 356	4 039	546	2 055	428	33 375
krediitklass A	10 646	2 934	256	546	1 689	406	16 477
krediitklass B	11 280	372	3 257	-	366	18	15 293
krediitklass C	1 025	50	526	-	-	4	1 605

Bilansivälise riskipositsioonide jaotus krediitklasside lõikes

2016

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Bilansivälised riskipositsioonid			Kokku
	Garantiid	Laenulemiivid	Kasutamata faktooringud	
Tähtaega mitte ületanud ja allahindamata	1 244	1 266	669	3 179
krediitklass A	1 151	1 026	669	2 846
krediitklass B	93	240	-	333

2015

(tuhandetes eurodes)

Kohustuse liik	Bilansivälised riskipositsioonid			Kokku
	Garantiid	Laenulemiivid	Kasutamata faktooringud	
Tähtaega mitte ületanud ja allahindamata	1 633	1 851	531	4 015
krediitklass A	1 611	1 734	531	3 876
krediitklass B	22	117	-	139

Allahinnatud ja viivitatud laenude tagatised

2016

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega		Nõuded mittepiisava tagatisega	
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglase väärtus
Tähtaja ületanud, kuid allahindamata	1 109	1 824	44	16
Investeeringislaenu	53	95	-	-
Arvelduslaenu	1 029	1 570	-	-
Liisingud	8	12	6	6
Muud laenu	4	90	-	-
Eluasemelaenu ja liisingud eraisikutele	-	-	-	-
Muud laenu ja liisingud eraisikutele	15	57	38	10
Tähtaja ületanud ja individuaalselt allahinnatud	-	-	16	13
Investeeringislaenu	-	-	16	13
Kokku laenu klientidele	1 109	1 824	60	29

Piisava tagatisega nõuete all on kajastatud nõuded, mis on täielikult tagatud tagatisega, ja mittepiisava tagatisega nõuete all on kajastatud nõuded, mis on mittetäielikult tagatud tagatisega.

2015

(tuhandetes eurodes)

Laenu liik	Nõuded piisava tagatisega		Nõuded mittepiisava tagatisega	
	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglase väärtus	Nõuete Bilansiline väärtus	Tagatise õiglase väärtus
Tähtaja ületanud, kuid allahindamata	1 359	2 342	8	-
Investeeringislaenu	152	309	-	-
Arvelduslaenu	1 136	1 867	-	-
Liisingud	5	11	-	-
Muud laenu	20	45	1	-
Eluasemelaenu ja liisingud eraisikutele	-	-	-	-
Muud laenu ja liisingud eraisikutele	46	110	7	-
Tähtaja ületanud ja individuaalselt allahinnatud	-	-	77	13
Investeeringislaenu	-	-	77	13
Kokku laenu klientidele	1 359	2 342	85	13

Järgnevalt on seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 esitatud Grupi laenu klientidele lõpptähtaja järgi.

(tuhandetes eurodes)

	2016	2015
Nõudmiseni	174	309
Tähtajaks tasumata kuni 3 kuud	1 169	1 444
3-12 kuud	4 540	2 135
1-2 aasta	7 671	435
2-5 aastat	1 550	3 833
üle 5 aasta	6 419	5 847
Kokku laenu klientidele	16 625	20 816
Kokku laenu klientidele	38 148	34 819

Selles tabelis tähtajaks tasumata laenu on laenu, mille lõpptähtajaks ei ole tagasi makstud.

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringud

Liisingute neto- ja brutoinvesteeringu ning tulevikus teenitava renditulu analüüs seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 on järgnev:

	(tuhandetes eurodes)	
	Nõuete nüüdisväärtus	
	31.12.2016	31.12.2015
Kokku nõuete brutoinvesteeringud	1 279	5 541
Tähtajaga kuni 1 aasta	288	592
Tähtajaga 1 kuni 5 aastat	912	1 981
Tähtajaga üle 5 aasta	79	2 968
Miinus: Tulevaste perioodide intressitulu	-450	-1 373
Kokku nõuete nüüdisväärtus	829	4 168
Sh.:		
pikaajalised nõuded (üle 1 aasta)	662	3 787
lühiajalised nõuded (alla 1 aasta)	167	381

Nõuded klientidele tegevusalade lõikes on esitatud lisa 4 „Riskijuhtimine“, lk. 57.

Nõuded klientidele valuutade lõikes on esitatud lisa 4 „Riskijuhtimine“, lk. 60.

Nõuded klientidele riikide lõikes on esitatud lisa 4 „Riskijuhtimine“, lk. 59.

Lisa 8. Muu vara

Muu vara jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Finantsvarad, s.h	372	885
-rahad teel	288	739
-intressid*	-	73
-muu debitoorne võlgnevus	47	36
-väärtpaberid	37	37
Muud varad, s.h.	2 273	1 941
-ülevõetud vara	1 774	1 711
-ettemakstud tulevaste perioodide kulud	382	172
-muud varad	44	30
-mündid	23	24
-maksude ettemaksed	50	4
Kokku	2 645	2 826

*Alates 01. jaanuarist 2016. aastast on kogunenud intressid kajastatud koos nõuete põhisummadega. Võrdlusandmed ei ole tagasiulatuvalt korrigeeritud arvestades mõju ebaolulisust.

Lisaks vt lisa 4, 25.

Ülevõetud vara

	(tuhandetes eurodes)			
	Lennuk	Kinnisvara	Muu	Kokku
Jääk 31.12.2014	-	332	-	332
Jääk 31.12.2015	1 507	204	-	1 711
Jääk 31.12.2016	1 518	204	52	1 774

Grupp ei ole müünud 2016. aasta jooksul laenulepingute alusel tagatisena hoidud vara (2015: müüs summas 128 tuhat eurot). Ülevõetud varade realiseerimisest saadud vahenditega vähendatakse võlgnetavat summat. Kinnisvara on finantsseisundi aruande koostamise päeval ümber hinnatud sõltumatu eksperdi poolt õiglasesse väärtusesse lähtudes turul tehtud võrreldavatest tehingutest. Grupi juhtkond on seisukohal, et ülevõetud lennuki neto realiseerimisväärtus moodustab vähemalt 1 518 tuhat eurot (s.h. allahindlus summas 266 tuhat eurot) ning lisa allahindlus seisuga 31.12.16 ei ole nõutud. Grup plaanib lennuki ära müüma 2017. aasta märtsis. Ülevõetud varad on Grupi finantsseisundi aruandes kajastatud kirjel „Muu vara“. Kahjumid ümberhindlusest on kajastatud kasumiaruandes.

Lisa 9. Põhivarad

Materiaalne põhivara jaguneb järgnevalt:

(tuhandetes eurodes)

	Parendused renditud põhivarale	Ehitised	Sõidukid	Kontori tehnika	Ettemak- sed	Kokku põhivarad
Soetusmaksumus						
Seisuga 31. detsember 2014	1 335	1 233	137	1 575	17	4 297
Soetamine	-	-	-	-	134	134
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	151	-151	-
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	-59	-	-59
Väljaminek seoses müügiga	-	-	-17	-	-	-17
Seisuga 31. detsember 2015	1 335	1 233	120	1 667	-	4 355
Soetamine	-	-	-	343	1 849	2 192
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	-108	-	-108
Ümberklassifitseerimine põhivara ettemaksust	-	-	-	181	-181	-
Seisuga 31. detsember 2016	1 335	1 233	120	2 083	1 668	6 439
Akumuleeritud kulum						
Seisuga 31. detsember 2014	-722	-163	-75	-1 291	-	-2 251
Perioodi kulum	-37	-26	-21	-145	-	-229
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	59	-	59
Väljaminek seoses müügiga	-	-	17	-	-	17
Seisuga 31. detsember 2015	-759	-189	-79	-1 377	-	-2 404
Perioodi kulum	-37	-25	-20	-167	-	-249
Amortiseerunud põhivara bilansist välja kandmine	-	-	-	108	-	108
Seisuga 31. detsember 2016	-796	-214	-99	-1 436	-	-2 545
Jääkväärtus						
Seisuga 31. detsember 2014	613	1 070	62	284	17	2 046
Seisuga 31. detsember 2015	576	1 044	41	290	-	1 951
Seisuga 31. detsember 2016	539	1 019	21	647	1 668	3 894

Ülalmainitud põhivarad ei ole panditud kolmandatele osapooltele. TBB Liisingu ASi põhivara jääkväärtuses 319 tuhat eurot on antud kiirliisingusse (kasutusrendi baasil). Ülejäänud põhivara on Tallinna Äripanga AS ja teiste Gruppi kuuluvate ettevõtete enda kasutuses.

Lisa 10. Kinnisvarainvesteeringud

Kinnisvarainvesteeringuna on kajastatud TBB Invest AS-i ja Morgan Trade AS-i poolt ostetud maad, mis on kajastatud õiglases väärtuses (vt lisa 25).

Kinnisvarainvesteeringu saldo muutuste analüüs:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Saldo aasta alguses	9 687	10 016
Soetatud	18	2
Müüdid	-251	-326
Kasum õiglase väärtuse ümberhindlusest	143	11
Kahjum õiglase väärtuse ümberhindlusest	-163	-16
Ümberklassifitseerimine kapitalirendi investeeringust	3 403	-
Saldo aasta lõpus	12 837	9 687

Kapitalirendi investeeringust ümberklassifitseeritud on kinnisvara, mida varem renditi välja kapitalirendi tingimustel.

2016. aastal teenis Grupp kinnisvarainvesteeringutelt tulu summas 98 tuhat eurot, kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 62 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 27 tuhat eurot. 2015. aastal saadi tulu summas 150 tuhat eurot, ning kinnisvarainvesteeringu haldamisega seotud otsesed kulud moodustasid 38 tuhat eurot, s.h. renditulu teenivatele kinnisvarainvesteeringutele tehtud kulud summas 26 tuhat eurot.

Kinnisvarainvesteeringult saadud renditulud, haldamisega seotud kulud on kajastatud kasumiaruandes vastavalt kontodel „Muud tegevustulud” ja „Muud tegevuskulud”. Kinnisvarainvesteeringute ümberhindlusest saadud kasumid või kahjumid on kajastatud kasumiaruandes eraldi kontodel.

Kinnisvarainvesteeringud on seisuga 31.12.2016.a. (ka 31.12.2015) hinnatud osaliselt Grupi juhtkonna ja osaliselt sõltumate kinnisvarahindajate poolt. Grupivälistel kinnisvarahindajatel on hindamiseks vajalik kvalifikatsioon ning eelnev kogemus sarnaste asukohtade ning turusegmentide hindamisel. Kõik sõltumate ekspertide poolt tehtud hinnangud on üle vaadatud Grupi juhtkonna poolt. Juhtkond on hinnanud kõiki olulisi sisendeid, mida sõltumatu ekspert on oma hindamisaktis kasutanud ning väärtuse muutuse puhul teinud võrdluses eelmise aastaga ümberhindluse.

Grupi juhtkonna poolt tehtud kinnisvarainvesteeringu objektide hindamise aluseks on olnud eelnevatel aastatel professionaalsete hindajate poolt tehtud hindamisaktid, Maa-ametis deklareeritud andmed sooritatud kinnisvara tehingute kohta erinevates Eesti piirkondades ning City24 avaldatud andmed müügis olevate analoogsete kinnisvaraobjektide kohta.

Kinnisvarainvesteeringute turuväärtuse tase sõltub üldisest makromajanduslikust olukorrast, nõudluse ja pakkumise suhtest vastavat tüüpi kinnisvarainvesteeringute osas, intressimäärast, vaba kapitali kogusest ning likviidsusest finantsturgudel. Lisaks sellele sõltub konkreetse kinnisvaraobjekti õiglase väärtuse vara asukohast, selle kasutusõigustest, võimalikest alternatiividest antud piirkonnas ja konkreetsele kinnisvaraobjektile loodud arendusprojekti kontseptsioonist. Kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse hinnang põhineb hinnangutel, eeldustel ja ajaloolisel kogemusel korrigeerituna kehtivate turutingimuste ja teiste faktoritega,

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

mida juhatus pidevalt oma parimate teadmistega ja olemasoleva informatsiooni baasil ümber hindab. Seetõttu on juba tulenevalt definitsioonist ja võttes arvesse, et hinnangute tegemisel on lähtutud reast eeldustest, mis ei pruugi kõik hinnatud moel realiseeruda, tegemist olulise riskiga. See võib kaasa tuua olulise muutuse kinnisvarainvesteeringute bilansilise väärtuse osas tulevastel perioodidel.

Grupi kinnisvarainvesteeringute õiglase väärtuse määramisel on kasutatud võrreldavate tehingute meetodit. Tulenevalt Eesti kinnisvaraturu vähesest likviidsusest on kõikide hindamiste puhul hindajad vähemal või rohkemal määral pidanud kasutama olulisi turul mittevaadeldavaid sisendeid, mistõttu on kogu kinnisvarainvesteeringu õiglase väärtuse määratud õiglase väärtuse hierarhia tasemel 3. 2016. aasta jooksul ei ole kinnisvarainvesteeringuid muudele õiglase väärtuse hierarhia tasemetele klassifitseeritud.

Võrdlustehingute meetodil kasutatud ruutmeetri hinna sisendi määramisel on lähtutud turutingimustel toimunud sarnaste objektidega tehingutest.

2016

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa	7 021	33.75	+10% -10%	702 -702
Tallinn	Elamumaa, ärimaa, ühiskondlike ehitiste maa	3 955	123.02-4826.95	+10% -10%	396 -396
Harjumaa	Maatulundusmaa, elamumaa, tootmismaa, transpordimaa	1 176	0.20-357.14	+10% -10%	118 -118
Saaremaa	Elamumaa, maatulundusmaa	407	0.15-1.64	+10% -10%	41 -41
Raplamaa	Maatulundusmaa	154	0.31-0.80	+10% -10%	15 -15
Muu	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, maatulundusmaa	124	2.38-28.85	+10% -10%	12 -12
Kokku		12 837			

2015

(tuhandetes eurodes)

Piirkond	Sihtotstarve	Bilansiline väärtus	Väärtus (eur/m ²)	Võimalik muutus	Mõju väärtusele
Viimsi vald	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, sotsiaalmaa	7 021	33.75	+10% -10%	702 -702
Tallinn	Elamumaa, ärimaa, ühiskondlike ehitiste maa	524	123.02-1087.24	+10% -10%	52 -52
Harjumaa	Maatulundusmaa, elamumaa, tootmismaa, transpordimaa	1204	0.20-357.14	+10% -10%	120 -120
Saaremaa	Elamumaa, maatulundusmaa	427	0.15-1.64	+10% -10%	43 -43
Raplamaa	Maatulundusmaa	138	0.31-0.80	+10% -10%	14 -14
Muu	Elamumaa, ärimaa, tootmismaa, maatulundusmaa	373	2.38-28.85	+10% -10%	37 -37
Kokku		9 687			

Lisa 11. Võlgnevus krediidasutustele

Võlgnevus krediidasutustele jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Nõudmiseni hoiused	6	60
Kokku	6	60

Lisa 12. Võlgnevus klientidele

Võlgnevus klientidele jaguneb sektorite kaupa järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Juriidilised isikud	129 246	126 397
Eraisikud	49 043	48 304
Kokku	178 289	174 701

Järgnevalt on toodud hoiuste analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Nõudmiseni hoiused	139 107	136 044
Tähtajaga kuni 3 kuud	10 010	10 128
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	19 590	20 132
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	9 582	8 397
Kokku	178 289	174 701

Lisa 13. Muud võlad

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
KredEX	46	60
MES	5 000	4 820
Kokku	5 046	4 880

Muude võlgadena on kajastatud Maaelu Edendamise Sihtasutustelt (MES) saadud laenud põllu- majandusettevõtete sihtfinantseerimiseks Panga kaudu summas 4 992 tuhat eurot ja TBB Liisingu kaudu 8 tuhat eurot.

2016. aastal teostab pank jätkuvalt 2014. aastal alustatud koostöö KredEx Sihtasutusega stardilaenude väljastamiseks. Koostöö eesmärgiks on alustavate ettevõtjate finantseerimisvõimaluste ühine parandamine. Pank finantseerib Sihtasutuselt saadavate rahaliste vahendite arvelt ettevõtja äritegevust.

Järgnevalt on toodud muude võlade analüüs tähtajalisuse järgi:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Tähtajaga kuni 3 kuud	38	60
Tähtajaga 3 kuud kuni 1 aasta	95	48
Tähtajaga 1 aasta kuni 5 aastat	1 104	852
Tähtajaga üle 5 aasta	3 809	3 920
Kokku	5 046	4 880

Initsialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud sisemine intressimäär oli seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 vastavalt 0,97% ja 1,05%. KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 vastavalt 3,81% ja 4,12%.

Lisa 14. Muud kohustused ja viitvõlad

Muud kohustused ja viitvõlad jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Finantskohustused, s.h.	7 096	2 322
-maksed teel	6 790	1 954
-muud võlad	306	134
-intressivõlad*	-	234
Muud kohustused (viitvõlad)	1 976	235
Kokku	9 072	2 557

*Alates 01. jaanuarist 2016. aastast on kogunenud intressid kajastatud koos kohustuste põhisummadega. Võrdlusandmed ei ole tagasiulatuvalt korrigeeritud arvestades mõju ebaolulisust.

Lisaks vt lisa 4.

Lisa 15. Aktsiakapital

Seisuga 31. detsember 2016 koosnes Tallinna Äripanga aktsiakapital 25 500 000 lihtaktsiast nimiväärtusega 1 euro aktsia kohta (31.12.2015: 25 500 000 lihtaktsiat).

Vastavalt 16. märtsil 2015. Finantsinspeksioonilt saadud nõusolekule ja 25. märtsil 2015. aastal toimunud aktsionäride erakorralisel üldkoosolekul vastuvõetud otsusele oli aktsiakapital suurendatud allutatud laenu lepingust tuleneva nõude ja aktsiate väljalaskehinna tasaarveldamise teel summas 7 000 tuhat eurot (vt lk.38). Seisuga 31.03.2015 oli uus aktsiakapital suuruses 25 500 tuhat eurot registreeritud Äriregistris. Vastavalt Krediidiasutuste seadusele peavad krediidiasutuse omavahendid olema vähemalt 5 miljonit eurot. Tallinna Äripanga aktsiakapital vastab toodud nõuetele.

Reservkapital (781 tuhat eurot seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015) on Eesti Äriseadustikuga ette nähtud kohustuslik reserv, mida võib üldkoosoleku otsusel kasutada kahjumi katmiseks, kui seda pole võimalik katta aktsiaseltsi vabast omakapitalist, samuti aktsiakapitali suurendamiseks. Reservkapitali moodustatakse kasumieraldistest ning seda ei saa jaotada aktsionäridele.

Lisa 16. Tingimuslikud varad ja kohustused

	(tuhandetes eurodes)			
	31.12.2016		31.12.2015	
	Nõuded	Kohustused	Nõuded	Kohustused
Tühistamatud ja tühistatavad tehingud, s.h.	-	3 179	-	4 016
Garantiid ja muud sarnased tühistamatud tehingud sh finantsgarantii	-	1 244	-	1 633
Krediidiliinide ja arvelduskrediitide kasutamata osa	-	619	-	1 071
Muud tühistamatud tehingud*	-	647	-	781
Kasutamata faktooringud	-	669	-	531

*Muude tühistamatute tehingute all on kajastatud krediitkaardi limitide kasutamata jäägid.

AS-is Tallinna Äripank ja tutarettevõtjates maksuhaldur 2016. a. maksurevisjoni ei teostanud. Maksuhalduril on õigus kontrollida ettevõtja maksuarvestust kuni 5 aasta jooksul

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

maksudeklaratsiooni esitamise tähtjast ning vigade tuvastamisel määrata täiendav maksusumma, intressid ning trahvi. Grupi juhtkonna hinnangul ei esine asjaolusid, mille tulemusena võiks maksuhaldur määrata ettevõtjale olulise täiendava maksusumma.

Seisuga 31. detsember 2016 Tallinna Äripanga AS ja TBB Liisingu AS vastu on käimas kohtumenetlus tsiviilasjas nr 2-16-8552 OÜ Johnny H.W (pankrotis) pankrotihaldur Veli Kraavi haginõudes tehingute tagasivõitmiseks või solidaarselt kahju summas 2 740 tuhat eurot hüvitamiseks. Kostjad leiavad, et haginõue ei kuulu rahuldamisele. Eelpooltoodust tulenevalt hindab juhtkond ebatõenäoliseks võimaliku kahju saamise ning seetõttu ei ole Grupp moodustanud eraldisi võimalike kahjude hüvitamiseks.

Seisuga 31. detsember 2016 ei ole Tallinna Äripangal ühisesse konsolideerimisgruppi kuuluvatel AS-il Morgan Trade ning AS-il TBB Invest ühtegi kohtu- ega arbitraažimenetluses olevat asja, millest võiks tulevikus Grupi ettevõtetele tekkida olulist kahju.

Lisa 17. Intressitulu

Intressitulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Laenudelt	1 672	1 561
Deposiitidelt	225	423
Liisingtegevusest	148	217
Muud	87	51
Kokku	2 132	2 252

Väljastatud laenude keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 oli vastavalt 4,23 ja 4,41%.

Seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 oli tähtjaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär vastavalt 0,69% ja 1,52%.

Kapitalirendilepingute keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 oli vastavalt 5,25% ja 5,28%.

Lisa 18. Intressikulu

Intressikulu jaguneb järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Laenudelt	-54	-86
Negatiivne hoiuseintress pankadele	-208	-4
Deposiitidelt	-627	-574
Kokku	-889	-664

Klientide tähtjaliste deposiitide keskmine efektiivne intressimäär seisuga 31 detsember 2016 ja 2015. aastal oli 1,56% ja 1,52%.

Maaelu Edendamise Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 vastavalt 0,97% ja 1,05%.

KredEx Sihtasutustelt saadud laenude keskmine kaalutud efektiivne intressimäär oli seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 vastavalt 3,8% ja 4,1%.

Lisa 19. Nõuete väärtuse langus

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Kasum	2 482	58
Kahjum	-2 455	-2 002
- mahakantud nõuded	-84	-186
- nõuete allahindlus (Lisa 6, 7)	-2 371	-1 816
Kokku	27	-1 944

Lisa 20. Teenustasutulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Ülekanded	1 632	1 190
Konto hooldustasu	343	283
Pangakaardid	324	289
Laenude ja liisingu teenindamine ja garantiid	137	124
Sularahatehingud	87	58
Väärtpaberite tehingu- ja haldamistasu	19	17
Muud	258	218
Kokku	2 800	2 179

Lisa 21. Teenustasukulu

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Ülekannete teostamine	-433	-334
Andmetöötluse tasud	-261	-260
Kaarditeenused	-236	-239
Inkassatsioon ja sularahateenused	-14	-15
Laenude teenindamine ja garantiide tasud	-13	-10
Muud	-26	-31
Kokku	-983	-889

Lisa 22. Neto kasum/kahjum finantstehingutelt

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Valuutavahetustehingute puhastulu	1 446	765
Dividenditulu	2	3
Kokku	1 448	768

Lisa 23. Palga- ja sotsiaalmaksu kulu

Palga- ja sotsiaalmaksu kulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Juhtkonna palk	-627	-548
Töötajate palk	-1 144	-994
Sotsiaalmaksud	-591	-513
Kokku	-2 362	-2 055

2016. ja 2015. aastal töötas Grupis keskmiselt vastavalt 65 ja 60 töötajat.

Lisa 24. Muud halduskulud

Muud halduskulud jagunevad järgnevalt:

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Turvateenused	-86	-84
Rent	-97	-101
Kommunaalteenused	-55	-50
Hooldus ja remont	-73	-68
Transport	-41	-41
Komanderingukulud	-7	-10
Kommunikatsiooni ja side kulud	-19	-23
Bürootarbed	-21	-21
Turundus	-8	-4
Esinduskulud	-6	-9
Koolituskulud	-8	-13
Muud kulud	-118	-91
Kokku	-539	-515

Lisa 25. Muud tegevustulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Kinnisvarainvesteeringult saadav muu tulu ja renditulu (lisa 10)	469	150
Ülevõetud varalt teenitud tulud (lisa 8)	171	151
Kasum kulla ümberhindlusest	130	107
Trahvid ja viivised	31	48
Muud tegevustulud	25	9
Kokku	826	465

Lisa 26. Muud tegevuskulud

	(tuhandetes eurodes)	
	31.12.2016	31.12.2015
Tagatisfondi osamaksed	-89	-191
Finantsinspektsiooni järelvalvetasud	-88	-73
Kinnisvara haldamisega seotud kulud (lisa 10)	-62	-38
Ülevõetud vara teenindamise kulud (lisa 8)	-491	-173
Kahjum ülevõetud vara ümberhindlusest (lisa 8)	-266	-
Kahjum kulla ümberhindlusest	-89	-110
Muud tegevuskulud	-170	-188
Kokku	-1 255	-773

Lisa 27. Seotud osapooled

Grupi aastaaruande koostamisel on loetud seotud osapoolteks:

- olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted;
- juhatuse ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht;
- eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted.

Seisuga 31. detsember 2016 moodustas AS-i Leonarda Invest osalus 48,45% panga aktsiatest (31.12.2015: 44,45%). Ülejäänud aktsionäride individuaalne osalus oli seisuga 31. detsember 2016 ja 31. detsember 2015 alla 10%. Ükski omanik ei oma kontrolli Grupi üle.

Tehingud seotud osapooltega toimuvad turuväärtuses. Nõudeid seotud osapooltele ei ole seisuga 31.12.2016 ja 31.12.2015 ning mõlema perioodi jooksul alla hinnatud.

Panga juhatuse liikme tagasikutsumisel enne volituste tähtaja lõppu, volituste tähtaegsel lõppemisel ja lepingu ülesütlemlisel Juhatusel liikme pooltel algatusel maksab Pank Juhatusel liikmele hüvitisena sellel ajal juhatuse liikme kehtiva kaheksakuulise tasu summa. Väljamakstavat summat on nõukogul oma otsusega õigus vähendada või väljamaksmist ajatada, võttes arvesse panga jooksvat majandusseisu, sh väljamaksmise mõju panga omavahendite tasemele ja likviidsusele ning juhindudes mõistlikkuse põhimõttest. Panga Grupi kuuluvate teiste äriühingute juhatuse liikmete teenistuslepingute ülesütlemlisel Aktsiaseltsi poolt või lepingu ülesütlemlisel Juhatusel liikme poolt maksab Aktsiaselts Juhatusel liikmele ühekordse hüvitisena 2 (kahe) kuu tasu. Kompensatsiooni summad ei ole märkimisväärsed ning ei avalda mingit mõju Grupi majandusnäitajatele.

Korrespondentpanga „International Joint-Stock Bank“, Moskva, Venemaa, Venemaa Keskpanga poolt 03.02.2016 tegevuslitsentsi tagasivõtmise tagajärjena saadud kahjumi katmiseks 12. veebruaril 2016.a. sõlmiti Panga ja Royal Panaviatic SA (aktsionäri seotud ettevõtte) vahel nõude loovutamise leping, mille alusel loovutas Pank osaliselt oma nõude nominaalväärtuses „International Joint-Stock Bank“ vastu, millega vähendas oma 2016 a. kahjumit 2 300 tuhat euro suuruses summas.

Seotud osapooltega 2016. ja 2015 aastatel toimunud tehingud ja saldod on kajastatud järgnevalt:

2016

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatusel ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2016	-	443	831	1 274
Antud laenud	-	950	6 713	7 663
Laenude tagasimaksed	-	975	6 254	7 229
Saadud intressitulud	-	9	32	41
Hoiuste saldo 31.12.2016	109	817	3 665	4 591
Makstud intressikulud	-	7	13	20
Osutatud teenused	3	6	205	214
Ostetud teenused	-	-	491	491
Väljastatud garantii	-	-	71	71
Muud bilansivälised kohustused	-	195	312	507
Aruandeperioodil makstud palgad	-	506	-	506

Initialiseeritud ainult identifitseerimiseks
 Initialled for the purpose of identification only
 Initsiaalid/initials R.T.
 Kuupäev/date 31.03.2017
 PricewaterhouseCoopers, Tallinn

2015

(tuhandetes eurodes)

	Olulist mõju omavad aktsionärid ja nendega seotud ettevõtted	Juhatuse ja nõukogu liikmed ning nende poolt kontrollitavad äriühingud, siseauditi osakonna juht	Eespool loetletud isikute lähikondlased ja nendega seotud ettevõtted	Kokku
Laenuõuete saldo 31.12.2015	-	468	372	840
Antud laenud	-	1 504	5 794	7 298
Laenude tagasimaksed	-	1 298	5 810	7 108
Saadud intressitulud	-	8	10	18
Hoiuste saldo 31.12.2015	4 834	1 292	4 577	10 703
Makstud intressikulud	-	10	50	60
Osutatud teenused	3	4	181	188
Ostetud teenused	-	-	173	173
Väljastatud garantii	-	-	106	106
Muud bilansivälised kohustused	-	267	482	749
Aruandeperioodil makstud palgad	-	510	-	510

Lisa 28. Emaettevõtte konsolideerimata finantsseisundi aruanne, koondkasumiaruanne, omakapitali muutuste aruanne ja rahavoogude aruanne**TALLINNA ÄRIPANGA FINANTSSEISUNDI ARUANNE**

	(tuhandetes eurodes)	
AKTIVA (VARAD)	31.12.2016	31.12.2015
Sularaha	1 248	1 497
Nõuded	207 379	196 726
Nõuded keskpangale	47 925	11 688
Nõuded krediitiasutustele	109 936	141 157
Nõuded klientidele	49 518	43 881
Muu vara	636	1 164
Kuld	363	322
Aktsiad ja muud väärtpaberid	3 488	3 744
Materiaalne põhivara	3 567	1 943
AKTIVA(VARAD) KOKKU	216 681	205 396
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPIAL)		
Võlgnevus	183 333	179 624
Võlgnevused krediitiasutustele	6	60
Võlgnevused klientidele	178 289	174 701
Muud võlad	5 038	4 863
Muud kohustused ja viitvõlad	8 776	2 414
KOHUSTUSED KOKKU	192 109	182 038
Aktsiakapital	25 500	25 500
Reservid	768	768
Akumuleerunud kahjum	-1 696	-2 910
OMAKAPITAL KOKKU	24 572	23 358
PASSIVA (KOHUSTUSED JA OMAKAPITAL) KOKKU	216 681	205 396

TALLINNA ÄRIPANGA KOONDKASUMIARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2016	2015
Neto intressitulu	1 252	1 600
Intressitulu	2 141	2 264
Intressikulu	-889	-664
Kasum/ kahjum tütarettevõtetesse tehtud investeringu ümberrhindamisest	-256	-81
Neto teenustasu tulu	1 806	1 287
Teenustasutulu	2 789	2 176
Teenustasukulu	-983	-889
Neto kasum finantstehingutelt	1 449	768
Administratiivkulud	-2 754	-2 468
Palgakulu	-1 692	-1 481
Palgaga seonduvad maksud	-564	-492
Muud halduskulud	-498	-495
Materiaalse põhivara kulum	-225	-228
Nõuete väärtuse muutus	166	-1 945
Kasum	2 481	57
Kahjum	-2 315	-2 002
Muud tegevustulud ja -kulud	-224	-347
Muud tegevustulud	186	162
Muud tegevuskulud	-410	-509
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum	1 214	-1 414
Aruandeaasta koondkasum/ kahjum	1 214	-1 414

TALLINNA ÄRIPANGA RAHAVOOGUDE ARUANNE

	(tuhandetes eurodes)	
	2016	2015
Rahavood äritegevusest		
Aruandeaasta puhaskasum/ kahjum	1 214	-1 414
Korrigeerimised:		
Põhivara kulum ja väärtuse langus	225	228
Realiseeritud kahjum allutatud laenu ümberhindamisest	-	449
Realiseerimata kasum/kahjum tütarettevõtete investeeingu ümberhindamisest	256	83
Puhasintressitulu	-1 253	-1 600
Nõuete krediidasutustele ja klientidele muutus	-16 044	-1 078
Muude äritegevusega seotud nõuete ja ettemaksete muutus	414	-460
Äritegevusega seotud kohustuste muutus	10 019	17 300
Saadud intressid	2 077	2 305
Makstud intressid	-836	-635
Kokku rahavood äritegevusest	-3 928	15 178
Rahavood investeerimistegevusest		
Materiaalse põhivara soetus	-1 849	-134
Tütarettevõtte müük	-	1
Aktsiate soetus	-	-24
Kokku rahavood investeerimistegevusest	-1 849	-157
Rahavood kokku	-5 777	15 021
Raha ja raha ekvivalendid perioodi alguses	140 511	125 490
Raha ja raha ekvivalendid perioodi lõpus	134 734	140 511

Raha ja raha ekvivalendina käsitletakse käesolevas aruandes sularaha, korrespondentkontot Eesti Pangas, nõudmiseni hoiuseid ja üleöölaenusid teistes pankades.

	2016	2015
<i>Sularaha</i>	1 248	1 497
<i>Korrespondentkonto Eesti Pangas</i>	46 431	9 877
<i>Nõudmiseni hoiused ja üleöölaenud pankades</i>	87 055	129 137
Raha ja raha ekvivalendid kokku	134 734	140 511

TALLINNA ÄRIPANGA OMAKAPITALI LIIKUMISE ARUANDED 2016. JA 2015. AASTA KOHTA

(tuhandetes eurodes)

	Aksia- kapital	Reservid	Jaotamata kasum	Kokku
Lõppsaldo 31.12.2014	18 500	768	-1 496	17 772
Väljastatud aktsiad	7 000	-	-	7 000
Koondkahjum	-	-	-1 414	-1 414
Lõppsaldo 31.12.2015	25 500	768	-2 910	23 358
Koondkahjum			1 214	1 214
Lõppsaldo 31.12.2016	25 500	768	-1 696	24 572
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste bilansiline väärtus				-3 451
Valitseva ja olulise mõju all olevate osaluste väärtus arvestatuna kapitaliosaluse meetodil				3 459
Korrigeeritud konsolideerimata omakapital 31.12.2015				24 580

SÕLTUMATU VANDEAUDIITORI ARUANNE

Tallinna Äripanga AS aktsionäridele

Meie arvamus

Meie arvates kajastab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne kõigis olulistes osades õiglaselt Tallinna Äripanga AS ja selle tütarettevõtete (koos Kontsern) konsolideeritud finantsseisundit seisuga 31. detsember 2016 ning sellel kuupäeval lõppenud majandusaasta konsolideeritud finantstulemust ja konsolideeritud rahavoogusid kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt.

Meie poolt auditeeritud Kontserni konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne sisaldab:

- konsolideeritud finantsseisundi aruannet seisuga 31. detsember 2016;
- konsolideeritud koondkasumiaruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud rahavoogude aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta;
- konsolideeritud omakapitali muutuste aruannet eeltoodud kuupäeval lõppenud majandusaasta kohta; ja
- konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande lisasid, mis sisaldavad oluliste arvestuspõhimõtete kokkuvõtet ja muud selgitavat infot.

Arvamuse alus

Viisime auditi läbi kooskõlas rahvusvaheliste auditeerimisstandarditega (ISA-d). Meie kohustused vastavalt nendele standarditele on täiendavalt kirjeldatud meie aruande osas „Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga“.

Usume, et kogutud auditi tõendusmaterjal on piisav ja asjakohane meie arvamuse avaldamiseks.

Oleme Kontsernist sõltumatud kooskõlas Rahvusvaheliste Arvestusekspertide Eetikakoodeksite Nõukogu (IESBA) poolt välja antud kutseliste arvestusekspertide eetikakoodeksiga (IESBA koodeks) ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduses sätestatud eetikanõuetega. Oleme täitnud oma muud eetikaalased kohustused vastavalt IESBA koodeksile ja Eesti Vabariigi audiitortegevuse seaduse eetikanõuetele.

Muu informatsioon

Juhatus vastutab muu informatsiooni eest, mis sisaldub konsolideeritud majandusaasta aruandes lisaks konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandele ja meie audiitori aruandele.

Meie arvamus konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kohta ei hõlma muud informatsiooni ja me ei avalda muu informatsiooni kohta kindlustandvat arvamust.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditeerimise käigus on meie kohustus lugeda muud informatsiooni ja kaaluda seda tehes, kas muu informatsioon sisaldab olulisi vasturääkivusi konsolideeritud raamatupidamise aruandega või meie poolt auditi käigus saadud teadmistega või tundub muul viisil olevat oluliselt väärkajastatud. Kui me teeme tehtud töö põhjal järelduse, et muu informatsioon on oluliselt väärkajastatud, oleme kohustatud selle info oma aruandes välja tooma. Meil ei ole sellega seoses midagi välja tuua.

Juhatus ja nende, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandega

Juhatus vastutab konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamise ja õiglase esitamise eest kooskõlas rahvusvaheliste finantsaruandluse standarditega, nagu need on vastu võetud Euroopa Liidu poolt, ja sellise sisekontrollisüsteemi rakendamise eest, nagu juhatus peab vajalikuks, võimaldamaks pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamist.

Konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande koostamisel on juhatus kohustatud hindama Kontserni jätkusuutlikkust, avalikustama vajadusel infot tegevuse jätkuvusega seotud asjaolude kohta ja kasutama tegevuse jätkuvuse printsiipi, välja arvatud juhul, kui juhatus kavatses Kontserni likvideerida või tegevuse lõpetada või tal puudub realistlik alternatiiv eelnimetatud tegevustele.

Need, kelle ülesandeks on valitsemine, vastutavad Kontserni finantsaruandlusprotsessi üle järelevalve teostamise eest.

Audiitori kohustused seoses konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande auditiga

Meie eesmärk on saada põhjendatud kindlus selle kohta, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruanne tervikuna on pettusest või veast tulenevate oluliste väärkajastamisteta, ja anda välja audiitori aruanne, mis sisaldab meie arvamust. Kuigi põhjendatud kindlus on kõrgetasemeline kindlus, ei anna ISA-dega kooskõlas läbiviidud audit garantiid, et oluline väärkajastamine alati avastatakse. Väärkajastamised võivad tuleneda pettusest või veast ja neid peetakse oluliseks siis, kui võib põhjendatult eeldada, et need võivad kas üksikult või koos mõjutada kasutajate poolt konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande alusel tehtavaid majanduslikke otsuseid.

Kooskõlas ISA-dega läbiviidud auditi käigus kasutame me kutsealast otsustust ja säilitame kutsealase skeptitsismi. Samuti me:

- tuvastame ja hindame riske, et konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes võib olla olulisi väärkajastamisi tulenevalt pettusest või veast, kavandame ja teostame auditiprotseduure vastavalt tuvastatud riskidele ning kogume piisava ja asjakohase auditi tõendusmaterjali meie arvamuse avaldamiseks. Pettusest tuleneva olulise väärkajastamise mitteavastamise risk on suurem kui veast tuleneva väärkajastamise puhul, sest pettus võib tähendada varjatud kokkuleppeid, võltsimist, tahtlikku tegevusetust, vääresitiste tegemist või sisekontrollisüsteemi eiramist;
- omandame arusaama auditi kontekstis asjakohasest sisekontrollisüsteemist, selleks, et kujundada auditiprotseduure sobivalt antud olukorrale, kuid mitte selleks, et avaldada arvamust Kontserni sisekontrollisüsteemi tõhususe kohta;
- hindame kasutatud arvestuspõhimõtete asjakohasust ning juhatuse poolt tehtud raamatupidamislike hinnangute ja nende kohta avalikustatud info põhjendatust;
- otsustame, kas juhatuse poolt kasutatud tegevuse jätkuvuse printsiip on asjakohane ning kas kogutud auditi tõendusmaterjali põhjal on olulist ebakindlust põhjustavaid sündmusi või tingimusi, mis võivad tekitada märkimisväärset kahtlust Kontserni jätkusuutlikkuses. Kui me järeldame, et eksisteerib oluline ebakindlus, oleme kohustatud oma audiitori aruandes juhtima tähelepanu infore, mis on selle kohta avalikustatud konsolideeritud raamatupidamise aastaaruandes, või kui avalikustatud info on ebapiisav, siis modifitseerima oma arvamust. Meie järeldused tuginevad audiitori aruande kuupäevani kogutud auditi tõendusmaterjalil. Tulevased sündmused või tingimused võivad siiski põhjustada Kontserni tegevuse jätkumise lõppemist;

- hindame konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande üldist esitusviisi, struktuuri ja sisu, sealhulgas avalikustatud informatsiooni, ning seda, kas konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande esitab toimunud tehinguid ja sündmusi viisil, millega saavutatakse õiglane esitusviis;
- hangime piisava asjakohase tõendusmaterjali Kontserni kuuluvate majandusüksuste või äritegevuste finantsinformatsiooni kohta, avaldamaks arvamust konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande kui terviku kohta. Me vastutame Kontserni auditi juhtimise, järelvalve ja läbiviimise eest ja oleme ainuvastutavad oma auditiarvamuse eest.

Me vahetame infot nendega, kelle ülesandeks on Kontserni valitsemine, muu hulgas auditi planeeritud ulatuse ja ajastuse ning oluliste auditi tähelepanekute kohta, sealhulgas auditi käigus tuvastatud oluliste sisekontrollisüsteemi puuduste kohta.

AS PricewaterhouseCoopers

Ago Vilu
Vandeaudiitor, litsents nr 325

Evelin Lindvers
Vandeaudiitor, litsents nr 622

31. märts 2017

5. JUHATUSE ETTEPANEK KASUMI JAOTAMISEKS

Tallinna Äripanga AS 2016. aasta auditeeritud Grupi kasum on 936 tuhat eurot, panga kasum 1 214 tuhat eurot.

Juhatuse ettepanek:

1. Kinnitada Tallinna Äripanga AS-i 2016.a majandusaasta aruanne.
2. Jaotada panga 2016. aasta auditeeritud kasum summas 1 214 tuhat eurot alljärgnevalt:
  - reservkapital 61 tuhat eurot
  - jaotamata kasum 1 153 tuhat eurot
3. Esitada käesolev otsus AS-i Tallinna Äripank nõukogule läbivaatamiseks.

Valeri Haritonov
juhatuse esimees

Allkiri

Kuupäev

31.03.2017

Andrei Žukov
juhatuse liige

31.03.2017

Tatjana Levitskaja
juhatuse liige

31.03.2017

Sergei Elošvili
juhatuse liige

31.03.2017

6. NÕUKOGU AVALDUS 2016. MAJANDUSAASTA ARUANDELE

Juhatus on koostanud Tallinna Äripanga AS tegevusaruande ning konsolideeritud raamatupidamise aastaaruande 31.detsembril 2016.a. lõppenud majandusaasta kohta.

Tallinna Äripanga AS nõukogu on juhatuse poolt esitatud majandusaasta aruande, mis koosneb tegevusaruandest ja raamatupidamise aastaaruandest, juhatuse ettepaneku kasumi jaotamise kohta ning sõltumatu audiitori aruande läbi vaadanud ja üldkoosolekule esitamiseks heaks kiitnud.

Marge Meius
nõukogu esimees

Veiko Veskiväli
nõukogu liige

Madis Kiisa
nõukogu liige

Sergei Gorny
nõukogu liige

Aleksander Larionov
Nõukogu liige